

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİTLİS TATVAN BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	109

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1:Personel Durumu	2
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Kısımlara Bölünerek Aynı Yükleniciden Yapılan Bazı Alımlar	22
Tablo 9: Taşınmaz Devirlerine İlişkin Tablo	27
Tablo 10: Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Bazı Harcamalar	29
Tablo 11: Mahkeme İlamıyla Belirlenen İşçi Alacakları (2018-2021)	60
Tablo 12: Yeni İçme Suyu Şebekesi ve Kanalizasyon Tesisi Yapılması ile Mevcut Tesislerin İslahı İçin Yapılan Giderler.....	84
Tablo 13:Harcama Pusulası Karşılığı Kişilere Yapılan Ödemeler.....	88

KISALTMALAR

AATUHK	Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
COVID	Koronavirüs
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
KDV	Katma Değer Vergisi
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
VUK	Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazlara İlişkin Kayıtların Mevzuata Uygun Tutulmaması
2. İndirilecek KDV Hesabının Hatalı Kullanılması
3. Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Emanetler Hesabındaki Giderlerin Muhasebe Kaydına Alınma Sırasıyla Ödenmemesi
2. Bakanlık Oluru Alınmaksızın Minibüs Hatlarının 49 Yılığına İhale Edilmesi
3. Bazı Alım İşlerinin Kısımlara Bölünerek Aynı Yükleniciden Gerçekleştirilmesi
4. Belediye Binasında Bulunan Çay Ocağının İhalesiz Verilmesi ve Giderinin Bütçeden Karşılanması
5. Belediye İtfaiye Yönetmeliğine Göre Bulundurulması Gereken Araçların Temin Edilmemiş Olması
6. Belediye Sınırları İçinde Çalışan Minibüsler ile İşletmelere Ait Araçlarda Yer Alan İlanlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması
7. Belediyenin İhale Suretiyle Sattığı Taşınmazların Tapusunun Devri Öncesinde Başkasına Encümen Kararıyla Devredilmesi
8. Belirli Süreyi İhtiva Eden Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme Yapılmaması
9. Binalara Asılan İlanlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku Yapılmaması
10. Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Alımlarda İş Tanımının Açık Olmaması
11. Dolu Kadroya Vekâlet Ettirilmesi ve Vekâlet Ettirilen Kişinin Harcama Yetkisini Kullanması
12. Eğlence Vergisi Alınması Gereken İşyerlerine İlişkin Tahakkuk İşlemlerinin Yapılmaması
13. El İlanlarıyla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku Yapılmaması

14. Emlak Vergisi Hesabında Asansör Farkının Dikkate Alınmaması
15. Emlak Vergisi Hesabında Kalorifer Farkının Dikkate Alınmaması
16. Faal Olan İşyerlerine Ait Belediye Gelirleri Takibinin Yapılmaması
17. Gecekondu Fonu Hesabının Bulunmaması
18. Geçici Kabul Noksanlıkları Karşılığı Hakediş Ödemelerinden Kesinti Yapılmaması
19. Hafriyat Toprağı ile İnşaat ve Yıkıntı Atıkları ile İlgili Ücretin Belirlenmemesi Nedeniyle Kurumun Gelir Kaybına Uğraması
20. İdari Para Cezalarına İlişkin Alınan Encümen Kararının Mali Hizmetler Müdürlüğüne Bildirilmemesi Üzerine Tahakkukun Yapılmaması
21. İhale Edilen Şehir İçi Minibüs Hatlarında Şartnamede Yer Alan Hükümlerin Uygulanmaması
22. İmar Uygulamaları ve İmar Planı Hazırlanmasına İlişkin İhalelerde Yapılan İşlemlerin Mevzuata Uygun Olmaması
23. İmara Aykırı Yapılarla İlgili İşlemlerin Mevzuata Uygun Yapılmaması
24. İş Artışlarından Ek Kesin Teminat Alınmaması
25. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması
26. İşyeri Olarak Kullanılan Dairelerin Emlak ve Çevre Temizlik Vergisinin Hatalı Tahakkuk Ettirilmesi
27. Kamu Görevlilerinin Görevlerini Kanun'a Uygun Şekilde Yapmamaları Sonucu Verilen İdari Para Cezasının Usulden İptal Edilmesi Nedeniyle Görevli Kişilere Rücu Edilmemesi
28. Kamu Zararı Olarak Kişi Borcuna Alınan Tutarlarla İlgili Gerekli İşlemlerin Yapılmaması
29. Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Tarhının Yapılmaması
30. Kira Alacağının İcra Dairesine Ödenmesine Karşın Muhasebe Kaydının Yapılmaması
31. LED İlan ve Reklam Panosunda Yayımlanan İlan ve Reklamlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması

32. Mahkeme İlamında Hükmedilen Tutarların Tamamının İdarece Ödenmesine Karşın Diğer Davalıya Rücu Edilmemesi
33. Memuriyeti Aldığı Ceza Nedeniyle Sona Eren Kişinin Tekrar Memurluğa Atanması
34. Minibüs Hatlarının Süre Dolmasına Karşın İhalesiz Çalıştırılması
35. Serbest Tüketici Durumundaki Belediyenin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması
36. Servis Hakkının Verilmesinde Süre Belirtilmemesi
37. Su Tesisleri ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması
38. Süreklilik Arz Eden Bazı Hizmetlerin Harcama Pusulası Karşılığı Ödeme Yapılarak Gördürülmesi
39. Şirket Kadrosunda Bulunan İşçilerin Zabıta ve İtfaiye Personeli Olarak Görev Yapması
40. Tahakkuk Etmiş İdari Para Alacaklarının Tahsil Sürecinin İşletilmemesi
41. Tahakkuk Etmiş İdari Para Cezalarının Bazılarına Gecikme Zammı Uygulanması
42. Tanıtıcı Levha, Yazı ve Resim Gibi İlan ve Reklamlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkukunun Gerekli Şekilde Yapılmaması
43. Taşınmaz İhale İşlemlerinde Yasal Gerekliliklere Uyulmaması
44. Taşınmaz İhalelerinde Yükümlülüğü Yerine Getirmeyenlerin İhale Yasaklısı Yapılması İçin Gerekli Girişimlerde Bulunulmaması
45. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının İl Özel İdaresine Gönderilmemesi
46. Taşıt Devirlerinde Hazine ve Maliye Bakanlığında Uygun Görüş Alınmaması
47. Temel İhale Usulleri İle Yapılması Gereken İşlerin Pazarlık Usulü İle Yapılması
48. Yapım İşinde Yeterli Ödenek Olmadan İhaleye Çıkılması
49. Yapım İşlerinde All Risk Sigortasının Olmaması

50. Yapım İşleri Şartnamesinde Belirtilen Araç ve Gereçlerin Yüklenici Tarafından Verilmemesi

51. Muhasebe Kayıtlarının Sıralı Olmaması, Sonradan Değiştirilebilmesi ve Düzeltme İşlemlerinde Muhasebe Yetkilisinin İmzasının Bulunmaması

52. Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsil Edilmemesi

53. Mevzuatına Uygun Olmayan Taşıt Kiralanması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Tatvan Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun’da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 26 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun’a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Tatvan Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 2 birim belirlenmiştir. Bunlar Yazı İşleri Müdürlüğü ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü’dür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 2 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 1 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 14 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1:Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	236	105
Sözleşmeli Personel	0	12
Kadrolu İşçi	118	56
Geçici İşçi	0	0
Toplam	354	173
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		170

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 1 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Tatvan Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Tatvan Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek	Aktarmayla		Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
					Eklenen(+)	Düşülen (-)				
01	Personel Giderleri		24.945.000,00	0,00	3.065.564,76	1.772.522,00	26.238.042,76	26.238.042,76	0,00	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri		4.169.000,00	0,00	654.467,75	669.538,13	4.153.929,62	4.153.929,62	0,00	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri		36.030.000,00	7.000.000,00	23.699.713,29	3.690.704,45	63.039.008,84	62.832.817,58	206.191,26	0,00
04	Faiz Giderleri		14.000.000,00	2.000.000,00	1.200.000,00	2.011.677,73	15.188.322,27	15.188.322,27	0,00	0,00
05	Cari Transferler		4.000.000,00	0,00	304.822,73	1.980.608,93	2.324.213,80	2.324.213,80	0,00	0,00
06	Sermaye Giderleri		50.556.000,00	41.500.000,00	11.596.838,18	17.596.355,47	86.056.482,71	49.056.482,71	0,00	37.000.000,00
07	Sermaye Transferleri		300.000,00	0,00	0,00	300.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme		-	-	-	-	-	-	-	-
09	Yedek Ödenek		11.000.000,00	1.500.000,00	0,00	12.500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam			145.000.000,00	52.000.000,00	40.521.406,71	40.521.406,71	197.000.000,00	159.793.808,74	206.191,26	37.000.000,00

Tatvan Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 145.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup 52.000.000,00 TL yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 197.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 159.793.808,74 TL bütçe gideri yapılmış, 206.191,26 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 37.000.000,00 TL ödenek ise 2022 yılına devretmiştir.

Tatvan Belediyesinin 2021 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 145.000.000,00TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 115.000.000,00TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 30.000.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denkliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Bütçe (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	7.840.000,00	0,00	9.028.380,30	43.580,34	8.984.799,96	114,59
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	11.640.000,00	32.500.000,00	10.513.041,26	54.811,84	10.458.229,42	89,85
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	9.750.000,00	0,00	9.866.155,15	20.984,00	9.845.171,15	100,00
05- Diğer Gelirler	80.620.000,00	8.500.000,00	92.072.665,81	5.811,27	92.066.854,54	114,19
06- Sermaye Gelirleri	5.150.000,00	11.000.000,00	4.928.500,00	456.000,00	4.472.500,00	86,83
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Toplam	115.000.000,00	52.000.000,00	126.408.742,52	581.187,45	125.827.555,07	109,41

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri % 109,41 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri, ve diğer gelirler beklenenin üstünde, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ile sermaye gelirleri ise beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	24.945.000,00	26.238.042,76	105,18

02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	4.169.000,00	4.153.929,62	99,64
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	36.030.000,00	62.832.817,58	174,39
04- Faiz Gideri	14.000.000,00	15.188.322,27	108,49
05- Cari Transferler	4.000.000,00	2.324.213,80	58,11
06- Sermaye Giderleri	50.556.000,00	49.056.482,71	97,03
07- Sermaye Transferleri	300.000,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	11.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	145.000.000,00	159.793.808,74	110,20

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri % 110,20 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar % 10,20 oranında aşılmıştır. Bunda, Mal ve Hizmet Alım Giderleri kalemindeki % 74,39 oranındaki artış etkili olmuştur.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	4.649.534,17	7.053.693,04	9.028.380,30	51,71	28,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.661.469,27	8.407.274,92	10.513.041,26	9,73	25,05
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	8.557.751,64	5.327.402,45	9.866.155,15	-37,75	85,20
Diğer Gelirler	60.179.573,89	66.472.107,11	92.072.665,81	10,46	38,51
Sermaye Gelirleri	55.500,00	5.136.650,00	4.928.500,00	9155,23	-4,05
Toplam	81.103.828,97	92.397.127,52	126.408.742,52	13,92	36,81
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	95.124,37	249.370,89	581.187,45	162,15	133,06
Net Toplam	81.008.704,60	92.147.756,63	125.827.555,07	13,75	36,55

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 33.679.798,44TL'lik (% 36,55) artış göstermiştir. Bunda, diğer gelirler kaleminde görülen %38,51'lik artışın etkisi büyüktür.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	19.495.384,32	22.281.510,25	26.238.042,76	14,29	17,76
SGK Devlet Prim Giderleri	3.170.369,87	3.480.937,37	4.153.929,62	9,80	19,33
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	40.271.144,95	48.544.049,66	62.832.817,58	20,54	29,43
Faiz Giderleri	7.039.053,44	10.499.398,88	15.188.322,27	49,16	44,66
Cari Transferler	2.647.238,15	3.441.440,87	2.324.213,80	30,00	-32,46
Sermaye Giderleri	35.965.854,20	50.183.685,80	49.056.482,71	39,53	-2,25
Sermaye Transferleri	256.703,06	280.000,00	0,00	9,08	-100,00
Toplam	108.845.747,99	138.711.022,83	159.793.808,74	27,44	15,20

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 21.082.785,91 TL (% 15,20) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; tutar olarak en dikkat çeken kalemler, bir önceki yıla göre % 29,43 tutarında artış gösteren mal alım ve hizmet giderleri ve % 44,66 oranında artış gösteren faiz giderleri olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 117.354.790,51 TL, Faaliyet Geliri 122.054.382,75 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 4.699.592,24 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tatvan Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	TATVAN BELDİYESİ PERSONEL A.Ş.	50.000,00	50.000,00	100

Belediye şirketinin pay sahibi olduğu bir şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Tatvan Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikle işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Tatvan Belediyesinde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelenmeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda belirtilmiştir.

İç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesi ve desteklenmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Kurumdaki tüm personel, Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Ek 1'inde yer alan Etik Sözleşmesini imzalamış olup özlük dosyalarında yer almaktadır. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açıkça belirlenip yazılı hale getirilmemiştir.

Birimlere ait iş akış süreçleri belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler ile yetkiler ve yetki devrinin sınırları yazılı olarak belirlenmemiştir.

Stratejik plan, idarenin paydaş görüşleri alınarak birimlerinin ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Performans programı ve faaliyet raporları yıllık olarak hazırlanmamıştır. İdare kendi kurumsal risklerini ve iç kontrol risklerini belirlememiştir.

Mevzuatın öngördüğü şekilde Ön Mali Kontrol sistemi kurulmamıştır. Farklı kişilerce gerçekleştirilmesi gereken faaliyetlerin aynı kişilerce yapıldığı görülmüştür.

İç denetim birimi mevcut değildir, atanan iç denetçi bulunmamaktadır.

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistem bulunmaktadır. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmemiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Tatvan Belediyesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazlara İlişkin Kayıtların Mevzuata Uygun Tutulmaması

Belediyenin taşınmaz varlıklarına ilişkin kayıtların 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsayan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 5'nci maddesinde kayıt ve kontrol işlemlerinin ne şekilde yapılacağı; 6'ncı maddesinde taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar; 7'nci maddesinde kayıt şekline ilişkin hususlara yer verilmiştir.

Diğer taraftan aynı Yönetmelik'in Geçici 1'nci maddesinde, *“(1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınincaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır: a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir. b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar. (2) Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanır.”*

denilerek Kurum taşınmazlarının envanterinin çıkarılması, tapu kayıtlarıyla Kurum envanterinin uyumlu hale getirilmesi, cins tashihlerinin yapılması, bu taşınmazlara ilişkin değerlendirme işlemleri ile muhasebe kayıtlarına sağlıklı olarak yansıtılması için son tarih olarak 31/12/2017 belirtilmiştir. Taşınmazlara ilişkin olarak yapılan incelemede, ilgili Yönetmelik hükümlerinde işaret edilen 31/12/2017 tarihi üzerinden geçen süreye rağmen, tapuya kayıtlı taşınmazların envantere alınması, 5'nci maddede belirtilen değerlendirme çalışmalarının yapılması, cins tashihlerinin yapılmasına ilişkin işlemlerin tamamlanmadığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan; taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanmasına esas olan Yönetmelik ekinde belirtilen formların da sağlıklı olarak tutulmadığı anlaşılmıştır.

Taşınmaz varlıklarının yönetimine ilişkin olarak ilgili Yönetmelik'te belirtilen envanter işlemlerinin gerçekleştirilmesi, tapu kayıtlarıyla idare kayıtlarının uyumunun sağlanması ve cins tashihi işlemlerinin bitirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: İndirilecek KDV Hesabının Hatalı Kullanılması

Belediye tarafından alınan ve bedeli ödenen alımlardan 191- İndirilecek KDV hesabına kaydedilmemesi gerekenlerin bu hesaba kaydedilerek hatalı işlem yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 8/1-a maddesinde mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde bu işleri yapanların katma değer vergisi mükellefi olacağı, 1/3-g maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin vergiye tabi tutulacağı, "Vergi İndirimi" başlıklı 29/1'inci maddesi gereğince bunların yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanun'da aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler sırasında hesaplanan katma değer vergisini indirebileceği belirtilmiştir. Söz konusu hükümler dikkate alındığında belediyelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikte olmayan teslim ve hizmetleri vergiye tabi tutulmamalı ve indirilmemelidir. Aynı Kanun'un 30/a maddesinin (b) fıkrasına göre, vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisinin indirimi mümkün değildir. İndirim hakkını kullanırken Kanun'un 33'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Bu Kanuna göre indirim hakkı tanınan işlemlerle indirim hakkı tanınmayan işlemlerin bir arada yapılması halinde, fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisinin ancak indirim hakkı tanınan işlemlere isabet eden kısmı indirim konusu yapılır" şeklindeki düzenlemenin de dikkate alınması gereklidir.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, belediyenin ihtiyaçları için satın aldığı mal ve hizmetlere ilişkin ödediği KDV'nin, Kanun'un 29, 30/a ve 33'üncü maddeleri uyarınca hesaplanan KDV'den indirilmesi söz konusu değildir.

27.05.2016 tarih ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde 191- İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı

anlatılmıştır. Yönetmeliği'n 153'üncü maddesinde bu hesabın indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılacağı, 154'üncü maddesinde ise kurumların katma değer vergisi tahsilatı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan giderin borç tarafına kaydedileceği belirtilmiştir. Belediye tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ticari, sınaî, zirai ve mesleki nitelikte olmayan kamu hizmetleri dolayısıyla yapılan teslim ve hizmetlere ait yüklenilen katma değer vergisi indirim konusuna girmemektedir. Belediye su, otobüs vs. teslimlerinde olduğu gibi kamu hizmeti mahiyetindeki bazı teslimleri ticari kapsamda değerlendirerek bu amaçla yüklendiği KDV'yi indirim konusu yapabilecektir.

Kamu İdaresi cevabında, yılı içerisinde yapılan denetim sonrasındaki süreçte su ve kanalizasyon hizmetlerini sunan birimler haricinde, 191 İndirilecek KDV hesabının kullanılmadığını belirtmişse de, önceki süreçte yapılan kayıtlar 2021 yılı mali tablolarında hataya sebebiyet vermektedir.

Belediyelerin görev alanı içindeki hizmetlerine yönelik yaptığı harcamaları ile ticari kapsamdaki harcamalarının birbirinden ayrılarak görev alanlarına giren harcamaları nedeniyle yüklenilen katma değer vergilerinin indirim konusu yapılmaması, bunun bir maliyet unsuru olarak gider ya da ilgili varlık hesabının maliyetine eklemesi gerekir.

BULGU 3: Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılması

Belediye şirketinde işçi statüsüne geçirilmek suretiyle hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında çalıştırılan işçi personel için kıdem tazminatı karşılığı ayrıldığı görülmüştür.

23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde, muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlardan "dönemsellik" kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin sonuçların diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması, "ihtiyatlılık" ise muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılması olarak açıklanmıştır. Kamu idareleri tarafından işçi statüsünde istihdam edilen personelin kıdem tazminatları için ihtiyaten karşılık ayrılması ve işçinin istihdamı nedeniyle yükümlülük altına girilen kıdem tazminatlarına ilişkin giderlerin yılları faaliyetlerine mal edilmesi dönemsellik ve ihtiyatlılığa ilişkin hükümlerin gereğidir.

27.05.2016 tarih ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 281 ve 330'uncu maddelerinde de, ilgili mevzuatı

uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan kıdem tazminatları karşılıklarının vadelerine göre 372- Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı veya 472- Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 20.05.2016 tarih ve 9430 sayılı “Kıdem Tazminatı” konulu genel yazısında ise; yukarıda yer verilen açıklamalara değinilerek kıdem tazminatları ile ilgili olarak uygulama birliğinin sağlanması amacıyla söz konusu işlemlerin bahse konu yazıda yer alan açıklamalar ile yazı ekinde yer alan örnek muhasebe kayıtlarına göre yapılması öngörülmüştür.

Kamu kurum ve kuruluşlarında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında çalıştırılmakta olan işçilerin sürekli işçi kadrolarına veya mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesi ise 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin geçici 23 ve geçici 24 üncü maddeleri ile sağlanmıştır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin ek 20’nci maddesine göre, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri, sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine veya bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceklerdir.

Aynı Kararname’nin geçici 24’üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, geçişten önce alt işveren işçilerini kapsayan, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesinin, anılan madde kapsamında yer alan şirketlerce işçi statüsüne geçirilen işçilerin ücreti ile diğer mali ve sosyal haklarının belirlenmesinde esas alınacağı düzenlenmiştir.

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında kamu işverenlerinin kıdem tazminatından sorumluluğu ile ilgili olarak 11.09.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6552 sayılı İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun’un 8’inci maddesiyle 4857 sayılı İş Kanunu’nun 112’nci maddesine eklenen ikinci, üçüncü ve beşinci fıkralarında, Kanun kapsamında yer alan işçilerin iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde sona ermesi hâlinde işçilerin kıdem tazminatlarının çalıştırıldığı son kamu kurum veya kuruluşu tarafından ödeneğin yeterli olup olmadığına bakılmaksızın doğrudan işçinin banka hesabına ödeneceği belirtilmiştir.

İdarelerin gelecekte karşılaşıacağı risk ve olaylara karşılık muhasebenin “ihtiyatlılık” ilkesi doğrultusunda kıdem tazminatı karşılığı ayırması gerekliliği hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında çalıştırılmakta olan işçileri de kapsamaktadır.

En son yayımlanan Mahalli İdareler 2018 Yılı Detaylı Hesap Planı’nda da 472- Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının yardımcı hesap kodlarında sürekli, geçici ve taşeron işçiler için ayrılacak kıdem tazminatı karşılıkları için ayrı ayrı yardımcı hesap kodları belirlenmiştir. Bu düzenlemeye göre belediye şirketlerinde hizmet alımı sözleşmesi ile çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatları için ayrılan karşılıkların, niteliğine uygun olarak 472. 03 Taşeron İşçilerin Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca yılı için ayrılan karşılık tutarlarının, hesap planının “630.03.05.01.11. Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan Personele Yapılacak Kıdem Tazminatı Ödemeleri” kodu ile faaliyet giderlerine yansıtılması, önceki yıllar ayrılması gereken tutarların ise envanteri yapılarak 472 nolu hesap karşılığında 500.03.03 Net Değer Hesabına kaydedilmesi gerektiğinden, yılsonunda faaliyet gider ve gelirlerine göre oluşan dönem faaliyet sonucu ve net değer hesabı ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılık tutarları kadar etkilenmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin hizmet alım sözleşmesi kapsamındaki işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı, sürekli işçilerin kıdem tazminatı karşılıklarının ise “472.01” detay kodunda takip edilmesi gerekirken “472.09. Diğer İhbar ve Kıdem Tazminatı Karşılıkları” detay kodunda takibinin yapıldığı anlaşılmıştır. Böylece belediyenin faaliyet sonuçları tablosunda ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılığı kadar mali hata oluşmuştur.

Bu nedenle Belediyenin hizmet alım sözleşmesi kapsamındaki işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılması ve bu karşılık tutarlarının faaliyet gideri olarak muhasebe kayıtlarına yansıtılması gerekir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Emanetler Hesabındaki Giderlerin Muhasebe Kaydına Alınma Sırasıyla Ödenmemesi

Giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “*Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar*” başlıklı 34'üncü maddesinde, “*Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.*”, “*Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları*” başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında, “*Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur.*” düzenlemeleri yapılmıştır.

27.05.2016 tarih ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 320-Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin “*Hesaba ilişkin işlemler*” başlıklı 249' uncu maddesinin “*Bütçe emanetlerinden yapılacak ödemeler*” başlıklı (b) fıkrasında da, *Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir. Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasebe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasebe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır.*” denilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı gibi idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle alınan mal, hizmet ve yapım karşılığı tutarlar 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilir ve ödemeler giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilir. Emanet hesabında izlenen giderlerin ödenmesi işleminin kayda alınma sırasına göre gerçekleştirilmesinden muhasebe yetkilisi sorumludur. Belediyenin mali iş ve işlemlerinin incelemesinde, satıcılara olan borçları gösteren 320-Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin mevzuat hükümlerine aykırı olarak muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı görülmüştür. Belediyeye iş yapanların alacaklarını zamanında tahsil

edememelerinden dolayı açacakları davalar nedeniyle oluşacak mahkeme giderlerinden, borçları kayıt sırasına göre ödemeyenler ile kontrol etmeyenlerin sorumlu olacağı açıktır.

Belediye tarafından bütçe emanetine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınıp sırasına göre ödenmesi sağlanmalıdır.

BULGU 2: Bakanlık Oluru Alınmaksızın Minibüs Hatlarının 49 Yıllığına İhale Edilmesi

Belediyenin 2010-2012 yıllarında 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre 49 yıllığına ihale ettiği hatlarla ilgili İçişleri Bakanlığının kararının olmadığı ve bu durumun 5393 sayılı Kanun'a aykırı olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde,

"...

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletlendirmek.

...

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir."

hükmü bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre toplu taşımaya ilişkin haklar belediyeye aittir. Belediyeye ait olan bu hakkın Kanun çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir. Bu yetki belediye adına Belediye Meclisine aittir. Belediye meclisince bu yönde alınan karara uygun olarak ve bu kararda verilen yetkiye dayanılarak ihale işlemleri ile ilgili olarak Belediye Encümenince de konuya ilişkin kararlar alınmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Bu çerçevede toplu taşıma hizmetleri bakımından görevli ve yetkili olan Belediyenin ihale yapmaksızın, rekabet koşulları sağlanmaksızın izin verebilmesi mümkün değildir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesinde yer alan, “.....belediyelerin..... satım, hizmet....., kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işleri bu kanuna göre yürütülür.” hükmüne göre bu hakkın ihale ile verilmesi ve aynı Kanun'un “Kiralarda sözleşme süresi” başlıklı 64'üncü maddesinde yer alan, “Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, **on yıldan çok olamaz**. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin (Ek ibare: 20/2/2001 - 4628/17 md.) ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin (Ek ibare: 18/4/2001 - 4646/13 md.) ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından izin alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerde bu izin, idarelerin bağlı bulundukları bakanlıktan alınır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir.” hükmü gereği kiralamalarda sürenin 10 yıl ile sınırlı olduğu açıktır.

Danıştay Onüçüncü Dairesinin Esas No:2015/985, Karar No: 2015/3164 numaralı kararı, Esas No:2014/384 ve Karar No: 2014/1950 kararı, Esas No: 2011/1134 ve Karar No: 2012/2226 kararı ile Esas No: 2014/1735 ve Karar No: 2014/2859 kararı ile ilgili mevzuat birlikte değerlendirildiğinde Belediyedeki yetkili organın kararıyla ihale yoluyla rekabete uygun, saydam bir şekilde sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde ulaşımın verilmesi gerekir.

Belediye toplu ulaşım hizmetlerini Danıştayın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (2018 öncesi İçişleri Bakanlığı) kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilecektir.

Toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri ile üçüncü kişilere gördürülebilmesi mümkün olmakla birlikte her üç yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Şüphesiz süre belirlenir iken yetki aşımı olmaması gerekir. İmtiyaz suretiyle ihale etmede süre hiçbir halde 49 yılı geçemeyecektir. Kiralamalarda süre en çok 10 yıl olduğuna göre 10-49 yıl arasında toplu ulaşım hakkının verilmesi imtiyaz olup, bu durumda ihale tarihi

itibarıyla İçişleri Bakanlığının kararı olması gerektiği halde, bu karar alınmadan 49 yıllığına ihale edilmesinde kamu görevlilerinin sorumluluğu bulunmaktadır.

Cevaplandırılmak üzere kamu idaresine gönderilen Taslak Denetim Raporunda plakaları belirtilen 10 adet minibüsün çalıştığı hatlar İçişleri Bakanlığının kararı alınmadan 49 yıllığına ihale edilmiştir.

04.05.2021 tarih ve 31474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 2018/20720 sayılı Bireysel Başvuru kararında da belirtildiği üzere, kamu görevlilerinin “İyi yönetim ilkesi”ne aykırı hareket etmesinin kişilerde uygulamanın hukuka uygun olduğu izleniminin oluşmasına neden olduğu, Kanuna aykırı olarak 49 yıllığına verilmiş olsa da mülk oluşturan bir durumun bulunduğu, iyi yönetim ilkesi gereğince Belediyenin kendi kusurundan kaynaklanan bir durumda kişilere yüklenen külfeti hafifletecek çareler bulunması gerekeceği, bunun için ihale ile verilmede uygun geçiş dönemi öngörülmesi seçeneğinin kullanılabileceği, bu bağlamda hatların ihale ile verileceği yönünde ilgililere tebligat yapılarak bu bildirimle istinaden ihalenin de makul süre sonunda sonra yapılacağı bildirilerek kişilerin durumlarını ayarlamaları uygun bir çözüm yolu olduğu göz önüne alınmalıdır.

Hukuka aykırı olarak tesis edilen işlemlerin ilgililer yönünden geleceğe yönelik olarak kazanılmış hak oluşturmaları mümkün değildir. İlgililerin hiçbir hilesi ya da idareyi yanıltan bir davranışı olmaksızın idarece tesis edilen mevzuata aykırı işlemlerin düzeltilmesi zorunlu olmakla birlikte, söz konusu hukuka aykırı işlemlerin ortadan kaldırıldığı tarihe kadar bu işlemlerin ilgililere sağlamış olduğu haklar ilgililer yönünden kazanılmış hak oluşturur. Bir başka deyişle, kazanılmış haktan bahsedilebilmesi ancak mevzuata aykırı işlemin ortadan kaldırıldığı tarihe kadar gerçekleşmiş olan haklar, yani geçmişe yönelik haklar yönünden mümkün olabilir.

Kamu idaresi cevabında 10 adet hat hakkının 49 yıllığına ihale edildiği, Belediye Meclis kararına uygun davranılarak Encümen tarafından ihale yapıldığı, ihale üzerine kalan hat sahiplerinin mülkiyet hakkı ile kamu yararı arasında olması gereken adil dengenin oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir.

Mevzuata aykırı işlemlerin, mevzuata aykırılıklarının tespit edildiği tarih itibarıyla hukuk düzeninden çıkarılmaları hukuk devletinin bir gereğidir. Bu nedenle, yukarıda açıklanan hususlar da gözetildiğinde bu durumun düzeltilmesi zorunludur. Encümenin kendisine tanınmayan yetkiyle bu hatların süresini 49 yıl olarak ihale etmesi hukuken mümkün değildir.

Kişilerden 49 yıla göre alınan ihale bedelinin bu hatların iptal edileceği süreye kadar olan kısmına isabet eden tutarı düşüldükten sonra kalan tutarın hat sahiplerine iadesi gerekir.

5393 sayılı Kanun’a aykırı olarak ihale tarihi itibarıyla İçişleri Bakanlığı kararı olmaksızın Encümen kararıyla 49 yıl olarak imtiyaz suretiyle ihale edilen hatlara ilişkin hakkın makul bir süre verilmek suretiyle iptal edilmesi, kişilerden alınan ilave bedelin bu hatların iptal edileceği süreye kadar olan kısmına isabet eden tutarı düşüldükten sonra kalan tutarın hat sahiplerine iadesi ve makul süre sonunda hatlara ilişkin hakkın ihale suretiyle verilmesi gerekir.

BULGU 3: Bazı Alım İşlerinin Kısımlara Bölünerek Aynı Yükleniciden Gerçekleştirilmesi

Belediye tarafından gerçekleştirilen mal, hizmet alımı ve yapım işlerinin kısımlara bölünerek doğrudan temin suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Temel İlkeler” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında, İdarelerin yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu tutulduğu ifade edilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği kurala bağlanmış, 4734 sayılı Kanun’a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu belirtilmiştir. Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5.1.2'nci maddesinde de, “4734 sayılı Kanun’un 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun’un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir” ifadelerine yer verilmiştir.

Belediyenin mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin yapılan incelemede, temel ihale usulleri ile yapılması gereken çok sayıda harcamanın kısımlara bölünerek doğrudan temin suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür. Kısımlara bölünerek doğrudan temin kapsamında aynı yükleniciden gerçekleştirilen bazı harcamalara tabloda yer verilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen temel ilkeleri zedeleyecek uygulamalardan kaçınılmalı, ihtiyaçların temel ihale usulleri ile gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

Tablo 8: Kısımlara Bölünerek Aynı Yükleniciden Yapılan Bazı Alımlar

Yev. No	Yev. Tar.	Onay Belgesi Tar.	İşin Adı	Tutar (KDV Hariç)
6763	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6764	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6765	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6766	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6767	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6768	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6769	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6770	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
6771	04.08.2021	01.07.2021	Fidan Alımı	40.000,00
5231	09.06.2021	05.04.2021	Konteyner Alımı	37.200,00
5233	09.06.2021	09.04.2021	Konteyner Alımı	37.200,00
5235	09.06.2021	13.04.2021	Konteyner Alımı	37.200,00
5222	09.06.2021	16.04.2021	Konteyner Alımı	37.200,00
5229	09.06.2021	24.03.2021	Konteyner Alımı	37.200,00
5226	09.06.2021	30.03.2021	Konteyner Alımı	37.200,00
5225	09.06.2021	19.03.2021	Konteyner Alımı	37.200,00
5220	09.06.2021	20.04.2021	Konteyner Alımı	32.400,00
1902	18.02.2021	04.01.2021	Araç Lastik Alımı	28.677,74
1906	18.02.2021	08.01.2021	Araç Lastik Alımı	35.905,70
5453	16.06.2021	12.05.2021	Araç Lastik Alımı	11.160,00
5454	16.06.2021	12.05.2021	Araç Lastik Alımı	37.200,00
5452	16.06.2021	03.05.2021	Araç Lastik Alımı	37.000,00
5448	16.06.2021	02.11.2020	Belediyeye Ait AVM'nin Bakımı İçin Gerekli Mal Alımı	34.541,46
5445	16.06.2021	02.11.2020	Belediyeye Ait AVM'nin Bakımı İçin Gerekli Mal Alımı	25.255,14

BULGU 4: Belediye Binasında Bulunan Çay Ocağının İhalesiz Verilmesi ve Giderinin Bütçeden Karşılanması

Belediye binası içinde ve iki katta faaliyette bulunan çay ocağının (çay, meşrubat, vb. satışının yapıldığı yer) kiralama yapılmadan ve her hangi bir bedel alınmadan verildiği ve elektrik, su, doğalgaz, ısınma vb. giderlerinin belediye tarafından karşılandığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesinde, “.....belediyelerin..... satım, hizmet....., kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işleri bu kanuna

göre yürütülür.” denildiğinden belediyeye ait yerlerin üçüncü kişilere verilmesinin ihale yoluyla yapılması gerekir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 8’inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32’nci maddesinde harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 38’inci maddesinde belediyenin hak ve menfaatlerini korumanın belediye başkanının görev ve yetkisinde olduğu belirtilmiştir.

Belediye binasının iki katında faaliyette bulunan çay ocağı üçüncü kişi tarafından işletilmekte, yaptığı hizmetin karşılığı belediye bütçesinden kendisine ödenmektedir. Zemin kat 15,10m² ve birinci kat 13,50m² olmak üzere toplam 28,60m²’lik bir alanda faaliyet gösteren çay ocağının elektrik, su, doğalgaz ve ısınma giderleri de belediye tarafından karşılanmaktadır. Bu kişiden her hangi bir kira veya ecrimisil alınmadığı gibi sabit giderlerinin de karşılanması sonucu idare gelir kaybına uğratılmıştır.

Hizmet binasında bulunan çay ocağının tahliye ettirilerek, 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale yoluyla verilmesi gerekir.

BULGU 5: Belediye İtfaiye Yönetmeliğine Göre Bulundurulması Gereken Araçların Temin Edilmemiş Olması

Belediye İtfaiye Yönetmeliği’nde belirtilen asgari araç sayısının bulunmadığı görülmüştür.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği’nin“Araç” başlıklı 42’nci maddesinin birinci fıkrasında itfaiye teşkilatının asgari araç sayısının ilgili TSE veya EN standartlarına uygun olarak nüfus kriteri esas alınarak belirleneceği, aynı maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde nüfusu 50.000-100.000 olan yerlerde en az 1 adet acil kurtarma aracı, 1 adet ambulans, 4 adet itfaiye söndürme aracı, 1 adet merdivenli araç, 1 adet çift kabinli pikap, 1 adet hizmet aracı olacağı, ikinci

fıkrasında itfaiye araçlarının cins ve nitelik yönünden, teknolojik gelişmelere uygun olarak geliştirileceği ve yenileneceği belirtilmiştir. Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik'in "Ödenek" başlıklı 133'üncü maddesinde, "*Kamuya ve özel sektöre ait yapı, bina, tesis ve işletmelerde; Bu Yönetmelikte belirtilen sistem ve tesisatın yapımı ile araç-gereç ve malzemenin temini, bakım ve onarımı için ödenek ayrılır. Binaların yangından korunması için yıllık bütçelere konulan ödenek başka bir amaç için kullanılamaz.*" denilmiş, aynı Yönetmelik'in "Kamuya ait yapı, bina, tesis ve işletmelerde ödenek" başlıklı 134'üncü maddesinde ise yangınla mücadele için gereken giderlerin belediyeler için kendi bütçelerine konulan ödeneklerle karşılanacağı düzenlenmiştir.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği ile Binaların Yangından Korunması Yönetmeliği'nin incelenmesinde, Belediyelerin nüfus ölçütüne göre asgari araç sayısını itfaiye teşkilatında bulunması gerekeceği ve bu araç ile gereçlerin temini bakım ve onarımı için gerekli ödeneğin ayrılması ve bu işler için ayrılan ödeneğin ise başka bir amaç için kullanılamayacağı anlaşılmaktadır. 22.02.2007 tarih ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik eki cetvelde Belediyenin nüfusu 75.283 olarak yer almıştır. İtfaiye Yönetmeliği'nin 42'nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen araçlar belediye bünyesinde bulundurulması gerektiği halde, olması gereken araçlardan 2 adet itfaiye söndürme aracı ve 1 adet çift kabinli pikap ile 1 adet hizmet aracının olmadığı anlaşılmıştır.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre bulundurulması gereken asgari araçların bulundurulması için gerekli işlemler yapılmalıdır.

BULGU 6: Belediye Sınırları İçinde Çalışan Minibüsler ile İşletmelere Ait Araçlarda Yer Alan İlanlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması

Belediye sınırları içinde faaliyette bulunan minibüslere asılan ilanlar ile işletmelere ait araçlarda yer alan ilan ve reklamlarla ilgili ilan ve reklam vergisi tahakkuk/tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın İlan ve Reklam Vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde İlan ve Reklam Vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu, 15'inci maddenin ikinci sırasında motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak en

az 8 ve en çok 40 TL olmak üzere belirlenen tutarda vergi alınacağı ve ilan ve reklamların süresinin 6 aydan az olursa vergi miktarının yarısının alınacağı, 6 ayı geçen sürelerin 1 yıl sayılacağı, 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine tarh ve tahakkuk ettirileceği hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, beyan edilecek süre ve tarife belirlenmiş ve Kanun'un 98'inci maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. İlan ve reklam vergisi beyannamesinin süresinde verilmemesinin Vergi Usul Kanunu'nun 352/1 inci maddesi uyarınca birinci derece usulsüzlük cezası fiilini oluşturduğu, aynı Kanun'un 336'ncı maddesinin birinci fıkrasında da cezayı istilzam eden tek bir fiil ile vergi ziyai ve usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırının kesileceği belirtilmiştir. İlan ve reklam vergisi beyannamelerinin süreler geçtikten sonra verilmesi halinde kesilecek birinci derece usulsüzlük cezası ile vergi ziyai cezasının karşılaştırılarak miktar itibarıyla fazla olan cezanın kesilmesi gerekmektedir.

Belediye tarafından gerek toplu taşıma işinde çalışan minibüslerde ve gerekse de kişilere/firmalara ait araçlarda yer alan ilan ve reklamlarla ilgili ilan ve reklam vergisi tahakkuk/tahsilatı yapılmamaktadır. Araçlarda yer alan ilan ve reklamlarla ilgili ilan reklam vergisi alınması ve beyanname vermeyenlerle ilgili vergi ziyai cezası uygulanmalıdır. İdarenin gerekli denetimi yapmadığı anlaşılmaktadır. Motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilân ve reklamlardan sadece toplu ulaşım araçlarında olan değil gerek özel gerekse ticari araçların dışında da bulunan ilan ve reklamlardan ilan ve reklam vergisi alınmalıdır.

Motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilân ve reklamlardan ilan ve reklam vergisinin alınması ve ilgili gerekli işlemin yapılarak süresinde beyanname ile bildirilmeyenlerle ilgili olarak 213 ve 6183 sayılı Kanun hükümlerin uygulanması ile ilgili gerekli sürecin işletilmesi gerekir.

BULGU 7: Belediyenin İhale Suretiyle Sattığı Taşınmazların Tapusunun Devri Öncesinde Başkasına Encümen Kararıyla Devredilmesi

Belediyenin ihale suretiyle sattığı taşınmazı alanın ihale bedelini ödedikten sonra tapu işleminin devri yapılmadan Encümen kararı üzerine başka birine devrinin yapılarak tapunun ihaleyi alan yerine devir alan adına yapıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Taşınmaz malların müşteri tarafından adına tescil ettirilmesi" başlıklı 58'inci maddesinde, "*Bedeli, vergi, resim, harç ve diğer masrafları ödemiş olmak şartıyla, müşteri, şartnamede yazılı süre içinde taşınmaz malları namına tescil ettirmeye mecburdur. Aksi takdirde müşteri, vukua gelecek hasar, zarar, füzuli işgal ve diğer sebeplerle idareden bir talepte bulunamaz.*" hükmü yer almaktadır. Taşınmaz satış ihale şartnamesinde ise, "*İhale uhdesinde kalacak kişinin ihale karar tarihinden itibaren 5 (beş) gün içerisinde ihale bedelinin %6 kati teminatı, 30 (otuz) gün içerisinde ihale bedelinin tamamını defaten yatırması gerekmektedir. Belirlenen sürede ihale bedelinin yatırılmaması halinde yatırılan teminatlar iradkayd edilecek, taşınmazlar ikinci defa ihaleye çıkartılacaktır. İhale bedelinin yatırılması halinde Tapu işlemleri hemen yapılacaktır.*" denilmektedir. Bu düzenlemelere göre tapu işlemi ihale bedelini yatıran adına olacaktır. Ancak satılan taşınmazı alan kişi/firmanın aldığı taşınmazı tapu devri öncesi başka kişi/firmaya devrettiğini belediyeye dilekçe ile bildirerek belediye encümeni karar alarak devir alan kişi adına tapu işlemi yapılmaktadır. Böylece tapu harcı kaybı oluşmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34'üncü maddesinin (g) fıkrasında, "*Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek*" denilmektedir. Encümenin görev ve yetkilerinin belirlendiği maddeye göre böyle bir yetkisi bulunmamaktadır.

İhale suretiyle satılan taşınmazın tapu işleminin satın alan adına yapılması, devir işlemi yapılacak ise ihaleyi alanın tapuyu aldıktan sonra taşınmazın üçüncü kişilere devrinin yapılması gerekir.

Tablo 9: Taşınmaz Devirlerine İlişkin Tablo

İhale karar Tarih No	İhale Alan	İhalenin Bedelinin Yatırıldığı Tarih ve Tutar	Taşınmazın Devir Edildiği Encümen Karar Tarih ve No	Taşınmazın Devredildiği Kişi
10.11.2020/324		10.12.2020/435.000 TL	17.12.2020/354	
10.11.2020/326		09.12.2020/767.000 TL	17.12.2020/353	
06.07.2021/110		05.08.2021/390.000 TL	26.08.2021/169	
06.07.2021/111		03.08.2021/386.000 TL	05.08.2021/150	
06.07.2021/109		04.08.2021/481.000 TL	19.08.2021/156	

Not: İhale alan ve taşınmazın devredildiği kişi bilgileri idarede mevcut olup, tabloda boş bırakılmıştır.

BULGU 8: Belirli Süreyi İhtiva Eden Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme Yapılmaması

Belediyenin yapmış olduğu bazı doğrudan temin alımlarının belli bir süreyi içermesine rağmen sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "*Doğrudan temine ilişkin açıklamalar*" başlıklı 22.1.1.3'üncü maddesinde, "*Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirindedir. Buna karşılık, 22 nci maddenin (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda ise madde metninde belirtildiği üzere sözleşme yapılması zorunludur.*" düzenlemesi yer almaktadır.

Bu doğrultuda yapılan incelemede, Belediyenin gerçekleştirdiği bazı doğrudan temin harcamalarının belli bir süreyi ihtiva ettiği ancak bu alımlar için herhangi bir sözleşme imzalanmadığı görülmüştür. Rahva bölgesi 1000 hektar alanda 1/1000 ölçekli revizyon+ilave uygulama imar planı hazırlanması işi, Rahva bölgesi 1000 hektar alanda 1/5000 ölçekli nazım imar planı düzeltmeleri işi, Fatih Mahallesi 93/1 ve 94/1 nolu parsellerde 31947 sayılı imar kanununun 18.madde imar uygulaması yapım işi, Benekli Köyü 227 ada 6 parsel ve çevresi nazım ve uygulama imar planı değişikliği ve Örenlik Köyü 101 ada 40-42 ve 176 ada 1-2 parsellerde 18.madde uygulaması işinde sözleşme yapılmamıştır.

Kamu İhale Genel Tebliği hükümleri gereğince belli bir süre ihtiva eden mal, hizmet alımı ve yapım işlerinde sözleşme yapılması gerekir.

BULGU 9: Binalara Asılan İlanlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku Yapılmaması

Belediye sınırları içinde binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan ilan ve reklamlarla ilgili gerekli işlemin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın İlan ve Reklam Vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde İlan ve Reklam Vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu, 15'inci maddenin üçüncü sırasında cadde, sokak ve yaya kaldırımları üzerine gerilen, binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyetteki ilân ve reklamların metrekaresinden haftalık olarak en az 2 ve en çok 10 TL olmak üzere belirlenen tutarda vergi alınacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, gerçek veya tüzel kişilerce Belediye sınırları içinde binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan ilan ve reklamlar İlan ve Reklam Vergisine tabi olmaktadır. Binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan ilan ve reklamlarla ilgili her hangi bir işlem yapılmamaktadır.

2464 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, beyan edilecek süre ve tarife belirlenmiş ve Kanun'un 98'inci maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. İlan ve reklam vergisi beyannamesinin süresinde verilmemesinin Vergi Usul Kanunu'nun 352/1 inci maddesi uyarınca birinci derece usulsüzlük cezası fiilini oluşturduğu, aynı Kanunun 336'ncı maddesinin birinci fıkrasında da cezayı istilzam eden tek bir fiil ile vergi ziyayı ve usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırının kesileceği belirtilmiştir. İlan ve reklam vergisi beyannamelerinin süreler geçtikten sonra verilmesi halinde kesilecek birinci derece usulsüzlük cezası ile vergi ziyayı cezasının karşılaştırılarak miktar itibarıyla fazla olan cezanın kesilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyetteki ilân ve reklamların metrekaresinden haftalık olarak ilan ve reklam vergisi alınması ile ilgili olarak 213 ve 6183 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak gerekli sürecin işletilmesi gerekir.

BULGU 10: Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Alımlarda İş Tanımının Açık Olmaması

Belediyenin doğrudan temin suretiyle gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımlarında işin tanımının açık, anlaşılabilir ve tereddüte meydan vermeyecek şekilde yapılmadığı görülmüştür.

4734 sayılı İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinde belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabileceği belirtilmiş, Kamu İhale Genel Tebliğinde de ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır. Doğrudan temin yöntemiyle ihtiyaçların karşılanmasında onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben ihale yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesi zorunludur. Gerek Kanun gerekse Kamu İhale Genel Tebliğinde belirtilen hususlara göre doğrudan temin suretiyle alım şekli ihale olmamakla birlikte ihtiyaçların en uygun fiyatla temin edilmesi amacıyla piyasa araştırması yapılarak alımlar gerçekleştirilmelidir. Piyasa araştırması da yazılı teklif alınarak yapılır. Teklif hazırlanırken tereddüt olmayacak şekilde ifade edilmeli ve böylece teklif veren neye teklif verdiğini bilmelidir. Bunu sağlamanın yolu da doğrudan temin suretiyle yapılacak alımlara esas tekliflerdeki mal, yapım ve hizmetin tanımının açık ve anlaşılabilir olması ve gerekirse teknik şartname düzenlenmesidir. Yapılan incelemede bunun sağlanmadığı görülmüştür. Örnek olarak bazı alımlara ilişkin bilgiler tabloda verilmiştir.

Doğrudan temin teklif mektuplarında işin tanımının açık ve anlaşılabilir olması sağlanmalıdır.

Tablo 10: Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Bazı Harcamalar

Ödeme No	Birim	İş Kaleminin Adı ve Açıklaması	Olması Gereken
5442	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	Örenlik Köyü 101 Ada 40-42 ve 176 Ada 1-2 nolu parsellerde imar uygulaması	Teknik şartnamesi olmalı, şartnamede işin kapsamı, süresi gibi ayrıntılara yer verilmelidir.
5452	Destek Hizmetleri Müdürlüğü	Hizmet araçlarına lastik alımı	Teknik şartnamesi olmalı ve şartnamede lastik ebatları dışında, lastiklerde bulunması gereken minimum özellikler açıkça belirtilmelidir. (Üretim yılı, yol tutuş değerleri, yakıt değerleri, A, B vs.)
5231	Temizlik İşleri Müdürlüğü	Çöp Konteynırı alımı	Teknik şartnamesi olmalı ve teslim tarihi, konteynırın türü (biçimi) malzeme

			bileşimi gibi daha açıklayıcı bilgilere yer verilmelidir.
3738	Başkanlık	7" Tablet Alımı	Tabletlerin ebatları dışında yazılım özelliklerine teknik şartnamesinde yer verilmelidir.
147	Başkanlık	10" Tablet Alımı	Tabletlerin ebatları dışında yazılım özelliklerine teknik şartnamesinde yer verilmelidir.
1620	Başkanlık	İthal Kömür Alımı	Teknik şartname hazırlanmalı, kömürün kalori değeri gibi açıklayıcı bilgilere yer verilmelidir.
5308	Başkanlık	Van Gölü Avrupa Tanıtım Hizmet Bedeli	Teknik şartname hazırlanmalı, hangi araçlarla ne kadar süreyle tanıtım yapılacağı gibi açıklayıcı bilgilere yer verilmelidir.
2225	Fen İşleri Müdürlüğü	Kilitli Beton Parke ve Bordür Alımı	Teknik şartname hazırlanmalı, parke ve bordürün ebatları gibi açıklayıcı bilgilere yer verilmelidir.

BULGU 11: Dolu Kadroya Vekâlet Ettirilmesi ve Vekâlet Ettirilen Kişinin Harcama Yetkisini Kullanması

Belediyede kadrolar dolu olduğu halde başka birinin kadroya vekâlet ettirildiği, vekâlet ettirilen kişinin harcama yetkilisi olarak da görev yaptırıldığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86'ncı maddesine göre, memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği, yine boş kadrolara ait görevlerinde vekâleten gördürülebileceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 63'üncü maddesinde, "*Belediye bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.*" denilerek harcama yetkilisinin tanımı yapılmış, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Harcama yetkisi ve yetkilisi" başlıklı 31'inci maddesinde de, "*Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.*" hükmü yer almıştır. 5018 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılmış olan 1 seri numaralı Harcama Yetkilileri Hakkında Genel

Tebliğ’de harcama yetkililerinin belirlenmesi konusunda, “5018 sayılı Kanunun 5436 sayılı Kanunla değişik 31 inci maddesinin birinci fıkrasında bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisi olarak belirlenmiştir. Bu hüküm uyarınca bütçe sınıflandırması harcama yetkilisini belirleyen temel unsur olmaktadır.” denilerek harcama yetkisinin kim tarafından kullanılacağı açıkça belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde, Belediyede müdür kadrolarında bulunan kişiler var iken o kadrolara vekâleten görevlendirme yapılamayacağı açıktır. Dolu kadroya vekâleten görevlendirme yapılamayacağından dolayı harcama yetkililiğini de vekâleten görevlendirilen yerine asıl kadroda bulunanın kullanması gerekir. Bu kişiler görevden alınmadığı ve bu kadrolar boş olmadığı sürece yetkinin vekâleten görevlendirilen kişilerce kullanılması mümkün değildir. Şüphesiz 657 sayılı Kanun’da memuriyette kadroyu esas almıştır.

Belediyede 12 adet müdürlükte kadrolar dolu olduğu halde başka birileri görevlendirilmiş ve harcama yetkililiği görevlendirilen kişilerce kullanılmıştır. Yapılan bu görevlendirme 657 sayılı Kanun’a uygun değildir.

Dolu olan kadrolara vekâleten görevlendirme yapılmaması ve harcama yetkililiğinin de kadroda bulunan kişi tarafından kullanılması gerekir.

BULGU 12: Eğlence Vergisi Alınması Gereken İşyerlerine İlişkin Tahakkuk İşlemlerinin Yapılmaması

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’na göre bazı işletmelere ait eğlence vergisi tahakkuk/tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 17’nci maddesinde, Bu Kanunun 21’inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu, 18’inci maddesinde eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerin verginin mükellefi olduğu, 19’uncu maddesinde bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, kıraathane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerlerden vergi alınmayacağı, 20’nci maddesinin üçüncü fıkrasında biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde için mahiyetine göre çalışılan her gün için Belediye Meclislerince takdir edilecek miktar olduğu,

21'inci maddesinde biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden günlük 5 ila 100 TL arasında vergi alınacağı, 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde ki her aya ait verginin o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılacağı belirtilmiştir.

Belediye sınırları içinde playstation, bilardo, bowling salonu ve eğlence vergisine tabi oyun salonu olarak faaliyette bulunan işletmeler ile canlı müzik yapan yerlerle ilgili 2017-2021 yılları için eğlence vergisi tahakkuku yapılmadığı görülmüştür. Söz konusu işletmelerin geçmiş yıllara ve mevcut yıla yönelik eğlence vergisi tahakkuklarının yapılması Kanun gereğidir.

Eğlence vergisini ödemeyen işletmelerle ilgili olarak belirlenen tarife göre eğlence vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 13: El İlanlarıyla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku Yapılmaması

Belediye sınırları içinde el ile dağıtılan reklamlarla ilgili gerekli işlemin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın İlan ve Reklam Vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde İlan ve Reklam Vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu, 15'inci maddenin beşinci sırasında ilân ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerlerinin her biri için en az 0,01 ve en çok 0,25TL olmak üzere belirlenen tutarda vergi alınacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, gerçek veya tüzel kişilerce Belediye sınırları içinde el ile dağıtılan ilan ve reklamlar İlan ve Reklam Vergisine tabi olmaktadır. Dağıtımı yapılan el ilanlarına ilişkin verginin matrahına ulaşmak için, ilanı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerden âdeti de içerecek şekilde beyan alınmalıdır.

2464 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, beyan edilecek süre ve tarife belirlenmiş ve Kanun'un 98'inci maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı ile 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. İlan ve reklam vergisi beyannamesinin süresinde verilmemesinin Vergi Usul Kanunu'nun 352/1 inci maddesi uyarınca birinci derece usulsüzlük cezası fiilini oluşturduğu, aynı Kanun'un 336'ncı maddesinin birinci fıkrasında da cezayı istilzam eden tek bir fiil ile vergi ziyai ve usulsüzlük

birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırının kesileceği belirtilmiştir. İlan ve reklam vergisi beyannamelerinin süreler geçtikten sonra verilmesi halinde kesilecek birinci derece usulsüzlük cezası ile vergi ziyai cezasının karşılaştırılarak miktar itibarıyla fazla olan cezanın kesilmesi gerekmektedir.

2464 sayılı Kanuna göre el ile dağıtılan ilan ve reklamlarla ilgili tespitler yapılarak bastırılıp dağıtılan miktara göre ilan ve reklam vergisinin alınması ile ilgili olarak 213 ve 6183 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak gerekli sürecin işletilmesi gerekir.

BULGU 14: Emlak Vergisi Hesabında Asansör Farkının Dikkate Alınmaması

Bina emlak vergisinin hesaplanmasında asansör farkının dikkate alınmadığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, binalarda vergi değerinin takdir komisyonlarınca yeniden takdir edilmek suretiyle kesinleşen arsa veya arazi metrekare birim değerleri ve bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri esas alınmak suretiyle tespit olunacağı hüküm altına alınmıştır. 13 ve 49 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'ne göre binalarda vergi değeri hesabında, binanın/bağımsız bölümün dıştan dışa yüz ölçümü ile her yıl Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük gereği belirlenen bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösteren cetvelde yer alan ortalama rakam çarpılmalıdır. Bu çarpım sonucu ortaya çıkacak rakama, **varsa %6 oranında asansör, %8 oranında kalorifer veya klima tesisatı farkı** ilave edilmelidir. Ancak asansör tesisatından yararlanmayan zemin, bodrum kat için asansör farkı eklenmemelidir.

Bina vergi değerinin (matrahının) tespitinde bağımsız bölümün yüz ölçümü yani m² si büyük önem taşımaktadır. İnşaat maliyet bedeli, kalorifer ve asansör farkı bunun üzerinden hesaplanmaktadır. Belediye sınırları içerisindeki asansörlerin yıllık periyodik kontrollerinde elde edilen verilere istinaden yapı ruhsatında asansörü olmayan ancak asansörü olan binalar tespit edilmiştir. Asansörlerin kontrolünü yapan firmanın verdiği adres bilgileri ile Belediye adres sisteminde kayıtlı bilgilerin eşleştirilerek taşınmazın asansör bildiriminin olup olmadığı tespit edilmelidir. Yapı ruhsatında asansör bulunmayan ancak fiilen asansörü bulunan dairelerin/taşınmazların emlak vergi değerlerine asansör farkı da eklenmelidir. Asansörün yapıldığı tarihten itibaren zamanaşımı süresine de dikkat edilerek emlak vergisi fark

tahakkukunun ve emlak vergisi hesabının belirtilen hususlara uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

Emlak vergisi hesabının belirtilen hususlara uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Emlak Vergisi Hesabında Kalorifer Farkının Dikkate Alınmaması

Bina emlak vergisinin hesaplanmasında kalorifer farkının dikkate alınmadığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, binalarda vergi değerinin takdir komisyonlarınca yeniden takdir edilmek suretiyle kesinleşen arsa veya arazi metrekare birim değerleri ve bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri esas alınmak suretiyle tespit olunacağı hüküm altına alınmıştır. 13 ve 49 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'ne göre binalarda vergi değeri hesabında, Binanın/bağımsız bölümün dıştan dışa yüz ölçümü ile her yıl Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük gereği belirlenen bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösteren cetvelde yer alan ortalama rakam çarpılmalıdır. Bu çarpım sonucu ortaya çıkacak rakama, varsa **%8 oranında kalorifer** veya klima tesisatı farkı ilave edilmelidir.

Bina vergi değerinin (matrahının) tespitinde bağımsız bölümün yüz ölçümü yani m² si büyük önem taşımaktadır. İnşaat maliyet bedeli, kalorifer ve asansör farkı bunun üzerinden hesaplanmaktadır. Doğalgaz ile ısınma sistemine dönüşen yerlerin kalorifer farklarının emlak vergi değerlerine eklenmesi gerekmektedir. Belediye sınırları içerisindeki doğalgaz abone bilgileri ilgili doğalgaz firması ile yazışma yapılarak elde edilmiştir. Doğalgaz firmasının verdiği adres bilgileri ile Belediye adres sisteminde kayıtlı bilgilerin eşleştirilerek taşınmazın doğalgaz bildiriminin olup olmadığı tespit edilmelidir. Bu konudaki çalışma devam etmektedir. Alınan liste ile Belediye kayıtları karşılaştırılarak emlak vergisi ile ilgili işlemin devamı sağlanmalıdır. Doğalgaz ısıtma tesisatının yapıldığı tarihten itibaren zamanaşımı süresine de dikkat edilerek emlak vergisi fark tahakkuku ile emlak vergi hesabının belirtilen hususlara uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

Emlak vergi hesabının belirtilen hususlara uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: Faal Olan İşyerlerine Ait Belediye Gelirleri Takibinin Yapılmaması

Belediye sınırlarında faaliyet yürüten aktif işletmelerin bazılarında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereği tahsil edilmesi gereken vergilerin tahakkukları ile ilgili gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu, "Eğlence vergisi" başlıklı 17'nci maddesinde bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin Eğlence Vergisine tabi olduğu, "Çevre temizlik" vergisi başlıklı 44'üncü maddesinde belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, "İşyeri Açma İzni Harcı" başlıklı 81'inci maddesinde belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılmasının işyeri açma izni harcına tabi olduğu, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mevzu" başlıklı 1'inci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bina vergisine tabi olduğu belirtilmiştir.

Belediye sınırları içerisindeki faal işyerlerinin belirlenmesi için Vergi Dairesi ile yazışma yapılmıştır. Vergi Dairesinin verdiği cevapta belediye sınırları içindeki faal işletmelerin sayısı ve adresleri bildirilmiştir. Alınan liste Belediyenin ilgili birimine verilmiş ve belediye kayıtlarında olmayıp vergi dairesi kayıtlarında olan faal işyerlerine yönelik yerinde çalışma yapılması istenmiştir. Vergi Dairesinin bildirdiği mükellef sayısı 5.417'dir. Listede yer alan işyerinin Belediyedeki kayıtlarla karşılaştırma işlemi yapılmış olmakla birlikte henüz sonuçlandırılmamıştır. Çalışma sonucunda Belediye kayıtlarında olmayan tüm faal işyerlerine ilişkin tahakkuk kayıtlarının yapılması gerekir.

Vergi Dairesinden alınan listeye istinaden Belediye kayıtlarında yer almayan işyeri çalışma ruhsat harcı, çevre temizlik vergisi, emlak vergisi, ilan reklam vergisi gibi belediye gelirlerinin takibinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 17: Gecekondu Fonu Hesabının Bulunmaması

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 12'nci maddesi gereğince açılması gereken fon hesabının açılmadığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu’nun 12’nci maddesinde; Kanun’da belirtilen hizmetlerin yürütülebilmesi için aynı Kanun’da belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin ilgili belediyeler adına bankada açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edileceği, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 5’nci maddesinin beşinci fıkrasında; belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10’unun ilgili belediyelerin 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı, kalan kısmından ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine %10 oranında pay verileceği, aynı maddenin 9’ncü fıkrasında belediyece satılan taşınmazların satış bedellerinin alıcıları tarafından Bakanlıkça belirlenecek saymanlık hesabına yatırılacağı, bu bedellerin hiçbir şekilde haczedilemeyeceği ve tahsil edilen bedellerden beşinci fıkra göre pay ayrılacağı, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 18’nci maddesinin ikinci fıkrasında; 775 Sayılı Gecekondu Kanunu’nun 12’nci maddesi gereği kurulan fonda toplanacak paraların gelir bütçesinin ilgili bölümüne gelir kaydedileceği, diğer taraftan gider bütçesinin ilgili tertibine tahsis amacı doğrultusunda kullanılmak üzere ödenek konulacağı, bu fondan yapılan harcamalarda 775 Sayılı Kanun’da belirtilen usul ve esasların uygulanacağı belirtilmiştir.

Belediyenin hesap ve işlemleri ile mali tablolarının incelenmesinde, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre açılması gereken Gecekondu Fonu Hesabının açılmadığı görülmüştür.

Anılan mevzuat hükümlerine uygun olarak, bir bankada Belediye adına bir fon hesabı açtırılarak belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından ayrılması gereken payların bu hesapta takibi gerekmektedir.

BULGU 18: Geçici Kabul Noksanlıkları Karşılığı Hakediş Ödemelerinden Kesinti Yapılmaması

Yapım işlerine ait hakediş tutarlarından alınması gereken geçici kabul noksanlıkları karşılığı teminat mektubu veya tutarın alınmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “Tip sözleşmeler” başlıklı 5’inci maddesinde, *“Bu Kanunun uygulanmasında uygulama birliğini sağlamak üzere mal veya*

hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin Tip Sözleşmeler Resmi Gazetede yayımlanır. İdarelerce yapılacak sözleşmeler Tip Sözleşme hükümleri esas alınarak düzenlenir. Mal ve hizmet alımlarında, Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla istekliler tarafından hazırlanması mutata olan sözleşmeler kullanılabilir.” denilmekte ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Sözleşme tasarısı” başlıklı 18’inci maddesinde de,

“(1) İdare, sözleşme tasarısını bu Yönetmeliğin ekinde yer alan tip sözleşmeyi esas alarak hazırlar.

(2) Tip sözleşmede boş bırakılan veya dipnota alınan hususlar, işin özelliğine ve 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile diğer mevzuat hükümlerine aykırı olmayacak şekilde düzenlenir.

(3) İdare, tip sözleşmede düzenlenmeyen ve işin özelliğine göre düzenlenmesine gerek duyulan hususları, 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile diğer mevzuat hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla, maddeler halinde düzenleyerek “Diğer Hususlar” bölümüne ekleyebilir.” hükmü yer almaktadır.

İdareyle yüklenici arasında imzalanacak yapım işlerine ilişkin sözleşme yönetmeliğin ekinde yer alan tip sözleşmeye uygun olmak zorundadır. Gerek Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmede gerekse de imzalanan sözleşmelerde, götürü bedel yapım işlerinde, geçici kabul noksanları için düzenlenen her hakedişte yapılan iş tutarının %3’ü kadar teminat mektubu alınacağı, yüklenicinin teminat mektubu vermemesi durumunda; düzenlenen her hakedişte yapılan iş tutarının %3’üne karşılık gelen kısmının tutulacağı, alınan teminat mektubu veya tutulan kısmın geçici kabul noksanı bulunmayan işlerde geçici kabul onay tarihinden sonra, geçici kabul noksanı bulunan işlerde ise bu eksikliklerin tamamlanmasını müteakip, geçici kabul onay tarihinden sonra yükleniciye iade edileceği, birim fiyat sözleşmelerde ise, düzenlenen hakedişlerde; tamamlanmış, ancak kesin hesabı İdareye verilmemiş imalatlara ait tutarların %5’i karşılığında teminat mektubu alınacağı ve kesin hesapların İdare tarafından onaylanmadıkça bu teminat mektubunun iade edilmeyeceği, yüklenicinin teminat mektubu vermemesi durumunda ise kesin hesabı İdareye verilmemiş imalatlara ait tutarların %5’in tutulacağı ve kesin hesapların İdare tarafından onaylanmadıkça bu tutarların ödenmeyeceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, işi alan yüklenici tarafından yapım işlerine ait hakediş ödemelerinde belirlenen tutara karşılık gelen götürü bedel işlerde %3, birim fiyatlı işlerde ise %5 oranında teminat mektubu verilmediği, teminat mektubu verilmemesine karşılık kamu

görevlileri tarafından hakedişte yapılan iş tutarının %3' veya %5'ine karşılık gelen kısmının da tutulmadığı görülmüştür.

Gerek Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmede gerekse de imzalanan sözleşmelerde belirtildiği üzere, götürü bedel yapım işlerinde, geçici kabul noksanları için düzenlenen her hakedişte yapılan iş tutarının %3'ü, birim fiyatlı işlerde ise imalatlara ait tutarların %5'i karşılığında teminat mektubu alınması, yüklenicinin teminat mektubu vermemesi durumunda ise düzenlenen her hakedişte yapılan iş tutarının %3 veya %5'ine karşılık gelen kısmının kesilerek ilgili hesapta tutulması sağlanmalıdır.

BULGU 19: Hafriyat Toprağı ile İnşaat ve Yıkıntı Atıkları ile İlgili Ücretin Belirlenmemesi Nedeniyle Kurumun Gelir Kaybına Uğraması

Hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atık ücretlerinin belirlenmeyerek üreticilerinden ücret alınmaması nedeniyle gelir kaybına neden olunduğı görülmüştür.

18.03.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı'nin "Genel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinin (d) fıkrasında, hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının karıştırılmamasının esas olduğı, "Belediyelerin Görev ve Yetkileri" başlıklı 8'inci maddesinin (b) fıkrasında, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalarını belirleme, kurmak/kurdurtmak ve işletmek/işlettirmekle, (d) fıkrasında, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf bedelini belirlemekle, (e) fıkrasında, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları için toplama, taşıma hizmeti verecek firmaların adresleri ve telefon numaraları ile nakliye bedellerini halkın bilgileneceğı şekilde ilan etmekle yükümlü olduğı, "Küçük Çaplı İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Toplanması ve Taşınması" başlıklı 15'inci maddenin ikinci fıkrasında, oluşan atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile ilgili harcamaların, 17'nci maddede belirtilen esaslar doğrultusunda atık üreticileri tarafından karşılanacağı, "Büyük Çaplı İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Toplanması ve Taşınması" başlıklı 16'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, oluşan atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile ilgili harcamaların, 17'nci maddede belirtilen esaslar doğrultusunda atık üreticileri tarafından karşılanacağı, "Atık Bertarafında Mali Yükümlülük" başlıklı 17'nci maddesinde, hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıkları üreticilerinin oluşan atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile ilgili harcamaları karşılamakla yükümlü olduğı,

bu amaçla uygulanacak bedelin, geri kazanım/depolama sahasının uzaklığı ve oluşan atık miktarı esas alınarak ilgili belediye tarafından tespit ve ilan edileceği belirtilmiştir.

Yönetmelikte yer alan bu hükümlere uygun işlem yapılmamıştır. Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten bu güne kadar hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıkları üreticilerinin oluşan atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile ilgili harcamaları karşılamakla yükümlü olduğu hükmüne rağmen, uygulanacak bedelle ilgili tespit edilmemesi nedeniyle gelir kaybı oluşmuştur. Yönetmeliğin açık hükmüne rağmen buna ilişkin bedelin belirlenmesinde görevli ve sorumlu olanlar bu işlemi yapmayarak kurumun gelir kaybına uğratılmasına neden oldukları gibi, atık üreticilerinin katlanması gereken giderin söz konusu kişilerden alınmaması suretiyle bu kişilere avantaj sağlamışlardır.

Hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarından Yönetmelik gereği alınması gereken bedelin belirlenerek gerekli işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 20: İdari Para Cezalarına İlişkin Alınan Encümen Kararının Mali Hizmetler Müdürlüğüne Bildirilmemesi Üzerine Tahakkukun Yapılmaması

Tespit edilen aykırılıklara ilişkin Encümen tarafından verilen para cezalarına ilişkin kararın Yazı İşleri ve/veya İlgili Müdürlük tarafından Mali Hizmetler Müdürlüğüne bildirilmemesi nedeniyle para cezalarının gereğinin yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32'nci maddesinde harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'nci maddesinde, belediyenin hak ve menfaatlerini korumanın belediye başkanının görev ve yetkisi olduğu ve 61'inci maddesinde ise Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevlilerin, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinde, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmenin, gelir ve alacakların takip ve tahsil işlemlerini yürütmenin, idarenin diğer idareler nezdinde takibi gereken malî iş ve işlemlerini yürütme ve sonuçlandırmanın, malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlama ve danışmanlık yapmanın malî hizmetler birimi tarafından yürütüleceği, "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde de, muhasebe hizmetinin gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri olduğu belirtilmiştir.

İlgili birimler tarafından düzenlenen tutanaklara istinaden Encümen tarafından idari para cezası verilmiştir. Encümen tarafından verilen karar ilgili birime bilgi için, Mali Hizmetlere de tahakkuk kaydı için gönderilmelidir. Bunu gönderecek birimde Yazı İşleri Müdürüdür. Encümen kararı alındığı halde bildirim yapılmaması sonucu tahakkuk kaydı yapılmayan 27 adet ceza kararı bulunmaktadır. Bu durum idarenin gelir kaybına neden olmaktadır.

Encümen tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin kararların gereğinin yapılması için ilgili birime ve tahakkuk içinde Mali Hizmetler Müdürlüğüne bildirilmesi gerekir.

BULGU 21: İhale Edilen Şehir İçi Minibüs Hatlarında Şartnamede Yer Alan Hükümlerin Uygulanmaması

Belediye tarafından ihale edilen minibüs hatlarının şartname ve sözleşmesindeki yaş, ebat ve engellilere uyumluluk özelliklerini taşımadığı görülmüştür.

1580 ve 5393 sayılı Kanun'lara göre toplu taşımaya ilişkin haklar Belediyeye aittir. Belediyeye ait olan bu hakkın Kanun çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir. Bu çerçevede toplu taşıma hizmetleri bakımından görevli ve yetkili olan Belediyenin ihale şartnamesini düzenleyerek şeffaf ve rekabete uygun şekilde ihalenin yapılması gerekir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesinde, belediyelerin kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işlerinin bu kanuna göre yürütüleceği, "Şartnameler" başlıklı 7'nci maddesinde, ihale konusu işlerin her türlü özelliğini belirten şartname ve varsa

eklerinin idarelerce hazırlanacağı, işin mahiyetine göre konulacak özel ve teknik şartlardan başka genel olarak yer alacak hususların şartnamelerde gösterilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. İhtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanmasının esas olduğu, bunu sağlamanın herkes için geçerli şartnamenin hazırlanması ve şartnamede yer alan hükümlerin uygulanması olduğu açıktır. İhale öncesi hazırlanan, ihaleye teklif verecek olan kişilerin hak ve yükümlülüklerinin belirtildiği şartname tüm katılımcılar için önemlidir. Şartnamede yer alan hükümlerin hukukta var olan belirlilik ve öngörülebilirlik ilkesine uygun olması gerekir. Şartnamede idarenin ve ihaleye girecek olanların haklarını korumak amacıyla ödemenin nasıl olacağı, istenen şartlar, peşinatın veya taksitlerin süresinde ödenmemesi durumunda yaptırımların ne olacağı gibi hususlara açıkça yer verilmelidir. Şartnamede yer alan hükümlerin belirli ve öngörülebilir olması asıldır.

Belediye tarafından ihale edilen hatlara ilişkin işin şartnamelerinde istenen aracın yaşı, koltuk sayısı ile engellilerin binmesine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Şartnamelerde tahmin edilen bedelinin yanında ihaleyi kazananlara yönelik bazı mali yükümlülükler doğuran hükümler de bulunmaktadır. İhalede teklif edilen fiyatın yanında şartnamede yer alan diğer hükümler de ihale bedelinin bileşenidir. Yani ihale bedelini oluşturan teklif bedeli gibi unsurlardan birisidir. Şartnamede olan hükümler ihale hukukunu ilgilendirmektedir. Şartnamede yer alan hükümleri ihaleye teklif verenlerin bildiği, öngörülebilir ve şeffaf bir hüküm olduğu tartışmasız bir gerçektir. İhaleye teklif verenlerin ihale öncesi hazırlanan şartnameye göre teklif verdikleri göz önüne alınmalıdır. Şartnamede yer alan hükümlerde idari karar, yönetmelik maddesi, encümen veya meclis kararıyla değişiklik yapılamayacağı gibi, idare tarafından uygulanmaması da söz konusu olamaz.

İhale ile verilen hatlarda çalışan 21 adet aracın şartnameye aykırılık oluşturan durumları denetim taslak raporunda plaka bazlı olarak belirtilmiş olup, söz konusu bilgiler idarede de bulunmaktadır. Aykırılık oluşturan durumların aracın engelli vatandaşın kullanımına uygun olma, 7 yaşından büyük olmama ve araç kapasitesi şartına uymama olduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, ilgili müdürlükler arasındaki koordinasyon eksikliğinden kaynaklanan bir durum olduğu, Belediyenin M Plaka İşletme Yönetmeliği'nin 23'üncü maddesine istinaden yolcu taşıma izni verilen minibüslerin yaş tespitinde (0-25) yaşını doldurmaları halinde minibüslerin değiştirilmek zorunda olduğu ve buna göre işlem yapıldığı, araçların değişimi ve engelli vatandaşların kullanımına uygun olması şeklinde düzenleme yapılması için listede belirtilen minibüs sahiplerine makul süre içerisinde yazı yazılacağı ifade

edilmiştir. Her ne kadar idare cevabında, Belediyenin M Plaka İşletme Yönetmeliği'nin 23'üncü maddesine göre, yolcu taşıma izni verilen minibüslerin yaş tespitinde (0-25) yaşını doldurmaları halinde minibüslerin değiştirilmek zorunda olduğu ve buna göre işlem yapıldığı ifade edilmiş ise de, şartnamede yer alan ve tüm katılımcılar için uygulanması zorunlu hükmün Yönetmelik maddesi gerekçe gösterilerek uygulanmamasının kabul edilebilir bir tarafı bulunmamaktadır. Öncelikli olarak şartname hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale edilen hatların şartnamesinde yer alan hükümler uygulanmamıştır. Yüklenicinin istenen araç yerine daha küçük bir araçla taşımacılık yapması nedeniyle yapmak zorunda olduğu satın alma gideri, akaryakıt ve sigorta gibi giderleri için daha az para ödediği malumdur. Yine yaşı dolduğu halde değiştirilmemesi ve engelliye uyumlu olmaması nedeniyle avantaj sağlanmıştır. Görevlilerce şartnameye aykırı uygulamayla ilgili gerekli denetimler yapılmayarak yüklenicinin avantaj sağlamasına neden olunmuştur.

Minibüslerin engellilerin rahat bir şekilde inip binebilmesi şeklinde düzenlemenin sağlanması, idarenin yüklenicilerin sağladığı avantajı hesaplayarak talep etmesi ve bu güne kadar bu şekilde düzenlenmesinde sorumluluğu bulunan kişilerle ilgili sürecin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 22: İmar Uygulamaları ve İmar Planı Hazırlanmasına İlişkin İhalelerde Yapılan İşlemlerin Mevzuata Uygun Olmaması

Belediyenin temel ihale usulleri ile gerçekleştirmesi gereken imar uygulamaları ve imar planı hazırlanmasına ilişkin ihalelerinin kısımlara bölünerek pazarlık usulü ile gerçekleştirildiği, bu ihalelere ilişkin şartnamelerde işin süresinin belirtilmeyerek sözleşme aşamasına bırakıldığı, imzalanan sözleşmelerde de orantısız bir iş bitim süresi belirlendiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde;

"İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir.”

düzenlemesine yer verilmiştir. Belirtilen düzenleme uyarınca, idarelerin eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde işleri kısımlara bölerek temel ihale usulleri dışındaki yöntemlere başvurması mevzuata aykırıdır.

Belediye tarafından Fatih Mahallesi, Benekli Köyü ve Dalda Köyü’nün 3194 sayılı Kanun’un 18.Maddesi Uygulamalarının Yapılması İşlerinin kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kanun’un 21’inci maddesinin (f) bendine göre pazarlık usulü ile ihale edildiği görülmüştür. Fatih Mahallesi 3194 sayılı Kanun’un 18’inci maddesi Uygulamalarının Yapılması İşinin 3’üncü Kısımının sözleşme bedeli 390.600,00 TL, 4’üncü Kısımının sözleşme bedeli 383.500,00 TL olup söz konusu hizmet alımları için 25.03.2021 tarihinde 2 farklı ihaleye çıkmıştır. Bunun yanında söz konusu ihalelerde belirtilen yerlerle birlikte değerlendirilebilecek bağlantılı bazı alanların 18’nci madde uygulamalarının da ayrıca doğrudan temin suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür. Belirtilen ihalelere ilişkin şartnamelerde, sözleşmenin süresinin yer almadığı ve sözleşmede 360 gün gibi orantısız bir iş bitim süresi belirlendiği görülmüştür.

Belediye tarafından söz konusu hizmet alım işleri kısımlara bölünmeden, temel ihale usulleri ile ihale mevzuatında belirtilen düzenlemelere uygun şekilde yürütülmeli, işin tanımı, süresi ve kapsamı ile diğer teknik özellikleri düzenlenecek şartnamelerde belirtilmeli, işin gerektirdiği ölçüde makul bir süre belirlenmeli ve işin süresi içerisinde bitirilmemesi durumunda müeyyideler belirlenerek uygulanmalıdır.

BULGU 23: İmara Aykırı Yapılarla İlgili İşlemlerin Mevzuata Uygun Yapılmaması

İmar Kanunu’na aykırılığı tespit edilen yapılarla ilgili yapı tatil zaptının Kanun’a uygun olarak düzenlenerek tebliğ edilmediği, para cezasının eksik hesaplandığı, imara aykırı yapının kaldırılması ile ilgili gerekli sürecin işletilmediği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun “Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” başlıklı 32’nci maddesinde, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı

yapıldığı ilgili idarece tespiti yapılarak yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı, durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı, tebligatın bir nüshasının muhtara bırakılacağı, bir nüshasının da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderileceği, bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak mührün kaldırılmasını isteyeceği, aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mührün kaldırılarak inşaatın devamına izin verileceği, aksi durumda ruhsatın iptal edileceği, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binaların, belediye encümeni kararını müteakip belediye tarafından yıktırılacağı ve masrafının yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabilceği, bu durumda yıkım maliyetlerinin %100 fazlası ile ilgili idareden tahsil edileceği, ilgili idarenin ödememesi durumunda 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunacağı belirtilmiştir.

3194 sayılı Kanun ile istikrar bulmuş yargı kararlarının birlikte değerlendirilmesinde, ruhsatsız ya da ruhsat ve eklerine aykırı yapı hakkında kanunda öngörülen yaptırımların uygulanabilmesi, ihtilaf konusu imalatın ilgili fen elemanları tarafından açık ve tereddüde yer bırakmayacak şekilde saptanarak usule uygun şekilde düzenlenecek bir tutanağa bağlanması ile mümkün olduğu, söz konusu tutanakta yer alacak hususların yasa hükmünde belirtilenlerin olması gerektiği, yapının denetimini yapan ilgili idare elemanlarının yapıyla ilgili saptamaları ve imzalarının bulunduğu tutanağın düzenlendiği sırada yapı sahibinin de hazır bulunması halinde imzalatılması, yapı sahibi bulunamamış ise tutanağın yapı yerine asılması, bu hususa da tutanakta yer verilmesi, yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulduğunun belirtilmesi, yapı yerine asılan yapının durdurulduğuna dair tutanağın bir örneğinin muhtara bırakılması gerektiği halde, söz konusu aykırılıklarla ilgili tutanak ve zabıt varakası yer almasına karşın yapı tatil zaptının düzenlenmediği, yapı yerine asılmadığı ve muhtara bırakılmadığı, bu durumda 3194 sayılı Kanun'da belirtilen usule uygun düzenlenmiş, somut, ayrıntılı ve gerekçeli tespitler içeren yapı tatil tutanağı düzenlenmeden idari para cezası tesis edildiği, ancak bu yapılan işlemlerin hatalı olduğu görülmüştür.

Yukarıda yer alan hükümlerden yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmemesi veya ruhsat alınmaması üzerine yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınması ve bu karardan itibaren de yıkımın gerek ilgili gerekse de idare tarafından en geç altı ay içinde gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Şüphesiz Belediye yıkım sürecini işletmekle yükümlüdür. Şayet Belediye en geç altı ay içinde yıkım işlemini yapmadığı takdirde Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabilceği, bu durumda da yıkım maliyetlerinin %100 fazlası ile ilgili Belediyeden tahsil edileceği açıktır.

3194 sayılı Kanun'un "İdari müeyyideler" başlıklı 42'nci maddesinin birinci fıkrasında, maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyidelerin uygulanacağı ifade edildikten sonra ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde idari para cezası hesabında esas alınacak ölçütler belirlenmiştir. 26.03.2020 tarih ve 31080 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 39'uncu maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin ikinci fıkrasına (ç) bendi olarak eklenen düzenlemede " *Bu fıkra uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekaşe birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir. Bu fıkraya göre verilen idari para cezasının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde bu bent uyarınca ilave edilen para cezası tahsil edilmez.* " denilmektedir. Bu maddeye istinaden toplam 71.297,56 TL idari para cezası verilmesi gerektiği halde verilmemesi sonucu idarenin gelir kaybı oluşmuştur.

3194 sayılı Kanun'un 42'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan idari para cezasının verilmediği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilip getirilmediği ile ilgili tespitin yapılmadığı, Kanun'a aykırı olarak yıkım kararının idari para cezasıyla aynı Encümen kararında verildiği, bir kısım imara aykırı binalar için yıkım kararı alındığı halde, bir kısım imara aykırı yapılarla ilgili yıkım kararı alınmadığı, yıkım kararı alındığı tarihten itibaren gerek ilgili gerekse de Belediye tarafından en geç altı ay içinde yıkımın gerçekleştirilmediği, böylece imara aykırı yapının kişilerce idari para cezası ödenmekle hakkı olduğu izlenimine neden olduğu görülmüştür. Kamu idaresine gönderilen Taslak Denetim Raporunda yer alan tabloda

26.03.2020 tarihinden sonra yapılan tespitler yer almıştır. Ancak 26.03.2020 tarihinden önce imara aykırılığı tespit edilmesine karşın gerek yıkım kararı alınan gerekse yıkım kararı alınmayan yapılarla ilgili de gerekli imara aykırılığın ortadan kaldırılması için gerekli işlemin yapılması gerekmektedir. Belediyenin “İyi yönetim ilkesi”ne aykırı hareket etmesinin kişilerde uygulamanın hukuka uygun olduğu izleniminin oluşmasına neden olduğu, bir başka ifadeyle, kamu otoritesinin (kamu görevlilerinin) hareketsizliği kişiler lehine uygulamanın uygun olduğu yolunda beklentinin oluşmasına yol açtığı göz önüne alınmalıdır. 3194 sayılı Kanun’a uygun işlemi yapmayan kamu görevlilerinin sorumluluğunun bulunduğu açıktır.

3194 sayılı Kanun’un 32’nci maddesine uygun yapı tatil zaptının düzenlenerek tebligatın yapılması, aynı Kanun’un 42’nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan idari para cezasının tahakkuk ettirilmesi, mevzuata aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde Encümen tarafından idari para cezası verilmesi, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilip getirilmediği ile ilgili tespitin yapılması, imara aykırılığın giderilmemesi durumunda iki ay içinde yıkım kararı alınması ve bunun her imara aykırı yapı için uygulanması, yıkım kararı alındığı tarihten itibaren en geç altı ay içinde yıkımın gerçekleştirilmesi ve 71.297,56 TL idari para cezası verilmesi gerektiği halde verilmemesi sonucu idarenin uğradığı gelir kaybı ile ilgili sürecin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 24: İş Artışlarından Ek Kesin Teminat Alınmaması

İhale edilen yapım işlerinden iş artışı yapılanlarla ilgili olarak iş artışı tutarına tekabül eden ek teminatın alınmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “Ek kesin teminat” başlıklı 12’nci maddesinde, “*Fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde fiyat farkı olarak ödenecek bedelin, sözleşme bedelinde artış meydana gelmesi halinde bu artış tutarının % 6 'sı oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden ek kesin teminat alınır. Fiyat farkı olarak ödenecek bedel üzerinden hesaplanan ek kesin teminat hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle de karşılanabilir.*” hükmü yer almaktadır. İşe ait sözleşmenin 10.2’nci maddesinde, de iş artışı olması halinde bu artış tutarının % 6'sı oranında teminat alınacağı belirtilmiştir.

İhale edilen yapım işlerinde iş artışı olduğu halde, iş artışı tutarı üzerinden kesin teminat alınmamıştır.

İş artışı olduğu durumlarda artış tutarı üzerinden kesin teminat alınması gerekir.

BULGU 25: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555,00 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede işçilerin önceki yıllardan bu güne kadar kullanılmayan izinlerinin olduğu anlaşılmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 26: İşyeri Olarak Kullanılan Dairelerin Emlak ve Çevre Temizlik Vergisinin Hatalı Tahakkuk Ettirilmesi

İş yeri olarak kullanılan meskenlerin emlak ve çevre temizlik vergisi hesabının mesken için geçerli olan oran üzerinden hesaplandığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, *bina vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği, 8'inci maddesinde bina vergisinin oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu; bu oranların 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyükşehir belediye sınırları içinde % 100 artırımlı uygulanacağı, 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde de, bina vergisi mükellefiyetinin, bu Kanunun 33'üncü maddesinin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vukuu*

bulduğu tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hükme bağlanmıştır. 1319 sayılı Kanunun “Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler” başlıklı 33’üncü maddesinde,

“Vergi değerini tadil eden sebepler aşağıda gösterilmiştir.

...

3.Bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi, (Bu hükmün uygulanmasında bir apartmanın her dairesi bir bina sayılır ve tadil sebebi, yalnız kullanım tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen daire için geçerli olur).” hükmüne yer verilmiş, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun “İşyeri” başlıklı 156’ncı maddesinde, “Ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya **mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir.**” düzenlemesi yapılmıştır. Ayrıca 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Mükerrer 44’üncü maddesinde, belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, işyerleri ile konutların çevre temizlik vergisi hesaplama usullerinin farklı olduğu belirtilmiştir.

Belirtilen hükümler birlikte değerlendirildiğinde, mükelleflerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerini sürdürdükleri yerler iş yeri özelliğini taşımaktadır. Belediye sınırları içerisindeki eczacılar, avukatlık büroları, serbest mali müşavirlerin büroları, optisyenler, mimarlık-mühendislik büroları, veterinerlik işyerleri, noterler, özel eğitim kurumları ve özel muayenehaneler gibi iş yeri çalışma ruhsatı harcından istisna işyerlerine ilişkin mükelleflere ait aktif işyerlerinin belirlenmesi için Vergi Dairesi ile yazışma yapılmıştır. Vergi Dairesince verilen cevapta belediye sınırları içinde belirtilen şekilde faaliyet gösteren 22 adet Eczane, 48 adet avukatlık bürosu, 18 adet serbest mali müşavir bürosu, 10 adet optisyen, 147 adet mimarlık-mühendislik bürosu, 6 adet veterinerlik işyeri, 1 adet noter, 16 adet özel eğitim kurumları ve 1 adet özel muayenehanenin mevcut olduğu adresleri de belirtilerek tarafımıza bildirilmiştir. Aktif işyerlerine ilişkin liste Belediyenin ilgili birimine verilmiş ve belediye kayıtlarında mesken olan/kaydı olmayan ancak işyeri olarak kullanılan dairelere yönelik yerinde tespit yapılması istenmiştir. Ancak çalışma tam olarak sonuçlandırılmamıştır. Verilen liste ile Belediye kayıtları karşılaştırılarak tüm aktif işyerlerine ilişkin tahakkuk kayıtlarının doğru

yapılmasının devamı sağlanmalıdır.

1319 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca söz konusu meskenler için yeni duruma göre emlak vergisi bildirimi verilmesi ve meskenlerin iş yeri olarak kullanılmaya başlandığı tarihi izleyen bütçe yılından itibaren iş yerlerine ait oran üzerinden vergilendirilmesi ile söz konusu yerlerden çevre temizlik vergisinin iş yeri olarak alınması için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 27: Kamu Görevlilerinin Görevlerini Kanun'a Uygun Şekilde Yapmamaları Sonucu Verilen İdari Para Cezasının Usulden İptal Edilmesi Nedeniyle Görevli Kişilere Rücu Edilmemesi

3194 sayılı İmar Kanunu'na uygun olarak yapı tatil zaptı düzenlenmeksizin ve usulüne uygun tebligat yapılmaksızın Encümen tarafından verilen idari para cezasının Mahkeme tarafından usulden iptal edildiği görülmüştür.

İşlemin tesis edildiği tarih itibarıyla 3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığının ilgili idarece tespitinin yapılması, yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı, durdurma, **yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı, bu tebligatın bir nüshasının da muhtara bırakılacağı**, bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak mührün kaldırılmasını isteyeceği, aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mührün kaldırılarak inşaatın devamına izin verileceği, aksi durumda ruhsatın iptal edileceği, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binaların, belediye encümeni kararını müteakip belediye tarafından yıktırılacağı ve masrafının yapı sahibinden tahsil edileceği, 42'nci maddesinde ise; Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hâllerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idarî müeyyideler uygulanacağı belirtilmiştir.

Bitlis İli, Tatvan İlçesi, Sahil Mahallesi, 292 ada, 30 parsel üzerinde inşa edilen yapının maliki olan davacının, inşa etmekte olduğu yapının afet bölgesi sınırında ve ruhsat alınmadan yapıldığı gerekçesiyle 02.05.2013 tarihinde 267/117 sayılı zabıt varakası düzenlendiği,

08.05.2013 tarihinde harita teknikeri ve zabıta memuru tarafından tutanak tutularak inşaatın mühürlendiği, değişik tarihli tutanaklarla mührün sökülerek inşaata devam edildiğinin tespit edildiği ve tekrar mühürlendiği, 01.10.2013 tarih ve 176 sayılı Tatvan Belediye Encümeni kararı ile 02.05.2013 tarihli zabıt varakası esas alınmak suretiyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesi uyarınca davacının 241.678,08TL para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Dava konusu yapıyla ilgili olarak 2017 yılında yapı ruhsatı, 2018 yılında yapı kullanma izin belgesi alınmıştır. Encümen tarafından verilen idari para cezasının tebliğ edilme tarihini belirten evrak dosyasında bulunmamaktadır.

Söz konusu kişinin açtığı dava sonucu Van Üçüncü İdare Mahkemesinin 2018/2573 Esas, 2020/918 Karar sayılı ilamında, “...Yukarıda yer alan mevzuatın birlikte değerlendirilmesinden, ruhsatsız ya da ruhsat ve eklerine aykırı yapı hakkında kanunda öngörülen yaptırımların uygulanabilmesi, ihtilaf konusu imalatın ilgili fen elemanları tarafından açık ve tereddüde yer bırakmayacak şekilde saptanarak usule uygun şekilde düzenlenecek bir tutanağa bağlanması ile mümkündür. Söz konusu tutanakta yer alması gereken hususların ise yine yasa hükmünde belirtildiği görülmektedir. Buna göre; yapının denetimini yapan ilgili idare elemanlarının yapıyla ilgili saptamaları ve imzalarının bulunduğu tutanağın düzenlendiği sırada yapı sahibinin de hazır bulunması halinde imzalatılması, yapı sahibi bulunamamış ise tutanağın yapı yerine asılması, bu hususa da tutanakta yer verilmesi, yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulduğunun belirtilmesi gerekmektedir. Ayrıca yasa hükmünde yapı yerine asılan yapının durdurulduğuna dair tutanağın bir örneğinin muhtara bırakılması gerektiği de belirtilmiştir. Olayda, dava konusu yapının mühürlenmesiyle ilgili tutanak ve zabıt varakası yer almasına karşın **yapı tatil zaptının** dahi düzenlenmediği, yapı yerine asılmadığı ve muhtara bırakılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda; 3194 sayılı Kanunda belirtilen usule uygun düzenlenmiş ve yukarıda yapılan açıklamalarda da belirtildiği üzere, somut, ayrıntılı ve gerekçeli tespitler içeren yapı tatil tutanağı düzenlenmeden idari para cezası tesis edildiğinden, öngörülen usule uygun düzenlenmeyen zabıt varakasına dayalı olarak tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir. Nitekim benzer uyuşmazlıklara ilişkin olarak Danıştay 6.Daire'nin 13/06/2019 tarih ve E:2019/4830 K:2019/5638 sayılı kararı ile, 07/05/2019 tarih ve E:2019/6046 K:2019/3874 sayılı kararı da bu yöndedir.” denilerek dava konusu işlemin iptaline 04.06.2020 tarihinde oybirliği ile karar verilmiştir. Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdarî Dava Dairesinin 2020/1079 Esas, 2021/2955 Karar sayılı ilamıyla 14.10.2021 tarihinde oybirliğiyle istinaf talebinin reddine karar verilmiştir. Danıştay Altıncı Dairesi 21.12.2021 tarihinde 2021/10790 Esas sayılı kararıyla yürütmenin

durdurulmasına ilişkin istemin reddine oybirliğiyle karar vermiştir. Danıştay Altıncı Daireye yapılan temyiz başvurusu henüz sonuçlanmamıştır. Danıştay Altıncı Dairesinin esas hakkında vereceği karar sonrası süreç sonuçlanmış olacaktır.

Verilen idari para cezasının iptal gerekçesinin, dava konusu yapının mühürlenmesiyle ilgili tutanak ve zabıt varakası yer almasına karşın **yapı tatil zaptının** dahi düzenlenmemesi, **yapı yerine asılmaması ve muhtara bırakılmaması** olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla yapı tatil zaptı düzenlenmeksizin ve usulüne uygun tebligat yapılmaksızın Encümen tarafından da idari para cezasının verilemeyeceği açıktır. 3194 sayılı Kanun'un 32'nci maddesine uygun yapı tatil zaptı ile bağlı işlemleri yapmayan görevlilerin kusurları nedeniyle 241.678,08TL idari para cezasından mahrum kalınmıştır. Ayrıca açılan dava ile ilgili Belediye yargılama giderlerini de ödemiştir. İşlemin yapıldığı sıradaki İmar ve Şehircilik Müdürü, kaçak yapı ile ilgili görevli olup yapı tatil zaptını düzenlemeyenler ile yapı tatil zaptı düzenlenmeden idari para cezasına karar veren Encümenin sorumlulukları bulunmaktadır. Danıştay kararı sonucu oluşan bu zararda kusuru olanlar tespit edilerek rücu işleminin tesis edilmesi zorunluluktur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12'nci maddesinde, Devlet memurlarının, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu, Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesinin esas olduğu, zararın ödettilmesinde bu konudaki genel hükümlerin uygulanacağı, ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararların, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödeneceği, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32'nci maddesinde harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 38'inci maddesinde belediyenin hak ve menfaatlerini korumanın belediye başkanının görev ve yetkisinde olduğu belirtilmiştir. 19.10.2006 gün ve 26234 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Zararlarının

Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te kamu zararının tahsiliyle ilgili usul ve esaslar belirlenmiştir.

3194 sayılı Kanun'un 32'nci maddesine uygun yapı tatil zaptı ile bağlı işlemleri yapmayan kamu görevlilerinin görevini gereği gibi yapmamaları sonucu Belediyenin mahrum kaldığı 241.678,08TL idari para cezası ve yargılama ile ilgili yapılan ödemeler toplamı bakımından ilgili rücu sürecinin işletilmesi gerekir.

BULGU 28: Kamu Zararı Olarak Kişi Borcuna Alınan Tutarlarla İlgili Gerekli İşlemlerin Yapılmaması

Kamu zararı olarak kişilerden alacaklar hesabına kayıtlı tutarlarla ilgili gerekli işlemlerin mevzuata uygun olarak yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu zararı" başlıklı 71'inci maddesinde, kamu zararının kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması olduğu, kamu zararının belirlenmesinde altı fıkra halinde belirlemeler yapıldığı, mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılmasının da bunlardan biri olduğu, kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararının, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edileceği, kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esasların, Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

19.10.2006 gün ve 26324 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 7'nci maddesinde kamu zararlarının kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edileceği, tespit edilen kamu zararına ilişkin yazı, tutanak, rapor, ilâm ve benzeri belgelerin ilgili kamu idarelerine gönderileceği, Sayıştay denetçileri tarafından inceleme sırasında mevzuata uygun bulunmayan veya noksan görülen işler hakkında kendilerine gönderilen kamu zararına ilişkin sorguların bir örneğinin, ilgili kamu görevlisince ilgisine göre üst yönetici veya en üst yöneticiye bildirileceği, bu sorguların, kamu idaresince ihbar kabul edilerek gerekli kontrol, denetim ve inceleme başlatılabileceği hükmü yer almaktadır. Aynı Yönetmelik'in 8'inci maddesinde, Sayıştay'ca düzenlenen sorgular ihbar kabul edilerek yaptırılan kontrol, denetim veya incelemenin değerlendirilmesi sonucunda kamu zararının oluştuğuna karar verilmesi durumunda alacak

takip dosyası açılacağı, 9'uncu maddesinde, muhasebe kayıtlarına alınan her bir alacak için bir tahsilat izleme dosyası açılacağı, 10'uncu maddesinde, kamu zararından doğan alacakların takibe yetkili birimlerce sorumluların ve ilgililerin bilinen adreslerine imzaları alınmak suretiyle veya Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğ işlemlerine, 7'nci madde gereğince yapılacak değerlendirme işlemlerinin tamamlandığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde başlanacağı, tebliğde borcun miktarı, sebebi, doğuş tarihi, faiz başlangıç tarihi, ödeme yeri, yedi günlük itiraz süresi, itiraz mercii belirtilerek, söz konusu tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesinin isteneceği, Sayıştay denetimi sonucunda düzenlenen sorgular ihbar kabul edilerek yapılan değerlendirme sonucuna göre tahsil edilmesi gerektiği bildirilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğinde de aynı şekilde işlem yapılacağı, kamu zararı alacaklarının yapılan tebligata rağmen sorumlular ve/veya ilgililerce süresinde rızaen ödenmemesi halinde ilgili alacak takip dosyasının, sürenin bitiminden itibaren beş iş günü içerisinde, alacağın hükmen tahsili için, strateji geliştirme birimi veya taşradaki ilgili takip birimince kamu idaresini temsile yetkili hukuk birimine gönderileceği belirtilmektedir. Söz konusu Yönetmelik'in 12'nci maddesinde kamu zararından doğan alacakların, sorumlulardan ve/veya ilgililerden, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte tahsil edileceği, "Rızaen ve sulh yolu ile tahsilat" başlıklı 13'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, aylıklardan yapılacak kesinti tutarının, sorumlulara ve/veya ilgililere yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dâhil bir aylık net ödemelerinin dörtte birinden az, üçte birinden çok olamayacağı, 16'ncı maddesinde, kamu zararından doğan alacaklar, sorumluların ve/veya ilgililerin talebi üzerine kamu idaresince taksitlendirilebileceği ve taksitlendirme süresinin azami beş yıl olacağı, sorumluların ve/veya ilgililerin yazılı taksitlendirme talebi üzerine, sorumlu ve/veya ilgili ile idare arasında, taksitlendirmenin süresini, taksit sayısı ve tutarları ile ödeme zamanlarını belirleyen bir ödeme planı yapılacağı, sorumlulardan ve/veya ilgililerden taksitlerini ödeme planına uygun ve vadesinde düzenli olarak ödeyeceklerine dair "resen borç senedi ve kefaletname" alınacağı, Kanunun 79'uncu maddesi uyarınca merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenen parasal sınırın üzerindeki kamu zararı alacaklarına ilişkin olarak düzenlenecek "resen borç senedi ve kefaletname" için noter tasdiki aranacağı, taksitlerden birinin ödeme planına ve "resen borç senedi ve kefaletname"ye uygun olarak vadesinde ve faiziyle birlikte tamamen ödenmemesi halinde alacağın tamamının muaccel olacağı ve hükmen tahsili için gerekli işlemler başlatılacağı, taksitlerin tahsili sırasında taksit dönemine ait taksit tutarının ödenip faizinin tamamının ödenmediği hallerde, muhasebe birimince tahsilat belgesi üzerine idarenin faiz

isteme hakkının saklı olduğuna ilişkin şerh konulacağı,18'inci maddesinde, kamu zararından doğan alacaklarda ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faizin başlangıç tarihinin, kural olarak zararın oluştuğu tarih olduğu ifade edilmektedir.

27.05.2016 gün ve 29724 sayılı Mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 140 Kişilerden alacaklar hesabına ilişkin kısmında, Kişilerden alacaklar hesabına alınarak takibi gereken alacakların denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenleyecekleri raporlarla ortaya çıkacağı, kişilerden alacaklar hesabına borç kaydedilecek tutarların denetim elemanlarının yaptıkları inceleme ve denetimler veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenledikleri raporlarca tespit olunan tutarlar kişilerden alacaklar hesabına alınacağı ve bu hesapta kayıtlı tutarlar için tahakkuk ettirilecek faizlerin de bu hesapta izleneceği, kişilerden alacaklar hesabına kaydedilen alacakların her biri için ayrı bir alacak izleme dosyası açılacağı, kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı alacakların rızaen tahsilinin esas olduğu, rızaen tahsil edilemeyen alacakların, özel kanunlarında yazılı hükümlere göre veya takas suretiyle ya da icra yoluyla tahsil edileceği, muhasebe birimlerince, 5018 sayılı Kanunun 71'inci maddesinde sayılan kamu zararı halleri hariç olmak üzere, kişilerden alacaklar hesabına kaydedilmesi gereken ve çeşitleri yukarıda sayılan tutarlardan fazla ve yersiz ödemeler, geri isteme iradesinin borçluya ulaştığı tarihten, 5018 sayılı Kanun’un 71'inci maddesi gereğince sorumlulardan tahsil edilmesi gereken kamu zararlarında faiz başlangıç tarihi zararın oluştuğu tarih olduğu belirtilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, kişi borcuna alman tutarların Mahalli İdareler Başkontrolörleri tarafından tespit edilen kişi borçları olduğu, söz konusu kişi borçlarının dava konusu yapıldığı ve dava sonucuna göre işlem yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak kişi borçlarına kayıtlı olanların tamamı dava konusu yapılmamıştır. Genel olarak kişi borçlarına kayıt yapılmasına karşın tahsilat süreçleri Yönetmelik hükümlerine uygun yapılmamaktadır.

Tespit edilen kamu zararından doğan alacaklarda ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faizin başlangıç tarihinin zararın oluştuğu tarih olduğu dikkate alınarak Kişilerden Alacaklar Hesabına kayıtlı olan ve kamu zararı olan tutarların tahsiliyle ilgili olarak Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılması gerekir.

BULGU 29: Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisi Tarhının Yapılmaması

Belediye sınırları içinde kamulaştırılan taşınmazlarla ilgili fark değer üzerinden cezalı emlak vergisi tarhiyatı yapılmadığı görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Vergilendirme" başlıklı 39'uncu maddesinde, *“Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur. Emlak vergisi beyannamesinin ek süreye rağmen verilmemiş olması halinde, kesinleşen kamulaştırma bedeli, kamulaştırmanın yapıldığı yıla ait vergi değeri yerine geçer ve bu değer üzerinden cezalı emlak vergisi tarhiyatı yapılır.”* denilmektedir.

2942 sayılı Kanun'un bu hükmünden anlaşılabacağı üzere kesinleşen kamulaştırma bedeli ile bu yıl için belediyede görünen emlak vergi değeri arasındaki olumlu fark üzerinden cezalı emlak vergisi alınmalıdır. Yapılan incelemede bu uygulamanın yapılmadığı görülmüştür. Kamulaştırma yapan belediyeye ait veriler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşlarının yaptıkları kamulaştırma işlemlerine ait bilgiler temin edilerek gerekli süreç işletilmelidir.

Kesinleşen kamulaştırma bedeli ile emlak vergi değeri arasındaki olumlu fark üzerinden cezalı emlak vergisi alınması sağlanmalıdır.

BULGU 30: Kira Alacağının İcra Dairesine Ödenmesine Karşın Muhasebe Kaydının Yapılmaması

Belediyenin kiracılarının hasılatı İcra Dairesine ödediği kirayı Belediyeye bildirmemesi sonucu gelir kaydının yapılmadığı, buna karşılıklı borçlulara yapılan ödemenin de muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32'nci maddesinde harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer

işlemlerden sorumlu olduğu, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinde, belediyenin hak ve menfaatlerini korumanın belediye başkanının görev ve yetkisi olduğu, 61'inci maddesinde, Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevlilerin, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "2 – Alacaklar ve üçüncü şahıs elinde haczedilen mallar hakkında" başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasında, *"Hamiline ait olmayan veya cirosu kabil bir senetle müstenit bulunmayan alacak veya sair bir talep hakkı veya borçlunun üçüncü şahıs elindeki taşınır bir malı haczedilirse icra memuru; borçlu olan hakiki veya hükmi şahsa bundan böyle borcunu ancak icra dairesine ödeyebileceğini ve takip borçlusuna yapılan ödemenin muteber olmadığını veya malı elinde bulunduran üçüncü şahsa bundan böyle taşınır malı ancak icra dairesine teslim edebileceğini, malı takip borçlusuna vermemesini, aksi takdirde malın bedelini icra dairesine ödemek zorunda kalacağını bildirir (Haciz ihbarnamesi). Bu haciz ihbarnamesinde, ayrıca 2, 3 ve 4 üncü fıkra hükümleri de üçüncü şahsa bildirilir."* hükmü bulunmaktadır.

Açılan davada lehine karar verilen taraf, kararda hükmedilen alacağını tahsil etmek amacıyla Belediyeye başvuru yaparak ödemenin yapılmaması üzerine veya Belediyeye başvuru yapılmaksızın doğrudan icra takibi yapılması için İcra Dairesine başvurmuştur. Takip kesinleştikten sonra alacaklının talebi üzerine Belediye alacaklarına haciz konulması amacıyla Belediyenin kiracısı olan üçüncü şahıslara 2004 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi uyarınca haciz ihbarnamesi gönderilmektedir. Haciz ihbarnamesi alan üçüncü kişiler Belediyeye olan kira borcunu icra dairesine ödemektedir. Ancak kiracılar tarafından İcra Dairesine ödenen kira bedelleri Belediyeye bildirilmediği için kira tahakkuk ve tahsilatı olarak görünmemektedir. Buna bağlı olarak, Belediyeden alacaklılara İcra Dairesi vasıtasıyla yapılan ödemeden muhasebe biriminin haberdar olmaması nedeniyle de borcun ödendiği görünmemekte olup, muhasebede de kayıt işlemi yapılmamaktadır.

Belediyenin tahsil etmesi gereken kira alacağının tahakkuk ve tahsilat ile yapılan borç ödemelerinin muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 31: LED İlan ve Reklam Panosunda Yayımlanan İlan ve Reklamlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması

Belediye sınırları içinde bulunan iki adet LED ekranlı ilan ve reklam panosunda yayımlanan ilân ve reklamlarla ilgili gerekli işlemin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın İlan ve Reklam Vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde İlan ve Reklam Vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu, 15'inci maddenin dördüncü sırasında ışıklı veya projeksiyonlu ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak en az 30 ve en çok 150 TL olmak üzere belirlenen tutarda vergi alınacağı, metrekare üzerinden yapılan hesaplamalarda, yarım metrekareye kadar olan kesirlerin yarım metrekareye, yarım metrekareyi aşanların ise tam metrekareye tamamlanacağı, herhangi bir yüzeye yazılmak, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçümünün esas alınacağı, ilan ve reklamların süresinin 6 aydan az olursa vergi miktarının yarısının alınacağı, 6 ayı geçen sürelerin 1 yıl sayılacağı, 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine tarh ve tahakkuk ettirileceği hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, beyan edilecek süre ve tarife belirlenmiş ve Kanun'un 98'inci maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı ile 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. İlan ve reklam vergisi beyannamesinin süresinde verilmemesinin Vergi Usul Kanunu'nun 352/1 inci maddesi uyarınca birinci derece usulsüzlük cezası fiilini oluşturduğu, aynı Kanun'un 336'ncı maddesinin birinci fıkrasında da cezayı istilzam eden tek bir fiil ile vergi ziyai ve usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırının kesileceği belirtilmiştir. İlan ve reklam vergisi beyannamelerinin süreler geçtikten sonra verilmesi halinde kesilecek birinci derece usulsüzlük cezası ile vergi ziyai cezasının karşılaştırılarak miktar itibarıyla fazla olan cezanın kesilmesi gerekmektedir.

Ziraat Bankası yanında 6 metre x 3,60 metre ve AVM bahçesinde 6 metre x 4 metre ölçülerinde LED ekranlı ilan ve reklam panoları bulunmaktadır. Söz konusu reklam panolarında ilan ve reklamlar yapıldığı halde ilgililer tarafından beyanname verilmediği, Belediyenin ise beyanname verilmemesine karşın her hangi bir işlem yapmadığı görülmüştür.

Belediye sınırları içinde bulunan iki adet LED ekranlı ilan ve reklam panosunda yayımlanan ilân ve reklamlar konusunda beyanda bulunmayanlarla ilgili 213 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri de dikkate alınarak gerekli işlemin yapılması gerekmektedir.

BULGU 32: Mahkeme İlamında Hükmedilen Tutarların Tamamının İdarece Ödenmesine Karşın Diğer Davalıya Rücu Edilmemesi

Belediyenin hizmet alım suretiyle ihale ettiği hizmet işlerinde çalışan işçilerin açtıkları alacak davalarında davalı olarak Belediye Başkanlığı ile ilgili firmanın yer aldığı, yine idari iptal davalarında davalı olarak Belediye ile diğer idarenin yer aldığı, Mahkemenin ilamında davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiği halde tüm giderlerin Belediye tarafından karşılandığı ve diğer davalıdan talepte bulunulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32'nci maddesinde harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 38'inci maddesinde belediyenin hak ve menfaatlerini korumanın belediye başkanının görev ve yetkisinde olduğu belirtilmiştir.

İlgili mahkeme kararlarının incelenmesinde, davacıların davalı olarak hem firmayı hem de Belediye Başkanlığını gösterdikleri, işçilerin açtıkları alacak davalarında mahkeme ilamında belirlenen tutarların davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir. Mahkeme kararında belirtilen tutarların davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiği için davalıların giderlere ortaklaşa katlanması gerekir. Alacaklıyı güvence altına almak için ilamda müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir. İlamda oran belirtilmediği için mahkemenin hükmettiği tutara davalıların yarı yarıya katlanması gerekir. Belgelerin incelenmesinde tüm giderleri Belediyenin ödediği, diğer davalı olan firmaya ödeme yapması için her hangi bir yazı gönderilmediği ve yasal sürecin işletilmediği görülmüştür. Aynı şekilde idari yargının işlemin iptaline, yargılama gideri ve vekâlet ücretinin davalılardan tahsiline karar

verdiği durumda da, ödenen anapara ve bunlara bağlı giderler ile isabet eden faizin toplamının yarısı Belediye tarafından diğer yarısı da diğer davalı idare tarafından karşılanmalıdır. Ancak tüm giderler Belediye tarafından ödendiği halde diğer idareden talepte bulunulmamıştır.

Kamu idaresi cevabından Belediye birimleri arasında iletişim eksikliği bulunduğu sonucu çıkmaktadır. Rücu işlemlerinin yapılması için Belediye Başkanlığını temsil yetkisine sahip olan Belediye Başkanı tarafından gerekli tedbirlerin alınması bir zorunluluktur.

Yukarıda açıklandığı üzere ilamlarda belirtilen tutarların davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiği hükmün yer alması durumunda, Belediyenin ödediği tutarların yarısının diğer davalılardan tahsili için gerekli gerekli süreç işletilmelidir.

Tablo 11: Mahkeme İlamıyla Belirlenen İşçi Alacakları (2018-2021)

Ödeme Emri Tarih ve No	Mahkeme ve Karar Bilgileri	Mahkeme İlamında Yer Alan Ana Para	Ödenen Toplam Tutar (Faiz ve Diğer Giderler Toplamı)
06.01.2021/166	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2018/1 K: 2020/48	Fazla Mesai: 6.228,00 UBGT: 1.468,00 Yıllık İzin: 6.123,00 Harç: 943,97 Giderler: 695,74 Vekâlet: 3.400,00	19.575,53
06.01.2021/173	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2018/3 K: 2020/49	Fazla Mesai: 16.860,00 UBGT: 1928,00 Hafta Tatili: 11.504,59 Yıllık İzin: 3.732,96 Harç: 1.695,88 Giderler: 1.162,40 Vekâlet: 5.103,83	44.234,25
01.03.2021/2176	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2020/258 K: 2020/393	Kıdem Taz: 28.526,45 İhbar Ta.z: 500,00 Yıllık izin: 15.222,00 Fazla Mesai: 29.594,52 UBGT: 1.680,00 Hafta Tatili: 8.245,96 Harç: 5.380,70 Giderler: 504,38 Vekâlet: 9.014,58 Arabuluculuk: 279,16	129.807,90
22.03.2021/2944	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2016/388 K: 2019/850	Maddi Tazm: 27.180,66 Manevi Tazm: 6.000,00 Harç: 2.266,57 Giderler: 1914,75 Vekâlet: 6802,10	63.225,54
25.03.2021/ 3023	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E.2020/346, K:2021/43.	Kıdem: 6.925,76 İhbar: 3.318,00 Yıllık İzin: 2.488,50 Harç: 879,65 Giderler: 154,40 Vekalet: 4.080,00 Arabuluculuk: 510,00	25.783,84
12.04.2021/3802	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/389 K: 2020/386	Fazla Mesai: 11.389,05 UBGT: 739,58 Hafta Tatili: 1.122,03	14.327,79

09.06.2021/ 5268	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/273 K: 2021/156	Kıdem Taz: 20.777,01 İhbar Ta.z: 5.682,60 Yıllık izin: 7.001,18 Fazla Mesai: 19.643,31 UBGT: 1.757,09 Harç: 2.613,27 Giderler: 527,54 Vekâlet: 7.931,95 Arabuluculuk: 582,21	89.214,15
03.06.2021/5009 08.06.2021/5177 06.08.2021/6849	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E.2020/345, K:2021/47.	Kıdem: 8.108,32 İhbar: 4.977,28 Yıllık İzin: 2.488,64 Harç: 1.063,87 Giderler: 168,40 Vekalet: 4.080,00 Arabuluculuk: 680,00	28.701,98
03.06.2021-5010 06.08.2021-6849 13.10.2021-8930	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E.2020/406, K:2021/60.	Kıdem: 6.391,08 İhbar: 3.318,00 Yıllık İzin: 2.488,50 AGİ: 523,96 Harç: 1.192,22 Giderler: 146,40 Vekalet: 4.080,00 Arabuluculuk: 680,00	27.620,16
12.06.2020/ 4142	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/345 K: 2019/812	Kıdem Taz: 16.451,62 Yıllık izin: 8.887,50 UBGT: 974,21 Harç: 1.221,51 Giderler: 1810,00 Vekâlet: 3.157,60	47.737,37
06.08.2020/ 5713	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/372 K: 2019/731	Kıdem Taz: 7.792,39 İhbar Ta.z: 4.009,40 Harç: 458,10 Giderler: 1340,18 Vekâlet: 2.725,00	21.016,29
27.08.2020/ 6451	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/388 K: 2019/775	AGİ: 4.187,98 Harç: 286,08 Giderler: 91,20 Vekâlet: 2.725,00	5.422,92
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/590 K: 2020/141	Kıdem Tazm: 7.304,54 İhbar Tazm: 4.313,40 Yıllık izin: 3.235,05 Vekâlet: 3.400,00 Arabuluculuk: 564,75	26.949,09
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/592 K: 2020/139	Kıdem Tazm: 5.554,69 İhbar Tazm: 3.318,00 Yıllık izin: 2.488,50 Harç: 841,44 Giderler: 584,54 Vekâlet: 3.400,00 Arabuluculuk: 521,27	11.970,18
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/594 K: 2020/138	Kıdem Tazm: 5.618,88 İhbar Tazm: 3.318,00 Harç: 610,48 Giderler: 633,30 Vekâlet: 3.400,00 Arabuluculuk: 564,75	18.716,99
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/586 K: 2020/140	Kıdem Tazm: 7.888,64 İhbar Tazm: 4.313,40 Yıllık izin: 3.235,05 Vekâlet: 3.400,00	28.147,17
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/587 K: 2020/194	Kıdem Tazm: 7.978,58 İhbar Tazm: 4.313,44 Yıllık izin: 3.235,08 Harç: 1.060,65 Giderler: 655,80 Vekâlet: 3.400,00 Arabuluculuk: 564,75	28.206,09
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/597 K: 2020/196	Kıdem Tazm: 6.310,13 İhbar Tazm: 3.318,00 Yıllık İzin: 2.488,50 Fazla Mesai: 15.709,68 UBGT: 450,84 Harç: 1.931,61	40.761,36

		Giderler: 663,80 Vekâlet: 4.241,57 Arabuluculuk: 564,75	
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/598 K: 2020/137	Kıdem Tazm: 6.305,19 İhbar Tazm: 3.318,00 Yıllık İzin: 2.488,50 Harç: 827,35 Giderler: 633,30 Vekâlet: 3.400,00 Arabuluculuk: 564,75	14.814,90
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/603 K: 2020/195	Kıdem Tazm: 5.697,88 İhbar Tazm: 3.318,00 Yıllık İzin: 2.488,50 Fazla Mesai: 3.138,68 UBGT: 1.174,74 Harç: 696,81 Giderler: 995,00 Vekâlet: 3.400,00 Arabuluculuk: 564,75	25.527,40
10.09.2020/ 6918	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/605 K: 2020/197	Kıdem Tazm: 7.984,93 İhbar Tazm: 4.313,40 Yıllık İzin: 3.235,05 Harç: 707,68 Giderler: 996,70 Vekâlet: 3.400,00 Arabuluculuk: 564,75	28.725,33
26.11.2020/ 9355	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/393 K: 2020/210	Kıdem Taz: 7.915,35 İhbar Ta.z: 3.732,96 Yıllık izin: 2.488,64 Fazla Mesai: 9.572,48 UBGT: 1.525,54 Hafta Tatili: 2.427,00 AGİ: 3.761,06 Harç: 2.146,50 Giderler: 670,03 Vekâlet: 4.713,45 Arabuluculuk: 637,50	47.022,16
17.01.2019/ 429	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2015/487 K: 2018/111	Kıdem Taz: 6.794,74 İhbar Ta.z: 3.998,40 Yıllık izin: 2.998,80 UBGT: 1.241,50 Harç: 688,20 Giderler: 617,65 Vekâlet: 2.180,00	30.781,20
04.03.2019/ 1806	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E.2015/287 K:2018/328	Kıdem Taz: 1.219,18 İhbar Ta.z: 891,61 Ücret: 991,26 Yıllık izin: 378,33 Harç: 100,42 Giderler: 559,01 Vekâlet: 2.180,00	9.209,62
04.03.2019/ 1813	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2015/288 K: 2019/8	Kıdem Taz: 4.032,66 İhbar Ta.z: 1.783,21 Yıllık izin: 1.134,99 Fazla Mesai: 6.807,70 UBGT: 877,81 Hafta Tatili: 724,08 Harç: 500,60 Giderler: 465,69 Vekâlet: 2.725,00	30.372,96
04.03.2019/ 1810	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2015/289 K: 2017/332	Kıdem Taz: 4.063,50 İhbar Ta.z: 2.116,80 Yıllık izin: 1.587,60 Fazla Mesai: 1.203,93 UBGT: 298,41 Hafta Tatili: 1.003,28 Ücret: 6.796,04 Harç: 1.197,42 Giderler: 800,80 Vekâlet: 2.048,35	34.475,73
04.03.2019/ 1815	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2015/290 K: 2017/333	Kıdem Taz: 5.103,00 İhbar Ta.z: 2.116,80 Yıllık izin: 2.116,80 Fazla Mesai: 2.090,48 UBGT: 298,41	33.045,51

		Hafta Tatili: 1.003,28 Ücret: 3.039,74 Harç: 1.108,00 Giderler: 796,30 Vekâlet: 1.980,00	
04.03.2019/ 1817	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2015/677 K: 2017/447	Kıdem Taz: 3.376,53 İhbar Ta.z: 2.412,29 Yıllık izin: 680,51 UBGT: 221,53 Ücret: 7.249,84 Harç: 1.008,40 Giderler: 339,15 Vekâlet: 1.980,00	29.801,47
04.03.2019/ 1819	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2015/291 K: 2017/402	İhbar Ta.z: 1.217,16 Fazla Mesai: 1.627,84 UBGT: 349,93 Hafta Tatili: 1.095,53 Ücret: 966,02 Harç: 390,47 Giderler: 527,90 Vekâlet: 1.980,00	13.326,52
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/377 K: 2019/430	Fazla Mesai: 6.334,59 UBGT: 929,68 Hafta Tatili: 3.389,74 AGİ: 2.692,00 Harç: 957,23 Giderler: 562,01 Vekâlet: 2.725,00	15.940,96
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/379 K: 2019/431	Fazla Mesai: 5.044,38 UBGT: 468,75 Hafta Tatili: 2.408,94 AGİ: 1.410,11 Harç: 637,48 Giderler: 593,14 Vekâlet: 2.725,00	14.250,24
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/381 K: 2019/428	Fazla Mesai: 4.998,55 UBGT: 938,80 Hafta Tatili: 2.743,64 AGİ: 1.410,11 Harç: 730,42 Giderler: 552,55 Vekâlet: 2.725,00	14.804,75
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/383 K: 2019/427	Fazla Mesai: 5.902,45 UBGT: 914,24 Hafta Tatili: 3.429,70 AGİ: 1.410,11 Harç: 796,25 Giderler: 529,68 Vekâlet: 2.725,00	13.907,62
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/385 K: 2019/433	Fazla Mesai: 6.599,06 UBGT: 1.445,67 AGİ: 4.339,52 Harç: 845,96 Giderler: 668,87 Vekâlet: 2.725,00	14.922,00
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/387 K: 2019/425	Fazla Mesai: 5.330,17 UBGT: 929,54 Hafta Tatili: 2.929,67 AGİ: 2.115,19 Harç: 772,21 Giderler: 600,90 Vekâlet: 2.725,00	16.181,53
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/389 K: 2019/429	AGİ: 4.486,71 Harç: 306,49 Giderler: 120,97 Vekâlet: 2.725,00	4.371,77
14.10.2019/ 7619	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/391 K: 2019/426	Fazla Mesai: 5.917,28 UBGT: 943,23 Hafta Tatili: 3.429,74 AGİ: 1.410,11 Harç: 568,11 Giderler: 691,08 Vekâlet: 2.725,00	14.732,68
17.12.2019/ 9834	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla)	AGİ: 3.721,19 Yıllık İzin: 4.147,50	12.622,99

	E. 2017/378 K: 2019/502	Harç: 537,51 Giderler: 541,10 Vekâlet: 2.725,00	
17.12.2019/ 9834	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/380 K: 2019/506	Fazla Mesai: 5.306,42 UBGT: 1.324,16 AGİ: 3.598,87 Harç: 698,87 Giderler: 608,65 Vekâlet: 2.725,00	12.953,06
17.12.2019/ 9834	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/382 K: 2019/508	Fazla Mesai: 8.365,59 UBGT: 979,50 Hafta Tatili: 3.310,30 AGİ: 1.483,52 Harç: 968,90 Giderler: 541,50 Vekâlet: 2.725,00	17.945,41
17.12.2019/ 9834	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/384 K: 2019/507	Fazla Mesai: 8.315,47 UBGT: 1.014,64 Hafta Tatili: 3.285,00 AGİ: 1.774,99 Harç: 982,28 Giderler: 594,00 Vekâlet: 2.725,00	20.913,57
17.12.2019/ 9834	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/386 K: 2019/504	Fazla Mesai: 6.271,63 UBGT: 1.275,90 AGİ: 4.319,05 Harç: 810,60 Giderler: 583,14 Vekâlet: 2.725,00	14.947,07
17.12.2019/ 9834	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/388 K: 2019/505	Fazla Mesai: 6.374,52 UBGT: 1.313,79 AGİ: 3.293,44 Harç: 536,94 Giderler: 755,734 Vekâlet: 2.725,00	14.821,73
17.12.2019/ 9834	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2017/390 K: 2019/503	Fazla Mesai: 8.173,99 UBGT: 1.015,26 Hafta Tatili: 3.317,71 AGİ: 1.483,52 Harç: 676,58 Giderler: 846,347 Vekâlet: 2.725,00	17.215,16
02.03.2018/ 1322	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2015/459 K: 2017/28	Kıdem Taz: 12.136,23 Yıllık izin: 5.731,00 UBGT: 1.234,51 Hafta Tatili: 2.092,86 Harç: 1.473,45 Giderler: 998,00 Vekâlet: 3.143,35	20.607,52
04.02.2022/ 1401	Tatvan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) E. 2019/384 K: 2020/353 Davacı: Recep DALĞALAN	Kıdem Taz: 2.991,72 İhbar Ta.z: 2.488,50 Yıllık izin: 829,50 Harç: 431,01 Giderler: 266,94 Vekâlet: 4.080,00 Arabuluculuk: 189,41	17.682,92

Açıklama:

17.01.2019/429 Davalılarından müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir. Sadece UBGT ücreti alacağından Baransel'in sorumluluğu 71,40 TL ile sınırlı tutulmuştur.

04.03.2019/1810 numaralı ödeme emrinde Davalılarından müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir. Davalılarından Lider Tarımsal ve Star Sosyal hakkında hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmiştir.

04.03.2019/1815 numaralı ödeme emrinde Davalılarından müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir. Davalılarından Lider Tarımsal ve Star Sosyal hakkında hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmiştir.

BULGU 33: Memuriyeti Aldığı Ceza Nedeniyle Sona Eren Kişinin Tekrar Memurluğa Atanması

Belediyede zabıta memuru olarak çalışırken silahlı terör örgütü üyeliğinden hapis cezası alması sonucu memuriyeti sona eren kişinin cezası sonrası mevzuata aykırı olarak tekrar zabıta memuru olarak memuriyete atandığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48 inci maddesinde; “*Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.*” ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu'nun “Yasaklanmış hakların geri verilmesi” başlıklı 13/A maddesinde; “(1) 5237 sayılı *Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunların belli bir suçtan dolayı veya belli bir cezaya mahkûmiyete bağladığı hak yoksunluklarının giderilebilmesi için, yasaklanmış hakların geri verilmesi yoluna gidilebilir. Bunun için; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları saklı kalmak kaydıyla,*

a) *Mahkûm olunan cezanın infazının tamamlandığı tarihten itibaren üç yıllık bir sürenin geçmiş olması,*

b) *Kişinin bu süre zarfında yeni bir suç işlememiş olması ve hayatını iyi halli olarak sürdürdüğü hususunda mahkemede bir kanaat oluşması,*

gerekir.”

hükmü yer almaktadır.

20/624 sicil numaralı zabıta memuru olarak çalışan personel hakkında Van Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesinin 2000/47, 2006/107 Karar sayılı ilamıyla ... isimli Silahlı Terör Örgütü Sair Efradına üye olmak suçundan 6 yıl 3 ay ceza verildiği, söz konusu kararın Yargıtay Dokuzuncu Ceza Dairesinin 2008/650 Esas, 2009/1278 Karar sayılı ilamıyla onanarak 06.02.2009 tarihinde kesinleştiği, 02.05.2014 tarihinde infaz edildiği, söz konusu kişinin 08.05.2015 tarihinde açıktan zabıta memurluğuna atandığı, söz konusu kişinin talepte bulunması neticesi Van Birinci

Ağır Ceza Mahkemesinin 2017/202 Değişik İş kararıyla 15.05.2017 tarihinde yasaklanmış haklarının geri verilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Silahlı terör örgütüne üye olmaktan ceza alan kişinin tekrar zabıta memurluğuna atanıp atanamayacağı ile atamanın yapıldığı tarih itibariyle hukuka aykırı olmasının hukuki sonuçlarının açıklığa kavuşturulması gerekir.

5352 sayılı Adli Sicil Kanunu'nun "Yasaklanmış hakların geri verilmesi" başlıklı 13/A maddesinde belirtildiği üzere yasaklanmış hakların geri verilmesi mahkûm olunan cezanın infazının tamamlandığı tarihten itibaren üç yıllık bir sürenin geçmiş olmasıyla mümkündür. Cezanın infazının tamamlandığı 02.05.2014 tarihinden itibaren 3 yıl geçmeden 08.05.2015 tarihine atanması hukuka aykırıdır ve açık hatadır.

İdari işlemlerin hukuka uygunluk denetimi, bu işlemlerin tesis edildikleri tarihteki mevzuata göre yapılır. Açıktan atandığı 08.05.2015 tarihi itibariyle bu kişinin Devlet memuru olabilmesi mümkün değildir. Atandığı tarihte gerekli koşulları taşımadığı halde, kişinin gerek koşullarda gerekse hukuki durumunda değişiklik olması, tesis edildiği tarih itibariyle açıkça hukuka aykırı olan işlemi hukuka uygun duruma getirmemektedir. Örneğin avukat kadrosuna atanan kişinin atama yapıldıktan sonra Hukuk Fakültesini bitirmesi veya mühendis olmayan kişinin mühendis kadrosuna atandıktan sonra mühendis diploması alması hukuka aykırı olan atamaları hukuka uygun hale getirmemektedir.

İstikrar bulan Danıştay kararlarında belirtildiği üzere idarenin açık hata kapsamındaki atanma şartlarını taşımayan kişilerin süre kaydı aranmaksızın atama işlemlerinin geri alınabileceği kuşkusuzdur. Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarında belirtildiği üzere kazanılmış hak, hakkın elde edildiği tarihteki düzenlemelere (mevzuata) uygun elde edilmesi halinde geçerlidir. Tesis edildiği tarihteki düzenlemelere (mevzuata) aykırı olarak gerçekleştirilen işlemler, ilgilileri yönünden kazanılmış hak olarak değerlendirilemez. Bu nedenle 2015 yılında zabıta memurluğuna atandığı tarihte ilgilinin atama koşullarını taşımadığı, bir başka deyişle Devlet memurluğuna atanmasının kanunla yasaklandığı dikkate alındığında, hukuka aykırı gerçekleştirilen bu işlemin ilgilisi yönünden kazanılmış hak oluşturmaması mümkün değildir.

Silahlı terör örgütüne üye olmaktan ceza alan kişinin tekrar zabıta memurluğuna atanıp atanamayacağının da değerlendirilmesi gerekmektedir.

657 sayılı Kanun'un 48/A-5 maddesi kapsamında memur olarak atanmaya engel bir suç işlemiş olup memnu hakların iadesine karar verilen kişilerin Devlet memurluğuna atanıp atanamayacağı konusunda farklı yargı kararları bulunmaktadır.

Memnu hakların iadesi kararının memuriyete başvurma hakkı tanıdığı, idarenin kadro ve ihtiyaç durumunu gözeterek takdir yetkisini kullanarak atama yapabileceği yönünde yargı kararları bulunmaktadır.

Ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun E.2007/2368, K.2011/1214, T.17/11/2011 sayılı kararında geçen ifadelerin dikkate alınması gerekmektedir. Yani Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun yorumu önemlidir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun E.2007/2368, K.2011/1214 sayılı kararında; *“Memnu hakların iadesi kararı, 657 sayılı Kanunun anılan 48/A5. maddesinde sayılan yüz kızartıcı suçlar dışında kalan suçlar bakımından devlet memuru olabilme koşulları yönünden ehliyetsizliği geleceğe dönük olarak ortadan kaldırmakta, ancak anılan Yasa maddesinde devlet memuru olabilmek için yüz kızartıcı suçlardan mahkûm olmamak koşulu arandığından, memnu hakların iadesi kararı, yüz kızartıcı bir suçtan dolayı mahkûmiyet kararı almış kişiler yönünden devlet memuru olabilme koşullarını sağlama bakımından bir hak doğurmamaktadır.”* denilmektedir.

Danıştay Onikinci Dairesinin E.2014/3161, K.2015/352 sayılı kararında; *“...Türk Ceza Kanununa göre bu konuda daha özel bir kanun konumunda bulunan 657 sayılı Kanun'un 48/A-5. maddesindeki açık düzenleme dikkate alındığında; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53. maddesinde sayılan hak yoksunluklarından birisi olan kamu görevinin üstlenilmesinden yoksun bırakılma hak yoksunluğunun, eğer mahkum olunan mahkumiyet bir yıl veya daha fazla süreliyse ya da affa uğramış olsa bile bu maddede sayılan suçların birinden kaynaklanmaktaysa, mahkum olunan kişinin cezası infaz edildikten sonra da devam edeceği...”* ve Danıştay Onikinci Dairesinin E.2008/77785, K.2011/136 sayılı kararında, *“...Görüldüğü üzere, Türk Ceza Kanunu karşısında özel bir kanun olan 657 sayılı Kanunun anılan maddesi ile Türk Ceza Kanunu'nun aksine belli suçlar açısından, bu suçlar affa uğramış olsalar bile, süresiz hak yoksunluğu getirecek bir düzenleme yapıldığı, bu hak yoksunluğunun ise adli sicil kaydının silinmesi müessesesi ile ortadan kalkacak nitelikte bulunmadığı anlaşılmaktadır...”* ifadeleri yer almaktadır. Yine Danıştay Onikinci Dairesinin E.2015/3412, K.2015/4807 sayılı kararında de benzer ifadeler yer almıştır.

“Yasa dışı ...terör örgütünün sair efradı olmak” suçu nedeniyle yargılanarak 6 yıl 3 ay hapis cezası alan, ancak mahkeme tarafından yasaklanmış hakları iade edilen kişinin, memur olarak atanıp atanamayacağı hususunda Devlet Personel Başkanlığının 18.12.2013 tarihli ve 23142 sayılı görüş yazısında, yukarıda bahsedilen Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararına atıf yapılarak; *“Memuriyete engel hapis cezası alan ancak daha sonra yasaklanmış haklarının geri verilmesi kararı alan ... ’ün durumunun da, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun mezkûr kararı kapsamında değerlendirilmesi gerekmekte olup, adı geçen yasaklanmış haklarının geri verilmesi kararı almış olsa bile işlediği suçun niteliği gereği Devlet memuru olarak atanamayacağı değerlendirilmektedir”* şeklinde görüş bildirilmiştir.

Belirtilen Kanun hükümleri ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 2007/2368 Esas, .2011/1214 Karar sayılı ilamı ile diğer yargı kararları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu kişinin memurluğa atanma şartlarını taşımadığı sonucuna varılmaktadır.

Mahkûmiyetin bütün hukuki sonuçlarını ortadan kaldıran affın varlığı halinde dahi devlet memuru olunamaması, 657 sayılı Kanun’un 48’inci maddesinde sayılan suçların nitelikleri gözetilmesi sonucu getirilen memuriyet yasağıdır. Bu bağlamda, affın sağlamadığı devlet memuru olma hakkının memnu hakların iadesi yoluyla sağlanabileceğinin kabulü mümkün değildir. Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar 657 sayılı Kanun’un 48’inci maddesinde özel olarak belirtilmiş olup, sayılan söz konusu suç sabit olan kişinin memur olması olanaklı değildir. İlgili Kanun hükümlerinin birlikte yorumlanması gerekir. 657 sayılı Kanun’un 48’inci maddesinin yorumunda aynı Kanun’un “Tarafsızlık ve devlete bağlılık” başlıklı 7’nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, *“Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar, bunlara yardım edemezler.”* hükmünün de dikkatte alınması gerekir.

Anayasa ve Kanun’lara sadakat kamu görevlileri için bir yükümlülüktür. Nitekim kamu görevlilerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin Anayasa’nın 129’uncu maddesinde *“memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler”* hükmüne yer verilmiştir. 657 sayılı Kanun’un “Sadakat” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde, *“Devlet memurları, Türkiye Cumhuriyeti*

Anayasasına ve kanunlarına sadakatla bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatla uygulamak zorundadırlar”. hükmü bulunmaktadır. Maddeye göre devlet memurları memurluğa asaleten atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda “sadakat yemini” ederler ve özlük dosyalarına konulacak “Yemin Belgesi”ni imzalayarak göreve başlarlar: “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, Atatürk İnkılâp ve İlkelerine, Anayasada ifadesi bulunan Türk Milliyetçiliğine sadakatla bağlı kalacağıma; Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını milletin hizmetinde olarak tarafsız ve eşitlik ilkelerine bağlı kalarak uygulayacağıma; Türk Milletinin millî, ahlakî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyip, koruyup bunları geliştirmek için çalışacağıma; insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan millî, demokratik, laik, bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilerek, bunları davranış halinde göstereceğime namusum ve şerefim üzerine yemin ederim”. Türk hukukunda kamu görevlilerinin sadakat yükümlülüğü, Anayasa’nın 129 ve 657 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesinin birinci fıkrasında “anayasaya ve kanunlara sadakat yükümlülüğü” olarak tanımlanmış olmakla beraber; yemin metni dikkate alındığında bu yükümlülüğün daha geniş bir alanı kapsadığı söylenebilir. Zira yemin metninde ağırlıklı olarak Anayasa’nın 2’nci maddesinde düzenlenen “Cumhuriyetin nitelikleri”ne vurgu yapılmaktadır. Bu çerçevede kamu görevlilerinin sadakat yükümlülüğünden genel olarak hukuk sistemine (siyasal sisteme) sadakat ve bu çerçevede Cumhuriyetin kurumlarına sadakatin anlaşılması gerekir.

657 sayılı Kanun’da devlet memurlarının ödev ve sorumlulukları arasında “sadakat yükümlülüğü” dışında ayrıca “devlete bağlılık” yükümlülüğü de düzenlenmiştir. Yukarıda belirtildiği üzere 657 sayılı Kanun’un “Tarafsızlık ve devlete bağlılık” başlıklı 7’nci maddesinin ikinci fıkra hükmü de göz önüne alınmalıdır. Görevi gereği anayasal düzenin devamını sağlamakla yükümlü olan kamu görevlilerinin, anayasal düzeni ve anayasada ifadesini bulan Cumhuriyetin temel niteliklerini reddetmelerine rağmen görevde kalmaları düşünülemez.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nu “Zabitanın görev ve yetkileri” başlıklı 51’inci maddesinde,

“Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır.

...

Zabıta hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye zabıta ve özel güvenlik hizmetlerinde fiilen çalışanlara, fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.”

hükmü bulunmaktadır.

Gerek Kanun’un 51’inci madde hükmü ve gerekse de Belediye Zabıta Yönetmeliği’nde düzenlenmiş olan teşkilat personelinin görev ve yetkileri, mesleğin nitelikleri ve unvanların düzenleniş biçimi bir bütün olarak değerlendirildiğinde, zabıta personeli arasında ciddi ve katı bir hiyerarşinin bulunduğu, dolayısıyla özellikli bir kamu görevi olduğu anlaşılmaktadır. Zabıta tarafından yerine getirilen kamu hizmeti, “kolluk hizmeti” olarak adlandırılmaktadır. Kolluk hizmeti, genel olarak emniyet ve asayiş ile ilgili yasaları uygulamaktan sorumlu devlet kuruluşları tarafından yerine getirilmektedir ve bu kapsamda “belediye sınırları içinde beldenin düzenini, belde halkının huzurunu ve sağlığını korumak amacıyla ilgili mevzuatta belediye zabıtasınca yerine getirileceği belirtilen görevleri yapmak”, belediye zabıtasının görevleri arasında sayılmaktadır. Bu nedenle, “Yasa dışı ... terör örgütünün sair efradı olmak” suçu nedeniyle yargılanarak 6 yıl 3 ay hapis cezası alan, ancak mahkeme tarafından yasaklanmış hakları iade edilen kişinin, söz konusu görevin özelliği de dikkate alındığında atanmasının mümkün olmadığı görülmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bahse konu memurla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrollüğü tarafından teftiş raporunda tespit yapıldığı, ilgiliye 06.07.2021 tarihinde atamasının iptal edileceği yazılı olarak bildirilmesi üzerine kişinin 04.08.2021 tarihli dilekçesi ile yapılanın haksız olduğuna ilişkin bilgi ve belge sunduğu, bunun üzerine 05.08.2021 tarihli yazı ile Bitlis Valiliği Bitlis Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne, 19.08.2021 tarihli yazı ile Bitlis Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne ve 12.11.2021 tarihli yazı ile İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğüne yazılan yazılarla görüş talep edildiği ve ilgili belgelerin yazı ekinde sunulduğu ifade edilmiştir. Kamu idaresi cevabında belirtilenler Bulgunun yazımında var olan

ve bilinen hususlardır. Yukarıda yer alan Kanun maddeleri, Mahkeme kararları ve açıklamalara istinaden bu kişinin memurluğa yapılan atamasının hatalı olduğu aşikardır.

Cezanın infazının tamamlandığı 02.05.2014 tarihinden itibaren 3 yıl geçmeden 08.05.2015 tarihinde zabıta memurluğuna yapılan atamanın Kanun’a aykırı olması, Anayasa, 657 ve 5352 sayılı Kanun hükümleri ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 2007/2368 Esas, .2011/1214 Karar sayılı ilamı ve diğer yargı kararları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu kişinin memurluğa atanma şartlarını taşımaması nedeniyle yapılan atamanın iptalinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 34: Minibüs Hatlarının Süre Dolmasına Karşın İhalesiz Çalıştırılması

Belediyenin mülga 1580 sayılı Belediye Kanunu’na göre ihale ettiği ancak süre belirtilmeyen veya ruhsata istinaden verilen hatların fiili olarak çalışmaya devam ettikleri görülmüştür.

1580 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında, “*Belediye sınırı dâhilindeki deniz, göl ve nehirlerde belde sınırı dahiline münhasır olmak üzere, seyrüsefer eden istimbót, motörbót ve her nevi kayık, mavuna ve salapurya gibi denizdeki ufak nakliye vasıtalarıyla hususi sandal ve kayıklar ve karada belediye sınırı dahilinde umuma mahsus mahallerde seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanları ve otobüs, otomobil ve emsali (şimendiferlerden maada) nakliye vasıtalarının sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azami haddi istiabisini ve tahammül derecelerini ve sınıflarını ve numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini murakabe ve ücret tarifelerine riayetlerini temin edecek tedbirler ittihaz etmek ve icabında bunları bizzat temin ve idare eylemek ve mevzu kanunlar mucibince salahiyyetler dairelerden verilen vesikalara müsteniden işlemlerini ruhsata bağlamak. (Deniz vasıtalarının haddi istiabisini ve sağlamlığını tayinde mahalli liman dairesiyle ticaret müdürlüklerinin mütalaası alınır); Beldeler veya beldelerle köyler arasında seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanları ile otomobil, otobüs ve kamyonların sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azami haddi istiabisi ve tahammül derecelerini tesbit ve sınıflarını, numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini murakebe etmek bu vesait sahiplerinin daimi ikametgahlarının mensup olduğu kaza belediye idaresine aittir.*” ve aynı Kanunun 19’uncu maddesinin beşinci fıkrasında, “*(Değişik: 5/7/1939-3666/1 md.) Belediye hudutları dâhilinde muayyen mıntakalar arasında yolcu nakil vasıtası olarak otobüs, omnibüs, otokar, tünel trolley, füniküler işletmek ve mezbahalarda*

kesilen etleri Belediye Meclisince tayin ve Dahiliye Vekaletince tasdik edilecek ücret mukabilinde satış yerlerine nakletmek münhasıran Belediyelerin hakkıdır.

(Ek - 6) (Değişik : 4/7/1988 - KHK -336/1 md.; Aynen kabul :7/2/1990 - 3612/11 md.) Bunların, belediyelerin de iştirak edecekleri şirketler vasıtasıyla yapılması ve işletilmesi veya icara verilmesi veyahut imtiyazın devri İçişleri Bakanlığının kararına bağlıdır. Belediyeler dilerse inhisarı tazammun etmemek şartıyla bunların işletilmesine ruhsat dahi verebilir.

Hususi mahiyette elektrik tesisatı gibi işlerin yapılmasına ve umuma ait suların ihtiyaçtan fazlasının hususi istihsalatta kullanılmasına ve beldenin muayyen mevkileri arasında yük başına ücret alan nakil vasıtalarının işletilmesine, inhisarı tazammun etmemek üzere, ruhsat vermek de belediyelere aittir.

(Ek: 10/6/1982-2678/2 md.) 15 nci maddenin 77 nci fıkrasında belirtilen faaliyetleri yapmak üzere kurulan kombinalar için, bu fıkra yer alan hükümler uygulanmaz.”

hükmü bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin vazifeleri” başlıklı 15’inci maddesinin dokuzuncu fıkrası ve “Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları” başlıklı 19’uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan hüküm ile 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendindeki, “Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.” hükümlerinden toplu taşıma hakkının belediyenin görev ve yetkisinde olduğu anlaşılmaktadır.

13.07.2005 gün ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Uygulanmayacak hükümler” başlıklı 84’üncü maddesinde, Bu Kanunla belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Gerek 1580 sayılı gerekse 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre toplu taşımaya ilişkin haklar belediyeye aittir. Belediyeye ait olan bu hakkın Kanun çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir. Bu yetki belediye adına Belediye Meclisine aittir. Belediye meclisince bu yönde alınan karara uygun olarak ve bu kararda verilen yetkiye dayanılarak ihale işlemleri ile ilgili olarak Belediye Encümenince de konuya ilişkin kararlar alınmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Bu çerçevede toplu taşıma hizmetleri bakımından görevli ve yetkili olan Belediyenin ihale yapmadan rekabetsiz bir şekilde izin verebilmesi mümkün değildir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun, 1'inci maddesinde yer alan, “.....belediyelerin..... satım, hizmet....., kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işleri bu kanuna göre yürütülür.” hükmüne göre bu hakkın ihale ile verilmesi ve aynı Kanun'un “Kiralarda sözleşme süresi” başlıklı 64'üncü maddesinde yer alan, “*Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz.* Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin (Ek ibare: 20/2/2001 - 4628/17 md.) ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin (Ek ibare: 18/4/2001 - 4646/13 md.) ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından izin alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerde bu izin, idarelerin bağlı bulundukları bakanlıktan alınır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir.” hükmü gereği kiralamalarda sürenin 10 yıl ile sınırlı olduğu açıktır.

Danıştay Onüçüncü Dairesinin Esas No:2015/985, Karar No: 2015/3164 numaralı kararı, “..., kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıla sınırlı olduğu ve her iki durumunda Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta ve toplu taşıma hizmetlerinin ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konularak söz konusu ihalenin yine Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, toplu taşıma hizmetlerinin

göndürülmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği görülmektedir.

...

Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği”,

Aynı Dairenin Esas No:2014/384, Karar No: 2014/1950 kararı, “Yukarıda yer verilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetlerini yürütmenin ve bu amaçla toplu taşıma vasıtalarının işletilmesi ve işlettirilmesinin kamu hizmeti olarak münhasıran büyükşehir belediyelerine imtiyaz olarak verilmiş olduğu; toplu taşıma vasıtalarını işlettirmenin ise imtiyaz sözleşmesi, ruhsat verme, kiralama veya hizmet satın alma yoluyla göndürülebileceği; anılan usullerden herhangi birinin seçilmesi yoluyla toplu taşıma hizmetinin özel hukuk kişileri eliyle sağlanması hâlinde büyükşehir belediyesinin kanunlarla kendisine verilen ulaşım hizmetlerine ilişkin imtiyazdan vazgeçmiş sayılacağı sonucuna varılmakta olup; söz konusu vazgeçme iradesinin ise, ancak, belediye adına imtiyaz verilmesinde görevli ve yetkili kılınan belediye meclisince ortaya konulması hâlinde geçerli olacağının kabulü gerekmektedir.”,

Aynı Dairenin Esas No: 2011/1134, Karar No: 2012/2226 kararı, “Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümenince toplu taşıma hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna”

Aynı Dairenin Esas No: 2014/1735, Karar No: 2014/2859 kararı, “...dava konusu minibüs hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı yasanın 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemedi, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış

hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddi yolundaki temyize konu Eskişehir 1. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2013 tarih ve E:2013/86, K:2013/1019 sayılı kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmeyerek anılan Mahkeme kararının ONANMASINA”

şeklinde. İlgili hükümler ve kararlar birlikte değerlendirildiğinde Belediyedeki yetkili organın kararıyla ihale yoluyla rekabete uygun, saydam bir şekilde sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde ulaşım hakkının verilmesi gerekir.

Toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri ile üçüncü kişilere gördürülebilmesi mümkün olmakla birlikte her üç yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Kanunda öngörülen sürelerden daha uzun bir sürenin öngörülmesi ya da hiçbir şekilde süre öngörülmemesi durumlarında bu durumun hukuka aykırılık oluşturacağı kuşkusuzdur. Yani bu hakkın süresiz verilmesi söz konusu olamaz. Hukuka aykırı olarak tesis edilen işlemlerin ilgililer yönünden geleceğe yönelik olarak kazanılmış hak oluşturması ise mümkün değildir. İlgililerin hiçbir hilesi ya da idareyi yanıltan bir davranışı olmaksızın idarece tesis edilen mevzuata aykırı işlemlerin düzeltilmesi zorunlu olmakla birlikte, söz konusu hukuka aykırı işlemlerin ortadan kaldırıldığı tarihe kadar bu işlemlerin ilgililere sağlamış olduğu haklar ilgililer yönünden kazanılmış hak oluşturur. Bir başka deyişle, kazanılmış haktan bahsedilebilmesi ancak mevzuata aykırı işlemin ortadan kaldırıldığı tarihe kadar gerçekleşmiş olan haklar, yani geçmişe yönelik haklar yönünden mümkün olabilir.

İhale ile verilmiş olmasına rağmen süre belirtilmeyenlerle ilgili olarak bu hatların ruhsat ve imtiyaz şeklinde verilmediği, verilme şeklinin kiralama olduğu anlaşılmaktadır. 2886 sayılı Kanun'un 64'üncü maddesinde belirtildiği üzere kiralamalarda süre 10 yıllla sınırlıdır. Bu nedenle ihale ile verilen hatlardan 10 yıllık süreyi dolduranların ihale ile verilmesi gerekir.

Belediye sınırlarında içinde çalışan minibüs hatlarına ilişkin hakka ait sürenin her halde 10 yılı geçtiği anlaşılmıştır. Toplu ulaşım hizmetini fiili bir durum olarak ve süresiz gerçekleştirmesinin mevzuatta karşılığı olmayan uygulama olması nedeniyle sürdürülebilmesi

mümkün değildir. Bu güne kadar olan süreçte verilen hakkın kiralama süresini aştığı göz önüne alınmalıdır.

Belediyenin toplu ulaşım hizmetlerini Danıştayın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (2018 öncesi İçişleri Bakanlığı) kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilecektir.

Mevzuata aykırı işlemlerin, mevzuata aykırılıklarının tespit edildiği tarih itibarıyla hukuk düzeninden çıkarılmaları hukuk devletinin bir gereğidir. Bu nedenle, yukarıda açıklanan hususlar da gözetildiğinde bu durumun düzeltilmesi zorunludur. Bu kapsamda Belediyece toplu taşıma hizmetlerinin üçüncü kişilere gördürülmesinin yöntemini belirleme ve bu konuda yeniden bir ihale yapıp yapmama konusunda Belediyenin takdir yetkisi bulunmakla birlikte, söz konusu hukuki durumun mevcut sözleşmelerin/işlemlerin iptalini gerektireceği kuşkusuzdur. Bu konu en kısa sürede yeniden bir ihale yapılınca kadar geçecek süre zarfında toplu taşıma hizmetlerinden yararlanan belde halkının mağduriyetine yol açmayacak şekilde çözümlenmelidir.

Faaliyette bulunan bu minibüslerin durumlarının fiili olarak izin/tahsis suretiyle sürekli uzatılması şeklinde verilen ve yıllardır devam eden bu uygulama kazanılmış hak oluşturmaz. Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir. Belediyenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmeti bizzat yerine getirmeyip, üçüncü kişilere gördürebilmesi mümkün olmakla birlikte bu husus söz konusu hizmetin bir kamu hizmeti olma niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi, bu konuda belediyenin görevinin sona ermesine yol açmamakta ve bu hizmetin yerine getirilmesi yönünden sorumluluğu devam etmektedir. Bu niteliği gözetildiğinde, Belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak verilmesi suretiyle gördürülebilmesi hukuken mümkün değildir. Mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması da aynı nedenle mümkün değildir. Aksi takdirde, mevzuata aykırı tesis edilen bir Belediye işleminin, Kanun'un dahi üstüne geçmesi, o Kanun'un uygulanamaması sonucuna yol açacağı da bir gerçektir. Bu hizmetin Belediyeler tarafından yürütülmesi ya da üçüncü kişilere gördürülmesi, söz konusu hizmetin kamu hizmeti olmasına ve bu hizmetin Belediyelerce yürütülmesinde kamu yararı bulunduğu düşüncesine dayandığından, kazanılmış hak adı altında bireysel yararların kamu yararına üstün tutulması sonucunu doğuracak bir kazanılmış hak anlayışı kabul edilemez.

İhale komisyonu kararıyla verilmiş olmasına karşın sürenin belirtilmediği, ihale komisyonu kararıyla verilmiş olmasına karşın sürenin belirtilmediği ancak Encümen kararında istenen belgelerin ibrazı halinde çalışma izninin süresiz olarak verilmesine denildiği, Belediye Encümeni kararıyla minibüs iş sözleşmesi ruhsatnamesiyle verilen hakkın bulunduğu gibi, nasıl verildiğine ilişkin bilgi ve belgenin bulunmadığı hat hakkı da bulunmaktadır. Belirtildiği şekilde verilir faaliyetine devam eden hat hakkının 2886 sayılı Kanun'un 64'üncü maddesi gereği sürelerinin 10 yıl olduğu dikkate alındığında bu hatların süreyi doldurdukları dikkate alındığında ihale ile verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. İhale komisyonu kararında süre belirtilmemiş olmakla birlikte çalışma izninin süresiz olarak verilmesi şeklinde ifade yer almış ise de, belirtildiği üzere süresiz olarak bu hakkın verilmesi mümkün değildir.

04.05.2021 tarih ve 31474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 2018/20720 sayılı Bireysel Başvuru kararında belirtildiği üzere, toplu taşıma işinin ihale ile verilmesi gerektiği, Belediyenin "*İyi yönetim ilkesi*"ne aykırı hareket etmesinin kişilerde uygulamanın hukuka uygun olduğu izleniminin oluşmasına neden olduğu, bir başka ifadeyle, kamu otoritesinin (kamu görevlilerinin) hareketsizliği kişiler lehine uygulamanın uygun olduğu yolunda beklentinin oluşmasına yol açtığı, belediyenin uzun süre hukuka aykırı bir iş yapması kişilere sonsuza kadar bir hak verildiği anlamına gelmediği, belediyenin hukuka aykırılığı her zaman için düzeltebileceği, hatta düzeltilmesi de gerekeceği, iptal işlemi yapılırken ölçülü hareket edilmesi gerektiği, kişilerin yolcu taşıma hakkının ihalesiz olarak verilmesini talep etmiş olmalarının Belediyenin bu talebi karşılamasını gerektirmediği, belediyenin bu hakkı ihalesiz olarak verilmemesi gerektiğini bilmesi ve kişilerin talebini reddetmesi gerekeceği, iyi yönetim ilkesi gereğince Belediyenin kendi kusurundan kaynaklanan bir durumda kişilere yüklenen külfeti hafifletecek çareler bulunması gerekeceği, bu bağlamda ihale için verilmeye uygun geçiş dönemi öngörülmesi seçeneğinin kullanılabilmesi, bu bağlamda hatların ihale ile verileceği yönünde ilgililere tebligat yapılarak bu bildirimle istinaden ihalenin de makul süre sonunda yapılacağı bildirilerek kişilerin durumlarını ayarlamaları uygun bir çözüm yolu olduğu göz önüne alınmalıdır.

Kamu idaresi cevabında, şehir içi toplu taşıma hizmetlerinde yetkinin Belediye meclisinde bulunduğu, işlemlerin Belediye Meclisi kararlarına uygun olarak yapıldığı, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 19'uncü maddesine göre süresiz verildiği ve kazanılmış bir hak olduğu, hat sahiplerinin mülkiyet hakkı ile kamu yararı arasında olması gereken adil dengenin oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir. Mevzuata aykırı işlemlerin, mevzuata aykırılıklarının tespit edildiği tarih itibarıyla hukuk düzeninden çıkarılmaları hukuk devletinin

bir gereğidir. Yukarıda açıklandığı üzere süresiz olarak kazanılmış bir haktan bahsedilemeyeceği gibi, bu durumun düzeltilmesinin de bir zorunluluk olduğu açıktır.

Cevaplandırılmak üzere kamu idaresine gönderilen Taslak Denetim Raporunda yer verilen tabloda gösterilen; ihale ile verilmiş olmasına rağmen ihale kararında süre belirtilmeyen ancak imtiyaz oluru alınarak ihale edilmediği de açık olan hatlar ile ihalesiz verilen hatların 10 yıllık kira süresi dolan ve fiili olarak sürdürülen toplu taşıma araçlarına ait hakkın çalıştıkları hatların süresi ve şartları da belirtilerek 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda öngörülen imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri seçilerek ve kişilere makul süre verilerek ihale edilmek suretiyle verilmesi gerekmektedir.

BULGU 35: Serbest Tüketici Durumundaki Belediyenin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması

Serbest tüketici durumunda olan Belediyenin elektrik enerjisi ihtiyacını ihale mevzuatında belirlenen usuller yerine, elektrik dağıtım şirketiyle doğrudan sözleşme yapmak suretiyle temin ettiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 2'nci maddesi uyarınca, Kanun'a tabi idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir. Aynı Kanun'un “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde, mal; “*satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklar*” şeklinde tanımlanmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 30.05.2018 tarih ve 30436 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nin “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 4'üncü maddesinde; serbest tüketici, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olması nedeniyle tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır.

“Serbest Tüketici Kapsamı ve elektrik tedariki” başlıklı 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının (c) bendinde; bir önceki takvim yılında serbest tüketici limitini aşan miktarda elektrik tüketilen kullanım yerinin kullanım hakkına sahip ya da kullanım hakkını edinen tüketicilerin serbest tüketici kabul edileceği ifade edilmiştir.

“İkili anlaşma kapsamında yer alan tüketicilerin hak ve yükümlülükleri” başlıklı

39'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında; serbest tüketicilerin, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapılabileceği belirtilmiştir.

4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurul Başkanlığı" başlıklı 5'inci maddesi altıncı fıkrasının (b) bendinde de, *"her yılın Ocak ayının sonuna kadar serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak"* EPDK'nın görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda, serbest tüketici limiti her yıl EPDK tarafından yeniden değerlendirilmekte ve uygun görüldüğü ölçüde düşürülmektedir. Bu doğrultuda EPDK Kararı ile 2021 yılı için serbest tüketici limiti yıllık 1.200 kWh elektrik tüketimi ve üzeri olarak belirlenmiştir.

Diğer yandan, 17.06.2011 tarihli ve 2011/DK.D-105 sayılı Kamu İhale Kurulu Düzenleyici Kararı'nda, serbest tüketici olan idarelerin elektrik ihtiyaçlarını 4734 sayılı Kanun çerçevesinde mal alımı ihalesi olarak temin etmeleri gerektiği; Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 13.10.2011 tarihli ve 9 no.lu Elektronik Haberleşme Hizmeti, Elektrik ve Doğalgaz Alımı Genelgesi'nde de, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelerce, serbest tüketici olmaları halinde elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesinin esas olduğu; ancak, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan limitlerin aşılmaması halinde söz konusu ihtiyaçların doğrudan temin yoluyla karşılanabileceği ifade edilmiştir.

İlgili mevzuat uyarınca, serbest tüketici olmaları halinde, Kanun kapsamındaki idarelerin elektrik enerjisi ihtiyaçlarını ihaleyle veya piyasa araştırmasına dayalı olarak doğrudan temin yoluyla temin etmelerinin esas olduğu açıktır.

Yapılan incelemede, Belediyenin 2021 yılında Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından belirlenen 1200 kWh limitin üzerinde elektrik tükettiği ve 2021 yılı için EPDK tarafından belirlenen limit dikkate alındığında, Belediyenin serbest tüketici niteliğini taşıdığı, dolayısıyla elektrik enerjisi ihtiyacını 4734 sayılı Kanun'da belirtilen usullerden biriyle karşılaması gerekirken tedarikçiden doğrudan alım şeklinde karşıladığı tespit edilmiştir.

Yasal düzenleme gereğince Belediyenin elektrik enerjisi ihtiyacının ihale yoluyla karşılanması, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya yıllık tüketim miktarının yukarıda belirtilen limitleri aşmaması halinde ise doğrudan temin usulünün kullanılması gerekmektedir.

BULGU 36: Servis Hakkının Verilmesinde Süre Belirtilmemesi

Belediyenin ihale yoluyla verdiği servis işletme hakkında süre belirtilmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde, "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*" denilmektedir. Maddede yer alan hükümden servis araçları ile ilgili gerekli belirleme ve hakkın kullanımına ilişkin düzenleme yapmanın belediyesinin görev ve yetkisinde olduğu anlaşılmaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun, 1'inci maddesinde yer alan, "*.....belediyelerin..... satım, hizmet....., kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işleri bu kanuna göre yürütülür.*" hükmüne göre bu hakkın ihale ile verilmesi ve aynı Kanun'un "*Kiralarda sözleşme süresi*" başlıklı 64'üncü maddesinde yer alan, "*Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin (Ek ibare: 20/2/2001 - 4628/17 md.) ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin (Ek ibare: 18/4/2001 - 4646/13 md.) ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür.*"

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından izin alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerde bu izin, idarelerin bağlı bulundukları bakanlıktan alınır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir." hükmü gereği kiralamalarda sürenin 10 yıl ile sınırlı olduğu açıktır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre servis hizmetine ilişkin haklar belediyeye aittir. Belediyeye ait olan bu hakkın Kanun çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun bir şekilde ve saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir. Belediye meclisince bu yönde alınan karara uygun olarak ve bu kararda verilen yetkiye

dayanılarak ihale işlemleri ile ilgili olarak Belediye Encümenince de konuya ilişkin kararlar alınmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Bu çerçevede servis hizmetleri bakımından görevli ve yetkili olan Belediyece ihale yapılmadan rekabetsiz bir şekilde izin verilebilmesi mümkün değildir.

Belediye Meclisinin 07.03.2012 tarih ve 40 sayılı kararında, 100 adet (S) plaka tahsisi için 2886 sayılı Kanun'un 45'inci maddesi gereğince açık teklif usulüyle belediye encümeni huzurunda şartnamesini yerine getiren ilgililere tahsis edilmesine denilmiş, ilan ve şartnamede 100 adet (S) plakasının satılmasına ifadesi yer almış, 16.04.2013 tarih ve 25 sayılı Encümen kararında satışlarının yapılmasına ve 22.04.2013 tarih ve 83 sayılı Encümen kararında da 01'den 100'e kadar (S) plaka tahsislerinin ...şirketine yapılmasına denilmiştir. Bir adet (S) plakanın tahmini bedeli 7.000,00TL olarak ihaleye çıkılmış, ihalede aynı bedel üzerinden verilmiştir. Böylece 100 adet ((S) plakanın toplam ihale bedeli 700.000,00TL'dir. 2017 yılında da 50 adet (S) plaka tahsisi yapılmış, 2017 yılında yapılan ihale sonucunda 31 âdetinin ve 2018 yılında yapılan ihalede de 1 âdetinin satışı yapılmıştır.

Öncelikle ihale yoluyla verilen servis hakkının satışının mümkün olmadığı göz önüne alınmalıdır. 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendine göre servisleri işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek Belediyeye ait haktır. İşlettirme hakkı mülkiyetin devredilmesi anlamına gelmemektedir. Yani işlettirmede de tıpkı kiralamada olduğu gibi bir süre olması gerekir. 5393 sayılı Kanun'a göre servis hakkının satışı yani mülkiyetin devri gibi bir durum söz konusu olamaz. Servis hakkı kiralama ve ruhsat usullerinden biri ile üçüncü kişilere gördürülebilmesi mümkündür. Hangi usulle yapılırsa yapılsın servis hakkının üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmesi zorunludur.

Belediye 100 adet servis hakkını ihale yoluyla vermesine karşın satış denilerek süre belirtilmemiştir. Aynı şekilde 32 adet servis hakkının ihale yoluyla verilmesinde de satış denilerek süre belirtilmemiştir. Ancak bu hakkın adına satış denilerek süresiz verilmesi mümkün olmadığından, bu şekilde servislerin çalışma durumları kazanılmış hak oluşturmaz. Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmesi gerekmektedir. Hukuka aykırı olarak tesis edilen bu işlemlerin kazanılmış hak doğurması mümkün değildir. 2886 sayılı Kanun'un 64'üncü maddesinde belirtildiği üzere kiralamalarda süre 10 yıllla sınırlıdır. Bu nedenle ihale ile verilen servis hakkından 10 yıllık süreyi dolduranların yeniden ihale ile verilmesi gerekir.

Danıştay 13'üncü Dairesinin Esas No:2015/985 ve Karar No:2015/3164, Esas No:2014/1735 ve Karar No: 2014/2859, Esas No:2011/1134 ve Karar No:2012/2226, Esas No:2014/384 ve Karar No:2014/1950 kararı numaralı kararlarında belirtildiği üzere Belediyelerin görevli ve yetkili olduğu hizmeti imtiyaz, kiralama ve ruhsat verme suretiyle verebileceği, kiralamada sürenin 10 yılı geçemeyeceği, ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, her yıla ait artış oranı gibi hususların belirtilerek Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Danıştay Sekizinci Dairesinin Esas 2016/1293 ve Karar 2017/3229 sayılı ilamında, belediyelerin tahsis ettikleri hatlar ile mevcut hatların kiralanmasında, 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu hükümlerine uygun olarak ihale yoluyla objektif ve aleniyet ilkelerine uygun olarak herkesin ihaleye katılımını sağlamak suretiyle işlem yapması gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu kararda 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak ihale yoluyla verilmesi gerektiği belirtildiğine göre, 2886 sayılı Kanun'un "Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64'üncü maddesinde yer alan hüküm ile Danıştay Onüçüncü Dairesinin Esas No:2015 / 985, Karar No: 2015 / 3164 numaralı kararında belirtildiği üzere kiralamalarda süre 10 yıllı sınırlı olduğu kuralına uyulması bir zorunluluktur.

Belediyenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmeti bizzat yerine getirmeyip, üçüncü kişilere gördürebilmesi mümkün olmakla birlikte, bu husus söz konusu hizmetin bir kamu hizmeti olma niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi, bu konuda belediyenin görevinin sona ermesine yol açmamakta ve bu hizmetin yerine getirilmesi yönünden sorumluluğu devam etmektedir. Mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması da aynı nedenle mümkün değildir. Aksi takdirde, mevzuata aykırı tesis edilen bir belediye işleminin Kanun'un üstüne geçmesi, söz konusu Kanun'un uygulanamaması sonucuna yol açacağı da bir gerçektir. Bu hizmetin Belediyeler tarafından yürütülmesi ya da üçüncü kişilere gördürülmesi, söz konusu hizmetin kamu hizmeti olmasına ve bu hizmetin Belediyelerce yürütülmesinde kamu yararı bulunduğu düşüncesine dayandığından, kazanılmış hak adı altında bireysel yararların kamu yararından üstün tutulması sonucunu doğuracak bir kazanılmış hak anlayışı kabul edilemez.

Kamu idaresi cevabında, şehir içi toplu taşıma hizmetlerinde yetkinin Belediye meclisinde bulunduğu, işlemlerin Belediye Meclisi kararlarına uygun olarak yapıldığı, hat sahiplerinin mülkiyet hakkı ile kamu yararı arasında olması gereken adil dengenin oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir. Mevzuata aykırı işlemlerin, mevzuata

aykırılıklarının tespit edildiği tarih itibarıyla hukuk düzeninden çıkarılmaları hukuk devletinin bir gereğidir. Yukarıda açıklandığı üzere süresiz olarak kazanılmış bir haktan bahsedilemeyeceği gibi, bu durumun düzeltilmesinin de bir zorunluluk olduğu açıktır.

İhale ile verilmiş olmasına karşın, işin şartnamesinde süre belirtilmeyen servislere ilişkin hakkın 10 yıllığına kiraya verildiği kabul edilerek ihale tarihinden itibaren 10 yıllık süresi dolanların süre ve şartları belirtilerek objektif ve aleniyet ilkelerine uygun olarak ve katılımın şeffaf bir şekilde olması temin edilerek ihale yoluyla verilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 37: Su Tesisleri ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması

Belediye tarafından gerçekleştirilen içme suyu şebekesi ve atık su kanal şebekesi yapım, yenileme ve tevzii işleri için yapılan harcamalara karşılık olarak Su Tesisleri ve Kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı" başlıklı 87'nci maddesinde yeni kanalizasyon tesisi yapılması ve mevcut tesislerin ıslahı için yapılan giderler ile "Su Tesis Harcamalarına Katılma Payı" başlıklı 88'inci maddesinde yeni içme suyu şebekesi yapılması ve mevcut tesislerin tevzii ve ıslahı için yapılan giderlerin bunlardan faydalananlardan katılma payı olarak tahsil edileceği belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 89'uncu maddesinde ise katılma paylarının nasıl hesaplanacağına ilişkin hükümlere yer verilmiş ve 94'üncü maddesinde de katılma paylarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Yönetmelikte belirtileceği ifade edilmiştir. Bu maddeye istinaden 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları İle İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik 21.08.1981 tarih ve 17435 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik'in "Uygulama Esasları" başlıklı 2'nci bölümünde yer alan 8, 9 ve 10'uncu maddelerinde Kanalizasyon harcamalarına katılma payının tahakkuk ve tahsil hükümleri yer almaktadır. 8'inci maddeye göre yeni kanalizasyonların yapılması ve mevcut olanların ıslah edilmesi halinde katılma payı alınacağı, 9'uncu ve 10'uncu maddelerinde ise kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının hesaplanması ile tahsiline ilişkin hükümler yer almış, 11'inci maddesinde de bu payın ne zaman tahakkuk ettirileceği belirlenmiştir. Yönetmelik'in 12, 13, 14 ve 15'inci maddelerinde su tesisleri harcamalarına katılma paylarının tahakkuk ve tahsil usulleri belirlenmiştir. 12'nci maddesinde yeni içme suyu şebekesi yapılması ve mevcut

olanların ıslah edilmesi için yapılan harcamalardan katılma payı alınacağı, 13'üncü ve 14'üncü maddelerinde su tesisleri harcamalarına katılma paylarının hesaplanması ile tahsiline ilişkin hükümler yer almakta ve 15'inci maddesinde de bu payın ne zaman tahakkuk ettirileceğine ilişkin düzenleme yer almıştır. Belediyenin bütçe imkânlarıyla yaptığı kanalizasyon ve su tesisleri ile ilgili yapmış olduğu giderlere ait katılma payının tahakkuk ve tahsilatı yapılmamıştır.

Belediyenin 2464 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak katılma paylarını hesaplayarak söz konusu payların zamanaşımına uğramasına neden olunmayacak ve dolayısıyla kamu zararı oluşması engellenecek şekilde ilgililerden tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

Tablo 12: Yeni İçme Suyu Şebekesi ve Kanalizasyon Tesisi Yapılması ile Mevcut Tesislerin Islahı İçin Yapılan Giderler

Yıl	Kanalizasyon Gideri	Su Gideri	Toplam
2012		231.441,50	231.441,50
2013		1.179.836,25	1.179.836,25
2014		986.574,44	986.574,44
2015	153.942,22	444.094,73	598.036,95
2016	209.545,08	754.035,79	963.580,87
2017	1.926.256,60	2.352.471,94	4.278.728,54
2018	12.880.493,01	13.829.364,49	26.709.857,50
2019	14.227.274,81	15.482.022,88	29.709.297,69
2020	25.781.720,58	12.816.905,85	38.598.626,43
2021	15.036.095,58	20.857.092,45	35.893.188,03
Toplam	70.215.327,88	68.933.840,32	139.149.168,20

BULGU 38: Süreklilik Arz Eden Bazı Hizmetlerin Harcama Pusulası Karşılığı Ödeme Yapılarak Gördürülmesi

Süreklilik arz eden bazı hizmetlerin belediye şirketi personeli dışında sosyal güvenlik sistemine kayıt olmayan kişilere harcama pusulası ile gördürüldüğü ve bu durumun belirlenen sınırında aşılmasına neden olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32'nci maddesinde harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına,

kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'nci maddesinde, belediyenin hak ve menfaatlerini korumanın belediye başkanının görev ve yetkisi olduğu ve 61'inci maddesinde ise Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevlilerin, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (e) fıkrasının birinci bendinde, "*(Değişik: 20/11/2017-KHK-696/83 md. Aynen kabul: 1/2/2018-7079/78 md.) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatları, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, mahalli idare ve şirket bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz.*" hükmü gereği belediye bütçesinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapılması mümkün değildir.

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmetin belediyelerce nasıl gördürüleceğine ilişkin 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kararlaştırılan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar" 28.04.2018 tarih ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Usul ve Esaslar'ın,

"Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde,

"(1) İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961

tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. Bu oran büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz.

(2) Doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24 üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamaz. Ancak birinci fıkradaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri; bu oranın aşılmaması kaydıyla, işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabilir. İdareler, belirlenen oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gördürebilir ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabilir.

(3) Birinci fıkrada belirlenen oranı aşan idareler tarafından İşçileri Bakanlığından izin alınmaksızın şirketlerine işçi alımı yapılamaz.”

“Hizmetlerin gördürülmesi” başlıklı 6’ncı maddesinde,

(1) İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait şirketlere gördürebilir.

(2) Belediye veya bağlı kuruluşlarından birinin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerden; aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından da ortaklık oranlarına bakılmaksızın doğrudan hizmet alımı yapılması mümkündür.”

düzenlemeleri yer almaktadır. Belediyeler, Usul ve Esaslar’ın 5’nci maddesinde belirlenen oran dahilinde personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini doğrudan hizmet alımı suretiyle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait şirketlere gördürebilmekte ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapabilmektedir.

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 83'üncü maddesiyle getirilen ve 08.03.2018 tarih ve 30354 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7079 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 78'inci maddesiyle aynen kabul edilen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (e) fıkrasının birinci bendinde yer alan düzenlemeye göre belediye bütçesinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapılması mümkün değildir.

Belediyenin doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24 üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısı 170 kişidir. Mahkeme kararıyla 11 kişi işe iade edilmiştir. 7 kişinin emekli ve ölüm nedeniyle şirketle ilişkisi kesilmiştir. Mevcut durumda Mahkeme kararıyla işe iade edilenlerle birlikte sayı 174 kişidir.

Belediyenin şoför, temizlik, park temizliği, bekçi, kepçe operatörü, vidanjör araç yardımcısı, çevre ilaçlama, nöbet tutmak üzere, ilaçlama işinde çalışmak üzere personel hizmeti, kaloriferci, madde bağımlılığı ve aile danışmanlığı, maddi durumu iyi olmayan ailelerin çocukları ile evde bakım hastalarının kuaför hizmetlerinin yapılması için kuaför, su arıza, kanalizasyon temizlik, yol çalışmasında çalıştırılmak üzere beden işçisi, kaynakçı, araç yıkama ve bakımı, bakım onarım gibi işlerde çalıştırılmak üzere toplam 50 kişiyi yevmiye karşılığı harcama pusulası imzalatarak çalıştırdığı görülmüştür. Söz konusu kişilere birbirini takip eden şekilde harcama pusulası düzenlenerek ödeme yapılması hizmetin sürekli hale geldiğini göstermektedir. Her ne kadar İdare ile söz konusu kişiler arasında yazılı bir akitten oluşan iş ilişkisi olmasa da devamlılığın oluşturduğu bir hizmet ilişkisi söz konusudur. Hizmet akdine dayalı çalışması dolayısıyla sosyal güvenlik sistemine kayıtlı olması gereken kişilere gider pusulası ile ödeme yapılarak gerekli sigorta ödemelerinin ilgili kuruma ödenmemesi yani gider pusulası ile hizmet alımı, idare açısından risklidir. İşin özünde süreklilik gösteren bir iş ilişkisi olduğu, bu bağlamda yapılan ödemelerin ücret kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde durumun tespiti veya kişinin ihbarı hâlinde idareye çeşitli yaptırımların uygulanma riski bulunmaktadır. Ayrıca idarenin, herhangi bir iş kazası olması durumunda yüklü tazminat ödeme zorunluluğu ile karşı karşıya kalma ihtimalinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Belediye bütçesinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapılmıştır. Esaslara göre yeni işçi çalıştırabilmesi en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun mükerrer 298’inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşmama şartına bağlıdır. Oysa söz konusu yüzde kırk oranı aşıldığı gibi belirlenen sayının da üzerinde kişi çalıştırılarak giderleri belediye tarafından karşılanmıştır. Ayrıca yüzde kırk oranı aşıldığı halde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından Esasların 5’inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre izin alınması gereği de yerine getirilmemiştir.

Tablo 13:Harcama Pusulası Karşılığı Kişilere Yapılan Ödemeler

	2021	2020	2019
Bir Önceki Yıl Bütçe Gelir Toplamı (1)	94.415.634,33	89.549.386,87	95.672.850,33
Yeniden Değerleme Oranı % (2)	9,11	22,58	23,73
Yeniden Değerleme Oranı Uygulanması Sonucu Oluşan Bütçe Geliri Toplamı (3) (1x2)	103.016.898,62	109.769.638,43	118.376.017,71
Belediye Personel Gider Toplamı (4)	30.391.972,38	25.762.447,62	22.665.754,19
Belediye Personelinin Bütçe Gelirine Oranı % (5) (4:3)	29,50	23,47	19,15
Belediye Şirket İşçi Giderleri (696 KHK) Toplamı (6)	15.975.718,00	10.521.461,40	8.781.399,37
Belediye Şirket İşçi Giderlerinin Bütçe Gelirine Oranı % (7) (6:3)	15,51	9,59	7,42
Belediye Personel Gideri ile Şirket İşçileri Giderleri Toplamının Oranı % (8) (4+6:3)	45,01	33,05	26,57
Harcama Pusulası ile Yapılan İşçi Ödemeleri Toplamı (9)	2.958.596,00	1.495.595,00	1.081.653,60
Harcama Pusulası ile Yapılan İşçi Ödemelerinin Bütçe Gelirine Oranı % (10) (9:3)	2,87	1,36	0,91
Belediye Personel Gideri + Şirket İşçileri Giderleri + Harcama Pusulası ile Yapılan İşçi Ödemeleri Toplamının Oranı % (11) (4+6+9:3)	47,88	34,42	27,48

Belediyenin personel yetersizliğini belirtmesi Kanun’a aykırı işçi çalıştırmasının ve oluşacak riskleri belediye bütçesinden karşılanmasının gerekçesi olamaz. Belediyenin hizmetlerini sürdürebilmesi için sahip olduğu mali kaynaklarını verimli bir şekilde kullanması zorunludur. Mali disipline uyulmadığı takdirde Belediyenin sürdürülebilirlik durumu olmayacaktır.

4734 sayılı Kanun’un 62’nci maddesinin (e) fıkrasının birinci bendi ile 28.04.2018 tarih ve 30405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Usul ve Esaslar’a aykırı olan ve süreklilik arz eden hizmetlerin harcama pusulası ile gördürülmesi sonucunda oluşacak risklerin önlenmesi hususunda daha titiz davranılması ile belirtilen çalıştırma şekline son verilmesi için gerekli sürecin işletilmesi gerekir.

BULGU 39: Şirket Kadrosunda Bulunan İşçilerin Zabıta ve İtfaiye Personeli Olarak Görev Yapması

Belediyenin şirketinde istihdam edilen bazı işçilerin Zabıta Müdürlüğünde zabıta personeli olarak, bazı işçilerin de İtfaiye Müdürlüğünde itfaiye personeli olarak görevlendirildiği anlaşılmıştır.

Anayasa'nın 128'nci maddesinde; genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle gördürüleceği belirtilmiş olup Belediyelerin sunmuş olduğu zabıta hizmetleri ile itfaiye hizmetlerinin de bu nitelikte olduğu aşikârdır.

Zabıta teşkilatının amacı ve mevzuatta belirtilen görevleri dikkate alındığında, kamu güvenliğine katkı sağlamak gibi bir vazifesinin de bulunduğu, bu nedenle idari kolluk görev ve yetkisi olduğu da görülmektedir. Bundan dolayı, zabıta teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atamaları, görevde yükselmeleri gibi hususlar 11.04.2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir. Aynı şekilde, İtfaiye teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atamaları gibi hususlar da 21.10.2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde düzenlenmiş olup, belediye şirketinde istihdam edilen işçilerin fiilen zabıta ve itfaiye personeli olarak görev yapmalarının mevzuata uygun düşmediği değerlendirilmektedir.

Bu hususta; 11.09.2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2019/27 Esas, 2019/56 Karar Sayılı ve 26/06/2019 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı'nda da;

“... genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli bir görev niteliği taşıyan itfaiye hizmetinin Anayasa'nın 128. Maddesi uyarınca kamu görevlileri eliyle yürütülmesi zorunlu olup devletin söz konusu görevi ifa ederken anılan kamu hizmetini kamu görevlisi olmayan kişilere gördürmesine yol açacak düzenleme yapılabilmesi mümkün değildir.” denilmektedir.

Zabıta teşkilatında olduğu gibi atama, mesleğe kabul, görevde yükselme gibi hususların ayrıca yönetmelikle düzenlendiği itfaiye hizmetlerinde de bu durum aynen geçerli olup bu hizmetlerin dışardan hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Buradan da anlaşılabacağı üzere, itfaiye birimi ve zabıta biriminde kendi yönetmelikleri gereğince mesleğe kabul edilen, asli görevi olan bu hizmetleri sürekli olarak yürütmekle

görevlendirilen personel istihdam edilmektedir. Bunun haricinde belediyenin kendi şirketinde istihdam ettiği asli görevi zabıta hizmetleri olmayan ve Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde öngörülen şartlara tabi tutulmamış personeli hizmet alımı suretiyle zabıta olarak görevlendirebilmesi mümkün olmadığı gibi, idari kolluk yetkilerinin kullanılmasında da bazı sıkıntılara yol açacaktır.

Kamu İdaresi cevabında, ilçe nüfusunun yoğun olmasına rağmen personel sayısının yeterli olmadığından dolayı, hizmetlerin aksamaması için şirket kadrosunda bulunan işçilerin yardımcı zabıta ve itfaiye personeli olarak görevlendirildiği belirtilmişse de; bu ihtiyaçların karşılanması için ilgili mevzuatına uygun olarak zabıta ve itfaiye personeli istihdam edilmelidir.

Oluşabilecek hukuki risklere karşı, Anayasa'nın 128'nci maddesinde belirtildiği üzere, genel idare esaslarına göre yürütülen ve süreklilik arz eden ve kamu hizmeti özelliği olan zabıta ve itfaiye hizmetlerinin ilgili Yönetmeliklerde belirtilen şartları sağlayan kişiler tarafından yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 40: Tahakkuk Etmiş İdari Para Alacaklarının Tahsil Sürecinin İşletilmemesi

Belediye gelirleri arasında olan idari para cezalarının tahakkuk ve tahsil sürecinde sistematik hataların olduğu görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde, belediyelere ait vergi, resim, harç, mahkeme masrafı, vergi cezası, para cezası, gecikme zammı ve gecikme faizi gibi alacakların bu Kanuna tabi olduğu, 3'üncü maddesinde amme borçlusunun veya borçlu teriminin amme alacaklarını ödemek mecburiyetinde olan hakiki ve hükmi şahısları ve bunların kanuni temsilci veya mirasçılarını ve vergi mükelleflerini, 37'nci maddesinde, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği, 54'üncü maddesinde ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağının tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı, 55'inci maddesinde amme alacağının vadesinde ödemeyenlere 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir ödeme emri ile tebliğ olunacağı, 58'inci maddesinde, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ilgili vergi mahkemesi nezdinde dava açabileceği, 62'nci maddesinde borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul

malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarın tahsil dairesince haczolunacağı, 102'nci maddesinde, amme alacağının, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrayacağı, 103'üncü maddesinde zamanaşımını kesen hallerin neler olduğu, ödeme, haciz tatbiki, cebren tahsil ve takip sonucu yapılan her çeşit tahsilat, ödeme emri tebliği zamanaşımını kesen haller olarak sayılmış ve kesilmenin rastladığı takvim yılı başından itibaren zamanaşımının yeniden işleye başlayacağı hükme bağlanmıştır.

İdare kayıtlarında tahakkuk etmiş olarak yer alan idari para cezalarının incelenmesinde, para cezalarına ait bir kısım tutanaklar düzenlenirken gerek şahıs gerekse firma bilgilerinin sağlıklı bir şekilde elde edilmediği, tahakkuk kaydı yapıldıktan sonra ihbarname gönderildiği ve Bankalara yazı yazıldığı, bunun haricinde her hangi bir işlem yapılmadığı anlaşılmıştır. Bir çok para cezasının mükellefin rızaen ödemesi dışında bu alacakların tahsili mümkün görünmemektedir. Ancak kayıtlarda da bu alacaklar tahsil edilecek alacak olarak durmaktadır. Gerçekte bu alacakların birçoğunun rızaen ödeme dışında tahsili imkânsız hale geldiği açıktır. Kamu alacağının zamanaşımına uğraması nedeniyle tahsilinin imkânsız hale gelmesinde sorumluluğu bulunan personel bu alacaklardan sorumludur. İdarenin gerekli incelemeyi yaparak kayıtlarda alacak olarak yer alıp zamanaşımına uğramış alacak konusunda zamanaşımına uğratılmasına neden olan personelden bu alacağın tahsilini sağlaması gerekir. Alacağın zamanaşımına uğratılmasında kusuru olan personelle ilgili sürecin işletilmesi zorunluluktur.

İdari para ceza tutanaklarının ilk olarak düzenlenirken cezaya muhatap olacak bilgilerin tam ve eksiksiz olarak alınması ve sürecin 6183 sayılı Kanun'a uygun olarak yürütülmesi ve alacağın zamanaşımına uğratılmaması, zamanaşımı dolduktan sonra ödeme emri gönderilmemesi ve kayıtlarda alacak olarak yer alıp zamanaşımına uğramış alacak konusunda zamanaşımına uğratılmasına neden olan personelden bu alacağın tahsili ile ilgili sürecin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 41: Tahakkuk Etmiş İdari Para Cezalarının Bazılarına Gecikme Zammı Uygulanması

Belediye gelirleri arasında olan ve belediye gelir sistemine diğer idari para cezaları altında kaydedilen para cezalarına gecikme zammı tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde, belediyelere ait vergi cezası, para cezası, gecikme zammı ve gecikme faizi gibi alacakların bu Kanuna tabi olduğu belirtildikten sonra 3'üncü maddesinde amme borçlusunun tanımı yapılarak 37'nci maddesinde ödenecek süre, 54, 55, 58 ve 62'nci maddelerinde ise yapılacak işlemler belirtilmiş, 102'nci maddesinde zamanaşımı ve 103'üncü maddesinde zamanaşımını kesen hallerin neler olduğu hüküm altına alınmıştır. 6183 sayılı Kanun'un "Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı" başlıklı 51'inci maddesinin üçüncü paragrafında, "*Gecikme zammı; 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre uygulanan vergi ziyai cezalarında bu madde uyarınca belirlenen oranda, mahkemeler tarafından verilen ve ceza mahiyetinde olan amme alacaklarında ise bu oranın yarısı ölçüsünde uygulanır. Bunların dışındaki ceza mahiyetinde olan amme alacaklarına gecikme zammı tatbik edilmez.*" hükmü yer almaktadır. Bu düzenlemeye göre para cezalarında gecikme zammının alınmaması gerekir. İdarenin para cezalarını Diğer İdari Para Cezaları ve Diğer Para Cezaları şeklinde sistemine kaydettiği, niteliğine bakıldığında her ikisinin konusunu para cezaları oluşturduğu anlaşılmaktadır. Diğer Para Cezalarına 6183 sayılı Kanun'un 51'inci maddesine uygun şekilde gecikme zammı tahakkuk ettirilmez iken, Diğer İdari Para Cezaları kısmında yer alanlara gecikme zammı tahakkuk ettirilerek tahsilat yapılmıştır. 187.897,98 TL anapara cezaya karşılık 51.882,44 TL gecikme zammı tahsil edilmiştir. Yapılan işlemin Kanun'a aykırılık oluşturduğu açıktır.

6183 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin üçüncü paragrafında yer alan, "*Bunların dışındaki ceza mahiyetinde olan amme alacaklarına gecikme zammı tatbik edilmez.*" hükmüne istinaden idari para cezalarına gecikme zammı uygulanmamalıdır.

BULGU 42: Tanıtıcı Levha, Yazı ve Resim Gibi İlan ve Reklamlarla İlgili İlan ve Reklam Vergisi Tahakkukunun Gerektiği Şekilde Yapılmaması

Belediye sınırları içinde dükkân, ticarî ve sınaî müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi sabit ilân ve reklamlarla ilgili tahakkuk işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın İlan ve Reklam Vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde İlan ve Reklam Vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu, 14'üncü maddesinin beşinci fıkrasında gerçek veya tüzel kişilere ait işyerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini

gösteren ve alanı 1/2 metrekareyi aşmayan ışıksız levhaların istisna olduğu, alanı 1/2 metrekareyi aşan levhaların aşan kısım üzerinden vergiye tabi olduğu, 15'inci maddenin birinci sırasında dükkân, ticarî ve sınaî müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi tüm sabit ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak en az 20 ve en çok 100 TL olmak üzere belirlenen tutarda vergi alınacağı, metrekare üzerinden yapılan hesaplamalarda, yarım metrekareye kadar olan kesirlerin yarım metrekareye, yarım metrekareyi aşanların ise tam metrekareye tamamlanacağı, herhangi bir yüzeye yazılmak, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçümünün esas alınacağı, ilan ve reklamların süresinin 6 aydan az olursa vergi miktarının yarısının alınacağı, 6 ayı geçen sürelerin 1 yıl sayılacağı, 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine tarh ve tahakkuk ettirileceği hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde vergiye tabi ilan ve reklamlarda, beyan edilecek süre ve tarife belirlenmiş ve Kanun'un 98'inci maddesinde de, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı ile 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. İlan ve reklam vergisi beyannamesinin süresinde verilmemesinin Vergi Usul Kanunu'nun 352/1 inci maddesi uyarınca birinci derece usulsüzlük cezası fiilini oluşturduğu, aynı Kanun'un 336'ncı maddesinin birinci fıkrasında da cezayı istilzam eden tek bir fiil ile vergi ziyai ve usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırının kesileceği belirtilmiştir. İlan ve reklam vergisi beyannamelerinin süreler geçtikten sonra verilmesi halinde kesilecek birinci derece usulsüzlük cezası ile vergi ziyai cezasının karşılaştırılarak miktar itibarıyla fazla olan cezanın kesilmesi gerekmektedir.

Belediye tarafından ilan ve reklam vergisi ile ilgili tespitler tabelalar dikkate alınarak 2018 yılında yapılmıştır. 2464 sayılı Kanun'da herhangi bir yüzeye yazılmak, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçümünün esas alınacağı belirtildiği halde tabela haricindeki diğer yüzeylerde bulunan alanlar hesaplamaya dahil edilmemektedir. Dükkanların ilan ve reklam vergisine tabi alanı hesaplanırken tabela alanlarının dikkate alındığı, dükkanın camında tanıtıcı olarak yer alan yazı

ve resim gibi alanların hesaplama dahil edilmediği görülmüştür. Diğer taraftan her yıl itibariyle kontrolün yapılması gerekmektedir.

Dükkan ve ticari alanlarda bulunan tanıtıcı reklama ait levha, yazı ve resimlerin hesaplanan alana dahil edilmesi, gerekli kontrollerin belli aralıklarla yapılarak ilan yapılan alanla ilgili gerekli tespitlerin yapılması, süresinde beyanda bulunmayanlarla ilgili olarak 213 ve 6183 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak gerekli sürecin işletilmesi gerekir.

BULGU 43: Taşınmaz İhale İşlemlerinde Yasal Gerekliliklere Uyulmaması

Taşınmaz satış/kiralama ihalelerine ilişkin ihale komisyon kararlarının ita amiri onayına sunulmadığı ve satış ihale şartnamesinde ihale bedelinin 30 gün içinde ödenmesi öngörülmesine karşın sözleşme imzalanmadığı ve kesin teminat alınmadığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "İhale komisyonları" başlıklı 13'üncü maddesinde, belediyelere ait ihalelerin belediye encümenince bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği, "İhale kararlarının onayı veya iptal edilmesi" başlıklı 31'inci maddesinde, ihale komisyonları tarafından alınan ihale kararlarının, ita amirlerince karar tarihinden itibaren en geç 15 işgünü içinde onaylanacağı veya iptal edileceği, "Kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi" başlıklı 32'nci maddesinde, ita amirince onaylanan ihale kararlarının, onaylandığı günden itibaren en geç 5 işgünü içinde, üzerine ihale yapılana veya vekiline, imzası alınmak suretiyle bildirileceği veya iadeli taahhütlü mektupla tebligat adresine postalanacağı, "İhalenin sözleşmeye bağlanması" başlıklı 53'üncü maddesinde, bütün ihalelerin bir sözleşmeye bağlanacağı ve ita amiri tarafından imzalanacağı, "Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu" başlıklı 57'nci maddesinde, üzerine ihale kalan kişinin onaylanan ihale kararının kendisine bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi idareye vermek zorunda olduğu, "Sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu olmayan haller" başlıklı 61'inci maddesinde, 57'nci maddede yazılı süre içinde taahhüdün şartname hükümlerine göre yerine getirilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınmasının zorunlu olmadığı belirtilmiştir.

Belediye tarafından ihale edilen taşınmazlarla ilgili ihale komisyonu kararı ita amiri onayına sunulmamıştır. İhale komisyonu başkanı kimi ihalelerde ita amiri olabileceği gibi, başkanlığa vekâlet edilmesi durumunda belediye başkanından farklı olarak meclis üyesi de olabilmektedir. Kaldı ki komisyon kararının ayrı bir işlem ve ihale kararının onaylanmasının

ayrı bir işlem olduğu açıktır.

Taşınmaz satış şartnamelerinde ihale bedelinin tamamının 30 gün içinde ödenmesi öngörülmüştür. Taşınmaz ihalesi üzerinde kalan kişi 30 gün içinde ödemeyi yaptığı takdirde sözleşme imzalanmamaktadır. Ancak 2886 sayılı Kanun'a göre onaylanan ihale kararının tebliğinden itibaren 15 gün içinde ödeme yapılması durumunda sözleşme yapılması ve kesin teminatın alınması zorunlu değildir. Bunun haricinde onaylanan ihale kararının tebliğinden itibaren 15 günden sonra yatırılan ihale bedelleri ile ilgili sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunludur. Ancak uygulamada bu hükme uyulmayarak ihale kararının tebliğinden itibaren 15 gün içinde ödeme yapılmadığı durumda sözleşme yapılmadığı ve kesin teminat alınmadığı görülmüştür.

Taşınmaz satış/kiralama ihalelerine ilişkin ihale komisyon kararlarının 2886 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi gereğince ita amiri onayına sunulması ve taşınmaz satışlarında onaylanan ihale kararının tebliğinden itibaren 15 gün içinde ödeme yapılmaması durumunda sözleşme yapılması ve kesin teminatın alınması gerekir.

BULGU 44: Taşınmaz İhalelerinde Yükümlülüğü Yerine Getirmeyenlerin İhale Yasaklısı Yapılması İçin Gerekli Girişimlerde Bulunulmaması

Üzerine ihale kalan kişilerden yükümlülüğü yerine getirmeyenlerin geçici teminatları gelir kaydedildiği halde ihale yasaklısı yapılmadığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesinde bütün ihalelerin bir sözleşmeye bağlanacağı, 57'nci maddesinde, üzerine ihale kalan kişinin onaylanan ihale kararının kendisine bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi idareye vermek zorunda olduğu belirtilmiştir. 2886 sayılı Kanun'un "İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama" başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, "*Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.*" hükmü yer almaktadır.

Sözleşme yükümlülüğünü yerine getirmeyen müşteri hakkında Kanun'un 57'nci

maddesine göre geçici teminatın gelir kaydedilmesine karar verilmiştir. Ancak üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler hakkında 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre işlem yapılmamıştır.

Nitekim 705 ada 9 numaralı parselin 10.11.2020 tarihinde yapılan satışı sonucu ihale üzerine kalan şirketin yükümlülüğü yerine getirmemesine karşın ihale yasaklısı yapılmadığı ve aynı şirketin söz konusu yeri 06.07.2021 tarihinde satın aldığı görülmüştür. Fatih Mahallesi 705 parsel 9 numaralı parseldeki 464,51m²'lik taşınmaz 10.11.2020 tarih ve 317 numaralı ihale komisyon kararıyla muhammen bedeli 346.640,00TL olduğu halde artırma sonucu 610.000,00TL'ye ... Ltd. şirketine ihale edilmiştir. Şirket yasal sürede sözleşme imzalamadığı gibi ihale bedelini de yatırmamıştır. Şirketin geçici teminatı 14.01.2021 tarih ve 588 numaralı muhasebe işlem fişi ile gelir kaydedilmiştir. Fatih Mahallesi 705 parsel 9 numaralı parseldeki 464,51m²'lik taşınmaz 06.07.2021 tarih ve 109 numaralı ihale komisyon kararıyla muhammen bedeli 366.000,00TL olduğu halde artırma sonucu 481.000,00TL'ye aynı şirkete ihale edilmiştir. Şirket ihale bedelini ödemiş ve söz konusu taşınmaz 19.08.2021 tarih ve 156 sayılı Encümen kararıyla Tapu devir öncesi başka bir kişiye devredilmiştir.

Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler hakkında geçici teminatın gelir kaydedilmesinin yanı sıra 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre de işlem yapılması ve yasaklı olması gereken firmaya ihale edilmemesi gerekir.

BULGU 45: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının İl Özel İdaresine Gönderilmemesi

Belediye tarafından emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak mükelleflerden tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının İl Özel İdaresine aktarılmadığı görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı" başlıklı 12'nci maddesinin altıncı fıkrasında; belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci ve 18'inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının tahakkuk

ettirileceği ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

2863 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında; taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunan miktarların tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği ve tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı paylarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği; onuncu fıkrasında ise belediye başkanlarının, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlü oldukları ve ödenmeyen payların, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, 2863 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan 22.08.2015 tarih ve 29453 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik'in 5'inci maddesinde, katkı payının tarh, tahakkuk ve tahsiline ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, 6'ncı maddesinde de belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde katkı payı hesabına yatırılacağı; tahsil edilen katkı payının süresi içinde yatırılmamasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürünün birlikte sorumlu olduğu; süresi içinde katkı payı hesabına aktarılmaması veya başka amaçlarla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, belediye tarafından 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu uyarınca emlak vergisinin %10'u nispetinde mükellefler adına tahakkuk ettirilen katkı payının, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar İl Özel İdaresine beyan edilmesi ve aynı süre içinde ödenmesi gerekmektedir.

2014 yılı Ocak ayından itibaren tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunması katkı payının il özel idaresine gönderilmediği, 362-Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabında bekletildiği tespit edilmiştir. Bu durumda, Belediyenin 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme zammına maruz kalmaması ve sorumlular hakkında yasal

işlemler uygulanmaması için katkı paylarının ilgili idareye mevzuatında belirtilen sürede gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 46: Taşıt Devirlerinde Hazine ve Maliye Bakanlığından Uygun Görüş Alınmaması

Belediye tarafından 2021 yılında başka bir belediyeye devredilen araca ilişkin Taşınır Mal Mevzuatı gereğince Hazine ve Maliye Bakanlığından uygun görüş alınmadığı tespit edilmiştir.

18.01.2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 31'inci maddesinde; kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını tamamlamış ve idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırların, bu taşınırlara ihtiyaç duyan idarelere bedelsiz devredilebileceği, devralacak idare açısından bakım-onarım ve taşıma giderleri nedeniyle ekonomik olmayan ve kullanılmasında fayda görülmeyen taşınırların devredilemeyeceği; bedelsiz devredilecek ve devredilemeyecek taşınırlara ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır. 08.09.2007 tarih ve 26637 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 27 sıra numaralı İhtiyaç Fazlası Taşınırların Bedelsiz Devri Tebliği'nin 4'üncü maddesinde; taşıt ve iş makinelerinin ihtiyaç fazlası taşınıra konu edilmeyeceği ve devredilmeyeceği ancak, idarece ihtiyaç duyulmadığından diğerk idarelere bedelsiz devredilmesinde yarar görülenlerin, mahallî idarelerin meclis kararlarına bağılı olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine devredilebileceği belirtilmiştir.

Anılan düzenlemeler kapsamında, Belediye tarafından taşıtın bedelsiz devredildiğine dair meclis kararı bulunması ve devredilen Belediye tarafından bedelsiz devralınmasının uygun bulunduğuna dair alınacak meclis kararı ile devrin gerçekleşmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığından uygun görüş alınması ve bu uygun görüşün akabinde de Taşınır Mal Mevzuatı gereğince devir işlemlerinin yapılması gerekmekte iken, devredilen Belediye tarafından bedelsiz devralınmasının uygun bulunduğuna dair alınacak meclis kararı ile Bakanlığın izni olmadan devir yapıldığı anlaşılmıştır.

Taşınır Mal Mevzuatı gereğince yapılacak taşınır devirlerinde ilgili mevzuat çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 47: Temel İhale Usulleri İle Yapılması Gereken İşlerin Pazarlık Usulü İle Yapılması

Belediyenin mal, hizmet ve yapım işlerine ait ihalelerin incelenmesinden, temel ihale usulleri ile yapılması gereken işlerin uygun bir sebep olmadan pazarlık usulü ile gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Temel İlkeler” başlıklı 5’inci maddesinde;

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir.”

denilmiş,

“Uygulanacak ihale usulleri” başlıklı 18’nci maddesinde uygulanacak ihale usulleri olarak açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulü belirtilmiş,

“Pazarlık” usulü başlıklı 21’inci maddesinde de hangi durumlarda pazarlık usulüne başvurulabileceğine tahdidi olarak yer verilmiştir.

Buna göre, İdareler ana çerçevede ihtiyaçlarını temel ihale usulleri olan açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulleri ile karşılarken, yalnızca Kanun’un 21’nci maddesinde sayılı olan durumlarda pazarlık usulüne başvurabileceklerdir.

Bununla birlikte, Belediyenin gerçekleştirdiği; sözleşme bedeli 2.478.000,00 TL olan Alt Yapı Çalışmaları Biten Muhtelif Yerlere Parke, Bordür ve Yağmur Oluğu Döşenmesi, sözleşme bedeli 3.900.000,00 TL olan Cumhuriyet Caddesi Boyunca Belirlenen Noktalara Dikilmek Üzere Aydınlatma Direği Alım İşİ ve sözleşme bedeli 5.700.000,00 TL olan Mesire

Alanı Parkı PeyzajYapım İşlerinin, Kanun'un 21'nci maddesinde belirtilen durumlar söz konusu olmadığı halde pazarlık usulü ile ihale edildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, normal şartlar altında açık ihale usulü ile gerçekleştirilmesi gereken ihalelerin, bölgenin iklim koşulları dolayısıyla inşaat sezonunun kısa olması sebebiyle zaman kazanma ve işlerin sezon içerisinde bitirilebilmesini teminen pazarlık usulü ile gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ancak, bulguda belirtilen işlerin öngörülmesi mümkün olmayan ya da ivedilik arz eden durumlardan olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla belediyenin uygun bir planlamayla, temel ihale usullerine bağlı kalmak kaydıyla bahsedilen işleri bitirebilmesinin de mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

İhalelerde şeffaflık, serbest rekabet gibi temel ihale ilkelerinin uygulanabilmesini teminen mevzuatta belirtilen ihale usulleri uygulanmalıdır.

BULGU 48: Yapım İşinde Yeterli Ödenek Olmadan İhaleye Çıkılması

Yapım işlerinde ödenek miktarının yaklaşık maliyetten düşük olduğu halde ihaleye çıkıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinin beşinci fıkrasında, "*Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.*" ve "*İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar*" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, "*Yatırım projelerinin plânlanan sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılabilmesi amacıyla, birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibariyle ödenğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur. İlk yıl için öngörülen ödenek, yılı merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenen stratejik öneme sahip yatırımlar veya projeler hariç olmak üzere, proje maliyetinin % 10'undan az olamaz ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimleri sonraki yıllarda azaltılamaz.*" hükümleri yer almaktadır. Bu düzenlemelere göre aynı yıl içinde bitecek yapım işlerinde yeterli ödenğin bulunmasının zorunlu olduğu açıktır. İdarece yıl içinde tamamlanacak işlerde yeterli ödenek olmadığı halde ihaleye çıkılmıştır. Ödenek miktarının işin tamamını karşılaması gerekir. Örneğin 2020/569121 ihale kayıt numaralı yapım işinin kullanılabilir ödenek tutarı 200.000,00 TL, yaklaşık maliyeti 1.222.714,08 TL, sözleşme bedeli 1.089.000,00 TL ve geçici kabul itibar tarihi ise 04.12.2020, 2020/78665 ihale kayıt numaralı yapım işinin kullanılabilir ödenek tutarı 4.171.464,17 TL, yaklaşık maliyeti 7.593.745,85TL ve sözleşme bedeli 3.992.292 TL'dir.

Yıl içinde tamamlanacak işlerde ödenek miktarının işin tutarını karşılaması ve yeterli ödeneğin olmadığı durumda ihaleye çıkılmaması gerekir.

BULGU 49: Yapım İşlerinde All Risk Sigortasının Olmaması

İşin sözleşmesi ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilmesine karşın yapım işlerinde allrisk sigortalarının olmadığı görülmüştür.

Yapım işlerine ait sözleşmelerin “İşin ve İş Yerinin Korunması ve Sigortalanması” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrasında, *“Yüklenici; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan hükümler çerçevesinde “all risk” sigorta yaptırmak zorundadır.”* denilmiş, Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasında, *“Yüklenici, işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu yapım işinin korunmasından 43 üncü madde hükümleri dikkate alınmak şartı ile işe başlama tarihinden kesin kabul tarihine kadar sorumludur. Bu sebeple yüklenici, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 9 uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı “inşaat sigortası (bütün riskler)”, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.”*ve beşinci fıkrasında, *“Sigortalara ilişkin poliçelerin, idarenin yazılı izni dışında; genişletilmiş bakım devresi teminatı hariç, poliçenin geçici kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği ve süresinin kısaltılamayacağı, genişletilmiş bakım devresi teminatının ise kesin kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği hükmünü taşıması ve ilk hakediş raporunun düzenlenip tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerekir. Aksi halde hakediş tutarı ve öngörülmüş ise avans ödenmez. Sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin her hak edişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye sunulması zorunludur.”*düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre yapım işlerinde işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek risklere karşı all risk sigortasının yapılması zorunludur. Hakediş raporunun düzenlenip tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerektiği, verilmeme durumunda hakediş tutarının ödenmeyeceği açıktır. All risk sigortasının yaptırılmaması durumunda idarenin olumsuz durumla karşılaşabilmesi mümkün olabileceği gibi, yüklenici de riskle karşı karşıya kalabilecektir. Diğer taraftan sigorta bedeli kadar yüklenici avantaj sağlamış olmaktadır. İhale edilen yapım işlerinde all risk sigortası yaptırılmamaktadır.

All risk sigortası yaptırılması, sigorta başlangıcının iş yeri tesliminde başlaması, süre uzatımı veya cezalı çalışma olan durumlarda all risk sigorta süresinin bitim tarihinin geçici kabul tarihine göre düzenlenmesi ve buna bağlı olarak da bakım devresi sigorta süresinin başlangıç tarihinin geçici kabul tarihinden itibaren başlatılması ve sözleşmelerde teminat süresinin belirtildiği süre kadar all risk sigortalarında bakım devresi süresinin aynı süre olması konusunda gerekli özenin gösterilmesi gerekir.

BULGU 50: Yapım İşleri Şartnamesinde Belirtilen Araç ve Gereçlerin Yüklenici Tarafından Verilmemesi

İhale edilen yapım işlerinin şartnamesinde yer alan araç ve tabletler verilmediği halde idarenin gerekli işlemleri yapmadığı görülmüştür.

2020/78665 ihale kayıt numaralı işin İdari Şartnamesinin 46.1'inci maddesinde, “*Bahse konu iş kapsamında yüklenici firma idaremize işin yapı denetim heyetince kullanması için en az 2015 model dizel otomatik otomobil (yakıtı yüklenici firmaya ait olmak üzere) ve işin denetiminde kullanılmak üzere en az 10 inç bir tablet teslim edecek olup iş bitimi akabinde yüklenici firmaya teslim edilecektir.*”denilmiş, işin işyeri teslim tarihi 17.04.2020 ve geçici kabulün itibar tarihi ise 20.11.2020'dir. Şartnamede belirtilen araç ve tabletin yüklenici tarafından verilmemesi ve görevlilerin gerekli işlemi yapmaması sonucu araç ve tablet gideri idare tarafından karşılanmış olmaktadır. 2020/113535 ihale kayıt numaralı işin İdari Şartnamesinin 46.1'inci maddesinde, “*Bahse konu iş kapsamında yüklenici firma idaremize işin yapı denetim heyetince kullanması için en az 2015 model dizel otomatik otomobil (yakıtı yüklenici firmaya ait olmak üzere) ve işin denetiminde kullanılmak üzere en az 10 inç 2 tablet teslim edecek olup iş bitimi akabinde yüklenici firmaya teslim edilecektir.*”denilmiş, işin işyeri teslim tarihi 28.04.2020 ve geçici kabulün itibar tarihi ise 23.11.2020'dir. Şartnamede belirtilen

araç ve tabletin yüklenici tarafından verilmemesi ve görevlilerin gerekli işlemi yapmaması sonucu araç ve tablet gideri idare tarafından karşılanmış olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, idari şartnamede yer alan araç ve tablet ile ilgili yapı denetimce araç ve tabletin alınmadığı ve herhangi bir kamu zararı oluşmadığı ifade edilmiştir. Görevlilerin şartnamede istenen özellikteki araçları ve tabletleri almadıkları açıktır. Şartnamede yer alan yükümlülüğün yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunun yapılmaması nedeniyle idarenin kaybı oluşmuştur.

Görevliler teknik şartnamede istenen özellikteki araçları süresinde teslim almakla yükümlüdürler. Araçlar ve tabletler teslim edilmemiş, böylece yükleniciye avantaj sağlanmıştır. Böylece kullanım eksikliği oluşmuştur. Verilmesi gereken araçların kiralama ve diğer giderleri hesaplanarak yüklenicinin katlanması gereken giderin talep edilmesi gerekir. Aynı şekilde tabletin kullanım eksikliği de hesaplanmalıdır.

Şartnamede istenen araçlar ile tabletlerin verilmemesine karşın, oluşan kullanım eksikliğinin hesaplanarak yükleniciden tahsil edilmesi için gerekli işlemlerin yapılması gerekir.

BULGU 51: Muhasebe Kayıtlarının Sıralı Olmaması, Sonradan Değiştirilebilmesi ve Düzeltme İşlemlerinde Muhasebe Yetkilisinin İmzasının Bulunmaması

Belediyenin muhasebe sistemine ilişkin yapılan incelemede, yevmiye kayıtlarının birbirini takip edecek şekilde kaydedilmediği, atlanan yevmiye numaralarının mevcut olduğu ve bazı yevmiye kayıtlarının sonradan değiştirildiği görülmüştür.

27.05.2016 tarih ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları” başlıklı 43’üncü maddesinin birinci fıkrasında, işlemlerin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği, dördüncü fıkrasında, muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında 1’den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği, “Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni” başlıklı 44’üncü maddesinde, Yönetmeliği’n uygulanmasında yevmiye defterinin kullanılacağı, “Kayıt yanlışlıklarının düzeltilmesi” başlıklı 503’üncü maddesinde, kurumsal, fonksiyonel ve finansman tipi sınıflandırma kodlarında yapılan kayıt hatalarının düzeltilmesi durumu hariç olmak üzere, yevmiye kayıtlarında meydana gelebilecek her türlü yanlışlığın

ancak muhasebe kaydıyla düzeltileceği, “Alındı, çek ve benzeri belgelerin iptali” başlıklı 501’inci maddesinde ise sıra numarası sistem tarafından düzenlenme anında verilenler dâhil seri ve sıra numarası taşıyan alındı, çek ve benzeri belgelerden hatalı düzenlenme nedeniyle iptal edilmesi gerekenlerin; sol alt köşeden sağ üst köşeye doğru çizilen iki paralel çizgi arasına “iptal” ibaresi yazılmak suretiyle iptal edileceği, ayrıca, iptal edilen bu belgelerin arkasına iptal gerekçesi de yazılarak muhasebe yetkilisi ve belgeyi düzenleyen tarafından imzalanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik’te belirtildiği üzere işlemler yevmiye tarih ve numara sırasına göre yevmiye defterine günlük olarak kaydedilmeli, 1’den başlayıp hesap dönemi sonuna kadar sırasıyla devam eden yevmiye numaraları verilmeli, düzeltilmesi gereken bir hata var ise de, yönetmelikte belirtilen sınıflandırma kodlarında yapılan kayıt hataları hariç olmak üzere, eski kaydı silmeden yeni bir kayıt işlemiyle düzeltmenin yapılması gerekmektedir. Alındı, çek ve benzeri belgelerin iptali durumunda ise iptal edilen belgelerin arkasına iptal gerekçesi yazılarak muhasebe yetkilisi ve belgeyi düzenleyen tarafından imzalanmalıdır.

Belediyenin muhasebe kayıtları üzerinden 31.08.2021 tarihi itibarıyla yapılan incelemede, 756 adet atlanan yevmiye numarası olduğu görülmüştür. 31.12.2021 tarihi itibarıyla ise atlanan yevmiye sayısı 256 adet olup, boş bırakılan yevmiye numaralarına sonradan kayıt yapıldığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan 45-50 numaralı yevmiyelerde olduğu gibi bazı kayıtlarda da sonradan değişiklikler yapıldığı, yapılan düzeltme kayıtlarında da muhasebe yetkilisinin imzasının aranmadığı görülmüştür.

Yönetmelik’te belirtilen düzenlemeler çerçevesinde yevmiye numaraları birbirini takip edecek şekilde kaydedilmeli, düzeltme işlemleri gerekiyorsa eski muhasebe kaydı silinmeden yeni bir kayıt işlemiyle yapılması ve yapılan düzeltmelerin iç kontrol gereksinimleri de gözetilerek muhasebe yetkilisinin bilgisi ve imzası dahilinde yapılması gerekmektedir.

BULGU 52: Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsil Edilmemesi

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; “Geçiş Hakkı”, “Geçiş Hakkı Sağlayıcısı” ve “İşletmeci” tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun’un 22’inci maddesinin birinci fıkrasında “Geçiş hakkının kapsamı” belirlenmiş, 25’inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete’de “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik’e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi’nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Belediyenin mali kayıtları üzerinden yapılan incelemede, bu gelir kalemine ilişkin herhangi bir tahakkuk ve tahsilat kaydına rastlanılmamıştır.

Yukarda yapılan açıklamalar sonucunda; belediyesi meclisi tarafından belirlenmesi gereken tarifeye uygun olarak geçiş ücreti tahakkuk ve tahsilinin sağlanmaması, belediye alacaklarının takip ve tahsilinin gerçekleştirilmediği anlamına geleceğinden, zamanaşımına uğramaları halinde mali sorumluluk doğurabilecektir.

Kamu idaresince geçiş ücretlerine ilişkin tarife belirlenerek söz konusu gelir kalemine ilişkin tahakkuk ve tahsilatların takibi sağlanmalıdır.

BULGU 53: Mevzuatına Uygun Olmayan Taşıt Kiralanması

Belediye tarafından temin edilen araç kiralama hizmet alımı işinde yerli menşeli olmayan ve silindir hacmi 1600 cc'den yüksek araç kiralandığı görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 10'uncu maddesinin 11.02.2014 gün ve 6519 sayılı Kanun'un 2'inci maddesiyle değişik beşinci fıkrasında, *"Bu Kanun kapsamında edinilecek taşıtların menşei, silindir hacimleri ve diğer niteliklerini belirlemeye ve sınırlamalar getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir."* hükmü yer almış, 11.02.2014 gün ve 6519 sayılı Kanun'un 21'inci maddesiyle yapılan değişikliğin nasıl olacağına ilişkin 2015/6425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 10.06.2014 gün ve 29026 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 237 sayılı Taşıt Kanunu Kapsamında Edinilecek Taşıtların Menşei, Silindir Hacimleri ve Diğer Niteliklerinin Belirlenmesine Dair 2014/6425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 1'inci maddesinde, 237 sayılı Taşıt Kanunu'na ekli (1) sayılı cetvelde ve son iki sırasında belirtilenler hariç olmak üzere (2) sayılı cetvelde yer alan makamlar ile güvenlik önlemleri (zırhlı) araçlar, koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunanlar ve idarelerin yurt dışı teşkilatları için yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıt edinilebileceği, bunların dışında hibe dâhil her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıt edinilemeyeceği, birinci fıkra kapsamındaki makam ve hizmetler hariç olmak üzere, edinilecek binek veya station-wagon cinsi taşıtların silindir hacimleri 1.600 cc'yi geçemeyeceği, yerli muhteva oranı % 50'nin altında kalan taşıtların yabancı menşeli sayılacağı, 2'nci maddesinde, hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtların menşei ve silindir hacimleri hakkında 1'inci madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

17.03.2006 tarihli ve 2006/10193 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01.04.2006 tarihli ve 26126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller'in 5'inci maddesinde, kamu hizmetlerinin gerektirdiği taşıt ihtiyacının hizmet alımı yoluyla karşılanmasının temel amacının, kamudaki taşıt giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların savurganlığa yol açılmadan, bütçe olanaklarıyla uyumlu bir biçimde kullanımının sağlanması olduğu, 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, hizmet alımı suretiyle yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıt edinilmesini Kanun'un 10'uncu maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen makam ve hizmetler ile sınırlı

olacağı, aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde, Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde yer alanlar ile güvenlik önemli (zırhlı) araçlar ve koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunan araçlar dışında kullanılacak binek ve station-wagon cinsi taşıtların motor hacminin 1600 cc'yi geçmeyeceği belirtilmiştir.

Belediyenin pazarlık ihale usulü veya doğrudan temin usulüyle hizmet alımı yaptığı 1 adet binek aracın 2018 model Skoda Super B Otomobil ve 1 adet binek aracın 2017 model Nissan X-TRAIL Otomobil olduğu anlaşılmıştır.

Her ne kadar şartname ve sözleşmede ithal araç kiralanacağına dair ibare olmasa da, fiilen yerli araç yerine iki adet ithal araç kullanılmıştır. Asıl olanın şartnameye ve Bakanlar Kurulu kararına uygun araçların teslim alınarak kullanılmasıdır.

Belediye hizmetlerinde kullanılmak üzere 2 adet binek aracın sürücülü ve yakıtsız olarak 18 ay süre ile kiralanması işinin şartnamesinde araçlarda istenilen teknik özellikler aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

S.NO	Araç Tipi	Teknik Özellikleri	Adet	KM	Model Yılı
1	TİP 1 BİNEK OTOMOBİL	SİLİNDİR HACMİ: En az 1450 cc, Motor Gücü; En az 110hp, YAKIT TİPİ: Dizel, VİTES TİPİ; otomatik GÜVENLİK DONANIM ; abs- fren destek sistemi-yokuş kalkış destek sistemi-sürücü, yolcu ve yan perde hava yastıkları, DONANIM VE EBAT ÖZELLİKLERİ; led ön farlar-asgari 45 lt yakıt deposu- araç boyu asgari 4600(mm)-asgari 16" jant-sedan binek otomobil	1	35.000 km den fazla olmayacak	2018 model ve üstü
2	TİP 2 BİNEK OTOMOBİL	SİLİNDİR HACMİ: En az 1240 CC, MOTOR GÜCÜ: En az 95hp, YAKIT TİPİ: Dizel, VİTES TİPİ: manuel, GÜVENLİK DONANIM:abs,fren destek sistemi, sürücü ve yolcu ön hava yastığı, DONANIM ÖZELLİKLERİ: klima, radyo/mp3 çalar, asgari 15" jantlar, gövde rengi tampon, asgari 45lt yakıt deposu, araç boyu asgari 4500(mm), Suv otomobil	1	35.000 km den fazla olmayacak	2018 model ve üstü

Görüleceği üzere şartnamede tanımlaması yapılan Tip 1 Binek Otomobil özelliğinde yerli araç bulunmamaktadır.

Araç kiralama neticesi teslim edilen ve kullanılan araçların Bakanlar Kurulu Kararlarında belirtilen esaslara uygun olması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Uyarınca Belediye Taşınmazlarının Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Denetim Raporunun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular Bölümünde Bulgu 1'de yer verilmiştir.
2018 Yılı Performans Programının Hazırlanmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Denetim Raporunun Kamu İdaresine Bildirilen Hususlar Bölümünde Bulgu 18'de tekrar yer verilmiştir.
Bazı Alım İşlerinin Kısımlara Bölünmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Denetim Raporunun Diğer Bulgular Bölümünde Bulgu 3'de tekrar yer verilmiştir.
Önceden Öngörülemeyen Olaylar Söz Konusu Olmadığı Halde Bazı Alım ve Yapım İşlerinin 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 21'nci Maddesinin İlk Fıkrasının "B" Bendi Kapsamında İhale Edilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Denetim Raporunun Diğer Bulgular Bölümünde Bulgu 47'de tekrar yer verilmiştir.

Eğlence Vergisinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Denetim Raporunun Diğer Bulgular Bölümünde Bulgu 12'de tekrar yer verilmiştir.
Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsil Edilmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	Denetim Raporunun Diğer Bulgular Bölümünde Bulgu 52'de tekrar yer verilmiştir.
İndirim Konusu Yapılamayacak Katma Değer Vergisinin İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'nda İzlenmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Denetim Raporunun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular Bölümünde Bulgu 2'de tekrar yer verilmiştir.